

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Острозька академія»

Навчально-науковий інститут соціально-гуманітарного менеджменту

Кафедра української мови і літератури

Кваліфікаційна робота

на здобуття освітнього ступеня магістра

на тему **«Російсько-українська війна як екстралінгвальний чинник
оновлення українського лексикону»**

Виконала студентка 2 курсу, групи МУФ-2

спеціальності 035 «Філологія»

освітньо-професійної програми

«Українська мова і література»

Кухарук Лілія Володимирівна

Керівник – кандидат філологічних наук,
доцент Максимчук Віталій Васильович

Рецензент – кандидат філологічних наук,
доцент Гаврилюк Наталія Володимирівна

Острог, 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ВОЄННОЇ ЛЕКСИКИ.....	9
1.1. Вплив екстралінгвальних чинників на оновлення суспільно-політичної лексики української мови: теоретичний асpekt.....	9
1.2. Особливості впливу російсько-української війни на лексичну систему української мови.....	14
РОЗДІЛ 2. СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ІННОВАЦІЙ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЮ ВІЙНОЮ.....	28
2.1. Семантика неологізмів у сучасному воєнному дискурсі.....	28
2.2. Неофраземіка російсько-української війни: семантика, деривація.....	44
РОЗДІЛ 3. СЛОВОТВОРЧИЙ АСПЕКТ ДОСЛІДЖЕННЯ НЕОЛОГІЗМІВ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ.....	60
3.1. Узуальні способи продукування неологізмів, пов'язаних із російсько- українською війною.....	60
3.2. Оказіональні способи творення неологізмів воєнного дискурсу.....	72
ВИСНОВКИ.....	88
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	93
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	103
ДОДАТКИ.....	124

ВСТУП

Актуальність. Найважливішою умовою функціонування мови є її безперервний розвиток. Зміни в різних сферах життєдіяльності людини, нові умови існування й соціальні відносини сприяють поповненню номінативних ресурсів мови, які віддзеркалюють нові реалії життя соціуму.

Значною мірою на розвиток лексичної системи впливає суспільно-політичний дискурс. 24 лютого 2022 року розпочався новий етап російсько-української війни, який експлікують як повномасштабне вторгнення Росії в Україну, оскільки 2014 року Росія окупувала Крим і частину території Донецької та Луганської областей. Ця подія стала потужним екстралінгвальним чинником, який найбільшою мірою вплинув на лексико-семантичний і фразеологічний рівні сучасної української мови.

Питання про появу нових слів у системі мови, принципи їх творення, класифікації, функціонування завжди привертала увагу мовознавців. Вивчення новотворів в умовах комунікативно-дискурсивної парадигми зумовлене функціоналізмом, який полягає в аналізі наукових об'єктів крізь призму їхнього призначення, ролі й функцій, та антропоцентризмом, відповідно до якого людина є центральною фігурою, яка впливає на розвиток мови. Лексичні одиниці містять інформацію, наповнену асоціативно-емоційними елементами.

В останні десятиліття українські науковці активно вивчають процеси кількісного та якісного збагачення словникового складу української мови. Наприкінці ХХ – на початку ХХІ століття дослідженню новотворів в різних аспектах присвятили свої наукові розвідки українські та закордонні вчені: а) лексико-семантичному (І. Білодід, Н. Клименко, О. Стишов, Ж. Колоїз, Г. Вокальчук, В. Максимчук та ін.); б) словотвірному (Є. Карпіловська, Ж. Колоїз, А. Нелюба); в) лінгвостилістичному (С. Єрмоленко, А. Калетнік, О. Турчак); г) лексикографічному (Г. Колесник, Г. Вокальчук, Н. Гаврилюк); ґ) функційно-прагматичному (В. Ващенко, О. Жижома; д) гендерному (А. Архангельська, А. Нелюба,) тощо.

Неологізми як мовне віддзеркалення російсько-української війни вивчали Г. Вусик [17], Н. Зикун [34], Н. Павлик [17], М. Жулінська [33], С. Гриценко [25] та ін.

Попри значне зацікавлення з боку науковців, лексичні одиниці, екстралінгвальним чинником появи яких стала російсько-українська війна, не були предметом всебічного системного лінгвістичного аналізу, тому є потреба створити їх всебічну кількісно-якісну характеристику.

Актуальність дослідження зумовлена потребою систематизувати корпус новотворів, які з'явилися під впливом російсько-української війни, у межах структурної та функційної парадигм. Потреба вивчати специфіку творення їхньої внутрішньої форми як наслідку дериваційних процесів, необхідність системно проаналізувати сфери застосування таких новотворів та статистично верифікувати результати дослідження для забезпечення об'єктивності висновків також визначають актуальність дослідження. Крім того, вивчення новотворів, які вживають для номінації воєнних реалій, дасть змогу проаналізувати засоби вербалізації війни в діяchronії та простежити динаміку словникового складу української мови ХХІ століття.

Мета роботи – комплексно проаналізувати особливості функціонування лексичних і фразеологічних неологізмів, екстралінгвальним чинником появи яких стала російсько-українська війна.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких завдань:

- 1) дослідити вплив екстралінгвальних чинників на інноваційні процеси в суспільно-політичній лексиці сучасної української мови;
- 2) визначити склад суспільно-політичної лексики, яка виникла під впливом російсько-української війни;
- 3) описати семантичні особливості новотворів, що віддзеркалюють реалії російсько-української війни;
- 4) визначити узуальні й оказіональні способи творення воєнних неологізмів;

5) проаналізувати найпродуктивніші типи трансформацій фразеологічних одиниць;

б) укласти словники лексичних одиниць і фразеологізмів, екстралінгвальним чинником появи яких стала російсько-українська війна.

Об'єкт дослідження – новотвори, екстралінгвальним чинником появи яких стала російсько-українська війна.

Предмет – структурно-семантичні особливості новотворів, сконструйованих під впливом російсько-української війни, способи їх творення.

Джерельна база дослідження. Матеріалом дослідження слугували понад 550 новотворів, отриманих унаслідок суцільної вибірки з різностильових текстів із більше 4500 джерел: інтернет-ЗМІ («Українська правда», «ТСН», «Цензор.нет», «24 канал» тощо), авторська публіцистика, месенджери й соціальні мережі (телеграм-канали «Відсіч», «Боже, яке кончене!», «Мемаграм», «Перша приватна мемарня», «STERNENKO»), ютуб-канал «Aleksey Durnev» та ін.

Методологія дослідження ґрунтується на підході до мови як явища, для якого характерними є певні закономірності структурної організації. Специфіка об'єкта, мета й завдання зумовили використання таких методів: *лінгвістичного опису* – для аналізу підходів до тлумачення екстралінгвальних чинників; *контекстного аналізу* – для ідентифікації новотворів, які репрезентують реалії російсько-української війни; *компонентного аналізу* – для аналізу семантики новотворів і зіставлення значення слів у лексикографічних працях різних років та дослідження семантичних змін актуалізованих лексем, інноваційних смислів й експресивного забарвлення лексем суспільно-політичної лексики; *діахронно-зіставного* – для розроблення періодизації появи новотворів, екстралінгвальним чинником виникнення яких стала російсько-українська війна. *Комунікативно-прагматичний підхід* застосовуємо, досліджуючи прагматичний аспект лексичних одиниць та комунікативні потреби мовців. У роботі використано також елементи *кількісного аналізу* для дослідження

активності вживання новотворів, які виникли під впливом російсько-української війни, у мовленнєвій діяльності українців.

Наукова новизна полягає в тому, що вперше в українському мовознавстві комплексно досліджено функціонування новотворів, екстралінгвальним чинником появи яких стала російсько-українська війна, зацентровано на основних шляхах поповнення неологічної воєнної лексики й фразеології, визначено найпродуктивніші способи творення суспільно-політичних новотворів та основні типи семантичних трансформацій, з'ясовано джерела зовнішніх новозапозичень, поглиблено концепцію типології неологізаційних процесів, удосконалено підхід до розуміння основних причин та способів оновлення суспільно-політичної лексики .

Теоретичне значення дослідження полягає в тому, що результати дослідження формують цілісне уявлення про семантичну структуру новотворів, екстралінгвальним чинником появи яких стала російсько-українська війна. Висновки й узагальнення поглиблюють теорію української неології (зокрема щодо відомостей про структурну, семантичну, функційно-стилістичну спеціалізацію новотворів), неографії, політичної лінгвістики, відкривають перспективи для всебічного вивчення неологізмів для номінації різних аспектів воєнних реалій. Здобуті результати сприяють ґрунтовному розумінню основних причин, шляхів і способів оновлення суспільно-політичної лексики та змін у лексико-семантичній системі сучасної української мови загалом.

Практичне значення забезпечує те, що зібраний фактичний матеріал, теоретичні узагальнення можуть бути використані в науково-дослідній сфері – як база для подальших розвідок та аналізу динаміки лексичної системи сучасної української мови. Здобуті результати можна використовувати під час вивчення курсів «Сучасна українська літературна мова» (розділів «Лексикологія», «Лексикографія», «Фразеологія», «Словотвір», «Стилістика», «Культура мови і мовлення»), «Інтернет-лінгвістика», «Медіакомунікація», «Медіалінгвістика», «Соціолінгвістика», «Політична лінгвістика», «Неологія і неографія» тощо. Корпус суспільно-політичної лексики може бути використаний у

лексикографічній практиці під час укладання словників різних типів: тлумачних, перекладних, словників синонімів тощо.

Апробація. Основні результати дослідження обговорено на засіданнях лексикографічної лабораторії «Острозький неограф» Національного університету «Острозька академія» (2022–2023 рр.), виголошено на II Всеукраїнській науково-практичній конференції «Проблеми філології: історія та сучасність» (Хмельницький, 21 лютого 2023 року), Всеукраїнській студентсько науково-практичній конференції «Пріоритети філологічної освіти» (Рівне, 25 квітня 2023 року), II Міжнародній мультидисциплінарній студентській інтернет-конференції «Мозаїка наукової комунікації» (Львів, 4 травня 2023), XXVIII науковій викладацько-студентській конференції «Дні науки» (Острог, 15–19 травня 2023), II Міжнародній науковій конференції «Українська мова в сучасному науковому вимірі» (Луцьк, 1–2 червня 2023 року), II Усеукраїнській науково-практичній конференції молодих учених та аспірантів «Лінгвістичні обрії XXI сторіччя» (Херсон, 1–2 червня 2023), II Всеукраїнській (НЕ)класичній студентській науковій інтернет-конференції «Мовно-літературний коворкінг» (Харків, 21–22 листопада 2023 року).

Публікації. Основні положення й результати дослідження висвітлено в таких статтях і тезах:

1. Кухарук Л. В. Відомі новотвори як мовне віддзеркалення російсько-української війни. *Закарпатські філологічні студії*. 2023. Вип. 27. Т. 2. С. 42–47 (фахове видання).

2. Кухарук Л. В. Неофраземіка російсько-української війни. *Студентські наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Соціогуманітарні науки». Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2023. Вип. 2 (14). С. 14–27.

3. Кухарук Л. Поліграфіксація як засіб мовної гри (на матеріалі неологізмів російсько-української війни). *Мозаїка наукової комунікації: матеріали II Міжнародної мультидисциплінарної студентської інтернет-*

конференції «Мозаїка наукової комунікації» (4 травня 2023 року). Львів, 2023. С. 170–173).

4. Кухарук Л. Неосемантизми як віддзеркалення російсько-української війни. *Українська мова в сучасному науковому вимірі: матеріали II Міжнародної наукової конференції, м. Луцьк, 1–2 червня 2023 рік*. Луцьк, 2023. С. 73–77.

5. Кухарук Л. В. Не такий страшний чорт, як його малюють: трансформації паремії в сучасному українськомовному інтернет-просторі. *Збірник статей за матеріалами II Всеукраїнської (НЕ)класичної студентської наукової конференції «Мовно-літературний коворкінг» (21–22 листопада 2023 року)*. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2023. С. 163–166.

6. Кухарук Л. В. Ословлення концепту війна: неологічний аспект. *Пріоритети філологічної освіти (у друці)*.

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Наукове дослідження складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаної літератури (109 позицій) та списку використаних джерел (204 позиції), додатків. Загальна кількість сторінок – 157, із них наукового тексту – 84.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ВОЄННОЇ ЛЕКСИКИ

1.1. Вплив екстралінгвальних чинників на оновлення суспільно-політичної лексики української мови: теоретичний аспект

Мова – складна динамічна система, яка перебуває в постійному русі, поповнюється новими словами, що віддзеркалюють реалії суспільного життя. Динамічні процеси у внутрішній структурі мови свідчать про її розвиток, що виявляється в поповненні номінативних ресурсів. Системність й упорядкованість об'єктивного світу, зафіксованого в неологічній лексиці, забезпечує системність лексики [48, с. 318].

Специфіка мови полягає в тому, що вона невіддільна від усіх сфер життя суспільства. Політика нерозривно пов'язана з мовою, оскільки саме на законодавчому рівні регулюють уживання мови в різних царинах суспільного життя. Крім того, для кожного політичного режиму характерний власний суспільно-політичний дискурс, який розкриває його сутність і національну спрямованість.

У сучасній лінгвістичній парадигмі немає єдиного визначення поняття *суспільно-політичний дискурс*. Термін *дискурс* увів у науковий обіг З. Харріс, який тлумачив його як «метод аналізу зв'язного мовлення, призначений для виведення дескриптивної лінгвістики за межі одного речення в цей момент часу й для співвіднесення мови та культури» [108]. Існують різні підходи до трактування цього терміна (формально-структурний, функційно-структурний, соціолінгвістичний, прагмалінгвістичний, критичний тощо). На думку О. Селіванової, дискурс – 1) поєднання зв'язного тексту з фоновими чинниками; 2) замкнена цілісна комунікативна ситуація, посередником між комунікантами якої є текст; 3) стиль мовного спілкування; 4) зразок мовної поведінки в певній соціальній сфері [77, с. 119]. Ф. Бацевич запропонував таке визначення терміна *дискурс*: «тип комунікативної діяльності, інтерактивне явище, мовленнєвий потік, що має різні форми вияву (усну, писемну, паралінгвальну), відбувається у межах конкретного каналу спілкування,

регулюється стратегіями і тактиками учасників спілкування... синтез когнітивних, мовних і позамовних (соціальних, психологічних та ін.) чинників, залежних від тематики спілкування, і має своїм результатом формування різноманітних мовленнєвих жанрів» [4, с. 31]. Ураховуючи підходи до трактування цього поняття, дискурс визначаємо як зв'язок тексту з конкретною комунікативною ситуацією (текст + ситуація).

За характеристиками адресанта й адресата виокремлюємо суспільно-політичний дискурс – сукупність комунікативних ситуацій у суспільстві (усного та письмового мовлення), які прямо чи опосередковано стосуються політики. Межі з іншими типами дискурсу не чіткі, тому часто можна спостерігати взаємодію цього типу дискурсу з іншими, зокрема із суспільно-професійним і суспільно-демографічним.

Суспільно-політичний дискурс впливає на формування своєї лексико-семантичної підсистеми мови, яку називають суспільно-політичною лексикою. У мовознавстві тривають суперечки щодо розмежування або ототожнення термінів *суспільно-політична лексика* й *суспільно-політична термінологія*.

Звернемося до трактування поняття *термін*. О. Пономарів визначає *термін* як одиницю «історично сформованої термінологічної системи, що визначає поняття та його місце в системі інших понять, виражається словом або словосполученням, служить для спілкування людей, пов'язаних єдністю спеціалізації» [71, с. 91]. Виокремлюємо такі основні ознаки, які характерні для терміна: точність, однозначність, уживання в певній терміносистемі, номінативна функція, стилістична нейтральність, мотивованість. Зважаючи на ці ознаки, можемо зробити висновок, що суспільно-політична термінологія – складник суспільно-політичної лексики, адже суспільно-політична лексика охоплює слова, які вказують на різні політичні аспекти життя суспільства.

Трактуючи термін *суспільно-політична лексика*, дослідники зважають на різні аспекти творення й функціонування таких лексичних одиниць: походження, системну організацію, семантичні трансформації, особливості індивідуально-

авторської інтерпретації. Услід за І. Холявко суспільно-політичну лексику визначаємо як сукупність лексичних одиниць, які вказують на поняття з політичної, соціально-економічної, морально-етичної царин життя соціуму [99, с. 6]. Погоджуємося з думкою Т. Панько про те, що суспільно-політична термінологія – ядро суспільно-політичної лексики [67, с. 37].

Наприкінці ХХ – на початку ХХІ століття на розвиток суспільно-політичної лексики впливала низка чинників: інформатизація та комп'ютеризація, що зумовили демократизацію, завдяки якій сформувалася інша комунікативна політика, глобалізаційні процеси, плюралізм партійної системи, здобутки науково-технічної діяльності, зміни політичного вектора України (переорієнтація з проросійського спрямування на європейські культурні цінності, особливо після Революції гідності), налагодження міжнародних відносин із країнами Європи, консолідація українців у боротьбі проти російської експансії, зростання рівня освіченості громадян.

Найбільш продуктивним джерелом оновлення суспільно-політичного лексикону виявилось словотворення, твірною базою для якого є українські й запозичені ресурси (*айворник, гепанутий, десепаратизація, по-айдарівськи, сепарангутанг, суперберкутівець: «Путіноманія» в Росії продають золоті iPhone з портретами агресора (назва статті)* [75, с. 166]; *Поки він ішов, мешканці міста з тривогою обговорювали, чи буде битва між ахметовськими та стрелковцями, але її нібито не сталося* [75, с. 166]).

Сприяють поповненню українського лексикону запозичення з інших мов. Найчастіше мовці вживають англізми, що пояснюємо поживавленням економічних і культурних зв'язків України з Великою Британією та Сполученими Штатами Америки, здобутками цих країн у різних галузях суспільного життя, збільшенням кількості освічених громадян, які в закладах освіти вивчають переважно англійську мову як іноземну, модою на американський стиль життя, поширенням англійської мови в різних типах комунікації, адже англійську мову вважають мовою міжнародного спілкування (*брифінг, мітинг, омбудсмен, саміт: Уряд США частково закрито вже 26 днів*

– це рекордна тривалість призупинення роботи уряду в США – «шатдауну» (136)).

Третім найбільш актуалізованим джерелом розвитку суспільно-політичної лексики є вторинний семіозис. Низка лексичних одиниць зазнала вторинного семіозису під час Революції гідності. Наприклад, лексема *яничар* (*яничари*) початково вказувала на військовополонених, християн, навернених у мусульманство, які входили до складу регулярної піхоти в султанській Туреччині в XIV столітті [82]. У зв'язку з подіями в Україні це слово набуло нового значення «людина, яка зрадила свій народ, беззаперечно виконує вказівки господаря, виявляючи жорстокість до свого народу»: *Яничари XXI століття (назва статті)* (140). Емоційно-оцінне навантаження може спричинити енантіосемію – розвиток протилежних значень у семантичній структурі лексеми [85, с. 208]. Неосемантизм *легітимний* має значення «незаконний», яке розвинулося після заяви В. Януковича про те, що він залишається законним Президентом України навіть після втечі в Росію: *Оскільки тема Януковича нерозкрита, а легітимний клоун знову мав шанс виступити на всіх каналах, варто нагадати, для чого Московії знадобилася присутність клоуна в ефірі* (118). Поєднання в одному слові значення агенса й пацієнса зумовило появу низки перифраз для номінації В. Януковича: *вічно живий і легітимний, вічно легітимний, легітимний клоун, легітимний утікач*.

Мова – засіб комунікації, а її здатність до змін забезпечує можливість адаптуватися до зміни навколишнього середовища. Причини появи лексичних інновацій зумовлені інтра- й екстралінгвальними чинниками, які перебувають у тісній взаємодії. О. Стишов до інтралінгвальних чинників оновлення суспільно-політичної лексики зараховує взаємовплив елементів мови, тенденцію до їхньої інтеграції, потребу назвати нові реалії, які з'являються внаслідок суспільних процесів, принцип економії мовних ресурсів, реалізований переважно у функціюванні неосемантизмів, потребу в семантичній або стилістичній диференціації структурно схожих лексичних одиниць на позначення понять, явищ, ознак, дій тощо, віддзеркалення в мовленні

емоційності й експресивності, а також лінгвокреативного потенціалу мовної спільноти, вплив тенденцій аналогії у творенні лексичних одиниць [88, с. 260].

Виникнення інновацій значною мірою зумовлюють екстралінгвальні (позамовні) чинники, які репрезентують особливості розвитку техніки, науки, культури, політики. О. Турчак зауважує, що термін «екстралінгвальні чинники» найбільш уживаний, проте для їхнього позначення в мовознавстві наявні терміносполуки «екстралінгвальні детермінанти», «екстралінгвальні стимули», «екстралінгвальні параметри», «зовнішні імпульси», «зовнішні причини», «комунікативні стимули» та ін. [94, с. 31]. На нашу думку, термін «екстралінгвальний чинник» найбільш місткий і найточніше номінує позамовні чинники розвитку мови. Поява нових лексем нерозривно пов'язана з актуалізацією суспільних явищ. Вплив екстралінгвальних чинників особливо виразний, коли відбуваються соціальні зрушення.

О. Турчак розподіляє позамовні чинники на соціальні, комунікативні та психологічні [94, с. 32]. Соціальні чинники актуалізують певний словотвірний тип, що зумовлено потребою в тих чи тих лексичних одиницях із певною семантикою. Наприклад, продуктивним є суфіксоїд **-фоб-** зі значенням «ненависник, супротивник кого-небудь чи чого-небудь» [109]: *Русофобам – доброго ранку, іншим – співчуваємо* (73).

Однією з популярних фраз російсько-української війни став вислів блогера, волонтера, громадського діяча С. Стерненка: «Наша русофобія недостатня». Оскільки суфіксоїд **-фоб-** походить із грецької мови, у якій означає «страх» [78, с. 299], лексему *русофобія* інтернет-користувачі вважають недоречною, оскільки українці не бояться росіян: *Фобія – це страх. Тож, русофобія в Україні чи Європі вже не можлива* (77). Натомість пропонують такі відповідники: *русозневага, русобулінг, русоненависть, русонетерпимість, русонехтування, русохейт*.

Меншою мірою, ніж соціальні чинники, впливають комунікативні, тобто ті, які виникають унаслідок процесів комунікації та експресивізують висловлювання: *Тіток-війська КАДИРОВА налажали* (123).

Для людини характерна здатність позитивно або негативно оцінювати все, що відбувається в суспільстві. Така особливість людської поведінки спричинила появу лексем з виразною суб'єктивною конотацією. Зазвичай лексеми, що виникли під впливом психологічних чинників, гіперболізовані або мають іронічний відтінок: *Чорнобаїти рашистів* (3).

Одна подія може бути причиною творення не однієї лексеми, а декількох інновацій. Наприклад, смерть російського пропагандиста Й. Кобзона спричинила появу низки лексичних одиниць: *закобзонити*, *кобзонити*, *Кобз-off*, *Кобз-on*.

Отже, специфіка функціонування мови зумовлена її невіддільністю від усіх царин суспільного життя. Суспільно-політичний дискурс значною мірою впливає на формування лексики, яка віддзеркалює соціально-економічні, політичні й морально-етичні зміни в соціумі. Найбільше інновацій з'являється під впливом екстралінгвальних чинників, які є каталізаторами творення лексичних інновацій. Незважаючи на це, вони нерозривно пов'язані з інтралінгвальними факторами. Комунікативні, соціальні й психологічні чинники по-різному впливають на інтенцію мовця сконструювати інновацію.

1.2. Особливості впливу російсько-української війни на лексичну систему української мови

Нині в лінгвістиці домінує постулат про взаємозв'язок динамічного й статичного в мові, на який впливає різноаспектна взаємодія мови й суспільства. На сучасному етапі розвитку української мови простежуємо істотну динаміку кількісного та якісного складу.

З-поміж усіх рівнів мови найбільш динамічних змін зазнає лексико-семантичний, який фіксує особливості розвитку соціуму. Передусім це стосується суспільно-політичного дискурсу, адже, як зауважує М. Степаненко, події, які віддзеркалюють розвиток держави, пов'язані із життям не тільки політичних діячів, а й кожного громадянина й громадянки [87, с. 589].

Український суспільно-політичний дискурс кінця ХХ – першої третини ХХІ століття вплинув на оновлення концептуального й формального змісту суспільно-політичної лексики, на що вказують такі зміни: значна кількість лексичних інновацій, що свідчить про появу нових реалій, зменшення тематичних табу, нова система оцінок, тенденція до демократизації мовлення, фемінізація мовлення.

24 серпня 1991 року Україна вийшла зі складу Союзу Радянських Соціалістичних Республік і стала самостійною державою, яку офіційно визнали інші суверенні держави. За ці роки українська мова зазнала інтенсивних змін, зокрема на законодавчому рівні: державною мовою, згідно з 10 статтею Конституції України, затверджено українську [44], Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» регулює вживання української мови в різних сферах суспільного життя [72]. Крім того, відбулися зміни в структурі мови: запозичення нових слів, чому сприяв розвиток міжнародних відносин, творення нових слів з іншомовним коренем за допомогою питомих словотворчих засобів, формування термінологійного апарату, збагачення суспільно-політичного сегмента лексики, позбавлення від лексичних і граматичних одиниць, які уніфікували українську мову з російською. 2019 року затверджено нову редакцію Українського правопису, укладаючи яку, Національна комісія з питань правопису прагнула знайти баланс між системним розвитком мови й мовною традицією [96, с. 5].

Російсько-українські відносини упродовж цього періоду зазнали суттєвих змін: від сприйняття імперського нарративу про три братні народи до війни в Україні та, як наслідок, до боротьби з російською експансією української культури, мови, релігії тощо. Після розпаду СРСР Росія намагалася зберегти контроль над внутрішньою та зовнішньою політикою України. В. Целуйко трактує російсько-українську війну як гібридну, що розпочалася з окупації Криму, причини якої полягають у намаганні реалізувати імперські амбіції керівництва Російської Федерації [65, с. 397]. На думку Г. Яворської, у

контексті війни пріоритетним є «завдання семіотичної трансформації дискурсу ненависті» [105, с. 104].

В. Целуйко розмежовує «регулярну» й «ірегулярну» форми війни. До першої зараховує окупацію Криму, артилерійські обстріли й вторгнення бойових підрозділів на територію України. «Ірегулярна» форма війни виявляється у формуванні антиукраїнських рухів, створення збройних формувань, а також надання їм озброєння [65, с. 397].

Проаналізувавши особливості функціювання новотворів, які виникли внаслідок російсько-українських відносин, ми розробили періодизацію таких лексичних одиниць, обравши за точку відліку відновлення незалежності України:

- 1) період від проголошення незалежності України до початку Євромайдану (24 серпня 1991 року – 30 листопада 2013 року);
- 2) Революція гідності (30 листопада 2013 року – лютий 2014 року);
- 3) Антитерористична операція (14 квітня 2014 року – 30 квітня 2018 року);
- 4) Операція об'єднаних сил (30 квітня 2018 року – 24 лютого 2022 року);
- 5) повномасштабне вторгнення Російської Федерації на територію України (з 24 лютого 2022 року).

Для цих хронологічних відтинків характерні певні закономірності появи лексичних інновацій:

- 1) наявність хронофактів, тобто діахронно обмежених лексем, які у свідомості мовної спільноти асоціюються з фактами, явищами, подіями, поняттями [69, с. 139] (*АТО, беркутизм, вата, ДНР, Майдан, регіонпад, силовик*);
- 2) функціювання значної кількості вторинних найменувань громадських і політичних діячів (*гена, допа, экс-легітимний, Зеговнокомандувач, пукін, шалапутін*). Представник ономасіологічного підходу О. Тараненко [90, с. 386] кваліфікує вторинну номінацію як називання новим

іменем предмета, який уже має назву, що зумовлено іншою мотивованістю чи метою створення. Ураховуючи класифікацію вторинних номінацій О. Семиди й Т. Кравченко [79, с. 25], розподіляємо моносемічні, тобто ті, які характерні лише для конкретного політичного чи громадського діяча, вторинні номінації за такими ознаками:

а) риси характеру й поведінки (*Алка-зельтцер*, *Мачо-спікер* – В. Литвин, *Льоня-космос* – Л. Черновецький, *Путіноккіо* – В. Путін, *Руслана-амазонка* – Р. Лижичко);

б) зовнішній вигляд (*Зегном* – В. Зеленський, *Ліліпутін*, *Мініпутін* – В. Путін);

в) походження, соціальна належність (*Бурятіно* – Ю. Єхануров);

г) захоплення (*Пасічник* – В. Ющенко);

ґ) належність до певної партії чи організації (*депутат-свободівець* – Р. Андрійко, *козак-депутат* – М. Гаврилюк, *регіонал-сепаратист* – М. Добкін, *яблучник* – М. Бродський);

д) погляди та переконання щодо внутрішньої та зовнішньої політики (*Ексдуче*, *Легітимич* – В. Янукович, *міністр-монстр* – В. Захарченко, *Путлер* – В. Путін, *сепаратистка-комуністка* – А. Александровська);

е) особливості імені чи прізвища (*Ганька-кулеметниця* – Г. Герман, *Ківалов-Кидалов* – С. Ківалов, *Лука* – О. Лукашенко, *Меркеліха*, *Меркелюшка* – А. Меркель, *Яник* – В. Янукович);

є) особливості мовлення (*Бацька* – О. Лукашенко, *Кровосісь* – М. Азаров, *проФФесор* – В. Янукович);

3) уживання фемінітивів (*антипутінка*, *атошниця*, *бійщиця*, *ватниця*, *даунбасівка*, *ДНРівка*, *євромайданівка*, *жидобандерівка*, *лугандонівка*, *рашисточка*, *сепаратисточка*). Наявність фемінітивів свідчить про використання стратегії фемінізації як ресурсу гендерочутливої мови. На думку О. Малахової, стратегія фемінізації є необхідним чинником зміни мовної норми [52, с. 37];

4) активне використання суфіксоїдів **-філ-, -фоб-** (*бандерофіл, бандерофоб, ленінофіл, майданофоб, путінофіл, путінофоб, русофіл*);

5) творення назв осіб за належністю до певної політичної сили чи організації, за прихильністю до певної особи (*гепатята, гепівець, геподобець, гіркінець, меркелята, путіноїд, стрелковець*);

6) поява значної кількості відонімних новотворів (*басковокіркорівський, гіркінський, допізм, заукраїнитися, ЛНРівський, чеченізація*);

7) розширення семантичного діапазону слова *бандерівець* – тепер це не тільки людина, яка живе на заході України, а й будь-яка особа, яка вважає Україну суверенною та незалежною державою [87, с. 29].

Точкою відліку особливого етапу у функціюванні української мови варто вважати 24 лютого 2022 року. Зараз, як і протягом усієї історії російсько-українських відносин, Росія використовує тиск на мову як один із прийомів ведення війни. Перманентно Росія намагається імплементувати у свідомість українців, росіян і загалом усього світу думку про те, що анексія української території – це лише повернення споконвічно російських земель. 2014 року росіяни нібито намагалися захистити російськомовне населення, тому розпочали гібридну війну. Кремль вирішив, що українська мова – діалект російської, бо за доктриною «русского мира» є лише один народ – російський. Боротьба за нівеляцію української мови виявляється в знищенні підручників з української мови й українською мовою, створенні підручників з української мови для дітей на тимчасово окупованих територіях. 5 вересня 2022 року опубліковано повідомлення про звернення депутата Держдуми Є. Федорова до Голови Міністерства науки РФ щодо створення в Росії Інституту регулювання норм української мови, тобто росіяни намагаються насильницьки вплинути на українську мову як систему [54]. Для автора звернення українська мова – важливий складник культури Росії, місцева говірка.

Л. Масенко розглядає намір «унормування» української мови як новітній намір мововбивства [53]. П. Гриценко називає такі дії провокацією та

примітивним піаром Росії і зазначає, що подібних ініціатив вистачало й вистачатиме надалі, тому потрібно бути обережними, щоб захиститися від цієї маніпуляції [24]. Ми вважаємо, що це черговий акт лінгвоциду, традиційна для російського уряду тактика знищення того, що виходить за межі «руського мира». Ю. Шевельов переконаний, що «урядове втручання ... у внутрішні закони мови було радянським винаходом і новиною» [101, с. 173]. Л. Масенко слушно зауважує, що специфіка лінгвоциду спродукувала два завдання для українського суспільства: розширити сфери функціонування української мови, кодифікувати її норми й принципи [53]. Потребу виконати ці завдання яскраво продемонструвала війна.

З початку війни зросла кількість українців, які вживають державну мову. На сучасному етапі розвитку української державности українська мова – головне знаряддя самоідентифікації й консолідації громадян нашої держави. Ю. Шевчук вважає, що «мова і те, як нею послуگуються, завжди мала і має власну політичну логіку... Вибір мови спілкування, – особливо в країні з історією геноциду, – ніколи не є політично нейтральною дією. Те, як ми оформляємо свої ідеї і посилання, як ословлюємо події, наперед визначає те, як ми їх розуміємо» [103].

Згідно з даними опитування, яке провів Київський міжнародний інститут соціології наприкінці 2022 року, 80% громадян України вважають, що українська мова повинна домінувати в усіх сферах суспільного життя (50). Крім того, українська мова посіла сімнадцяте місце в рейтинзі найпопулярніших мов (126). До того ж, у звіті сервісу «Duolingo» зафіксовано, що 1,3 мільйона людей у різних куточках світу, зокрема й в Аргентині, Японії та В'єтнамі, почали вивчати українську мову як спосіб висловлення солідарности з українським народом (194). Найбільше людей зацікавилися вивченням української мови в березні 2022 року, причину чого вбачаємо у впливі на свідомість мовної спільноти оприлюднення фактів звірств російських окупантів на Київщині (Бородянка, Буча, Гостомель, Ірпінь тощо).

З'явилося чимало слів, які віддзеркалюють різні аспекти війни або, як назвала її імперська пропаганда, «спеціальної воєнної операції» (див. Додаток А). Творення лексичних інновацій вважаємо цілком закономірним, адже будь-яка сфера цивілізаційних протистоянь є складником соціогуманітарного простору.

Лексична система зазнала змін унаслідок появи новотворів, використання графічних засобів різних знакових систем і орфографічних модифікацій. М. Дубинянський визнає, що війна з Росією спричинила появу своєїрідної лінгвістичної лабораторії, «де слова і сенси тасуються найбільш чудернацьким чином» [28]. Президент України В. Зеленський вважає, що ворог використовує мовні засоби як інструменти маніпулювання: *«Вони навіть соромляться слова «війна». Вони називають це «спецоперацією»* (96). Заборона вживати в Росії слово *війна* для позначення того, що відбувається в Україні, спричинила появу низки інтернет-мемів: *Не можна засуджувати росіян, бо там жив великий Лев Толстой, який написав «Спецоперація і мир»* (145); *Перша світова Спецоперація* (176); *Третя світова спецоперація* (119).

Чи не найбільше на оновлення лексичної системи під час війни вплинули соціальні мережі, у яких віртуальні мовні особистості висловлюють своє ставлення до тієї чи тієї події. С. Воропай зауважує, що соцмережі – нові віртуальні форми соціальної комунікації, у яких лінгвокрекативність мовців найчастіше виявляється в словах, які стосуються теми політики [16, с. 10]. На нашу думку, функціонування новотворів у соціальних мережах виконує кілька комунікативних функцій: 1) функція консолідації «своїх»; 2) презентаційна функція, яка полягає у створенні іміджу «свого»; 3) інформаційна функція для поширення інформації про події в Україні та реакцію світової спільноти на них; 4) політична функція (соціальна мережа виконує функцію інструменту віртуальної політики).

Соціальні мережі також стали платформою для лексикографічної практики. Науковці Інституту мовознавства імені О. О. Потебні опублікували реєстр із 25 слів, які з'явилися під час російсько-української війни:

*асвабадітелі, бандероль, бандеромобіль, е-могила, затридні, кібервійна (кіберфронт), IT-армія (кіберкозаки, кіберпартизани), літакопад, макронити, орки, паляниця, потернет, путлernet (чебурнет), рашизм, рашист, русо-нацисто, свинособака, тероборона, терораша, тікток-війська, тристаграм, циган-привид, чорнобаїти, z-окупант, z-трофей (43). Станом на 9 квітня 2022 року цей список не був усеохопним, тому користувачі в коментарях доповнили його: *арестовити, бджовеліни, відкобзонити, завиванці, краЗСУнчики, лавракати, рашан, чорнобаїти, шойгувати.**

Блогер А. Назаренко (anton_perper) на своїй інстаграм-сторінці започаткував проєкт «Словник сучасної української мови», потребу в якому пояснив своїм прагненням перейти на українську мову, на заваді якому стала відсутність слів, що віддзеркалювали б реалії сьогодення (113). Лексичні одиниці, які запропонував А. Назаренко, – своєрідна містифікація, добірка слів, які теоретично можна було б використовувати в щоденному мовленні: *арестовлення* – заспокійливе повідомлення (*Я постійно відправляю своїм родичам арестовлення*); *дебахнулько* – людина, інтерес і стурбованість якої може завдати значної шкоди (*Ось Андрій справжній дебахнулько! Кожним своїм питанням робить тільки гірше!*); *завести трактор* – використати в будь-якій розмові найбільш неочікуваний аргумент (*А потім він завів трактор та почав казати, що не має посуд бо сьогодні вівторок*); *затридні* – нереалістичні плани, у здійснення яких людина щиро вірить (*Ваш план - затридні. Ви дійсно вважали, що захопите усю Україну за три дні?*); *макронити* – удавати стурбованість щодо певної ситуації, проте навіть не намагатися щось змінити (*Та плювати йому на навчання. Тільки макронить з цього приводу і все!*); *мамкувати* – не спускатися в укриття під час повітряної тривоги та не виконувати інших дій, спрямованих на збереження свого життя (*Він мамкує та не хоче йти до сховища*); *натівець* – людина, яка не виконує своїх обіцянок (*Ти обіцяв взяти парасольку, щоб закрити мене від дощу і не взяв її! Ти натівець!*); *хітсивня* – валюта, лексема, утворена від слів *хітс* (для айкосу) та *гривня* (*Не можу знайти приклад, як і хітсів у Запоріжжі*); *чорнобаїти* – постійно робити

ту саму дію, яка не дає змоги досягнути бажаного результату й цим спричиняє страждання (*Я прочорнобаїв та знову повернувся до колишньої*) (113). Як бачимо, деякі з-поміж цих лексичних одиниць – лише імітація слів, наприклад, уживання інновації *хітсивня* не засвідчено в інтернет-просторі, до того ж, сам автор проєкту «Словник сучасної української мови» не навів контексту, у якому використано це слово.

Свій словник уклав журналіст «АрміяInform» Є. Букет, додавши до вищенаведених слів такі лексичні одиниці: *аналоговнет, бавовна, байрактарити, бандеромобіль, від'ємне виринання, град, джавелінити, дзеркальна тиша, дискотека, доброго ранку/вечора, ми з України, задвохсотити, за поребриком, затр'охсотити, енлоїти, інтамнетити, йти за російським кораблем, кадирити, кіборги, кімити, Мордор, наволонтерити, негативне зростання, негативно народився, орк, піксель, приліт, стінгерити, термоточка, тракторні війська, тривога, українити, хаймарсити, хлопок, чисте небо, що по русні?* (9).

Медіа «ШоТам» розробило тест, у якому перевіряє знання десяти новітніх лексичних одиниць: *арестовлення, байрактарити, Бандера-смузі, затридні, зсуїсти, кадирити, кімити, макронити, шойгувати* (138).

Щороку словник неологізмів і сленгу «Мислово» визначає слово року. Оскільки війна як масштабна суспільно-політична катастрофа соціального, економічного, екологічного характеру витіснила на периферію суспільної значущості інші теми, усі претенденти пов'язані з війною: *«Русский военный корабль, иди на хуй», «Доброго вечора, ми з України», катастрофа, біженці/переселенці, ЗСУ, волонтер, доброволець, геноцид, терор, допомога* (106).

Укладачі словника визначили фразу російською мовою «Русский военный корабль, иди на хуй» (106) (англійською *Russian warship, go fuck yourself* (74)) словом року. Цю фразу промовив український прикордонник Р. Грибов, коли російські військові 24 лютого 2022 року запропонували солдатам, що перебували на острові Зміїний, здатися. Острів усе ж був

окупований, але в мережу потрапило відео переговорів українських військових із російськими окупантами. За словами укладачів онлайн-словника неологізмів і сленгу «Мислово», ця фраза є алюзією на фразу Леся Подерв'янського, яку він висловив у студії анархо-кабаре «Зелена лампа»: «Від'їбьтесь від нас» (57).

Чинний Президент України, виступаючи перед парламентом Великої Британії, заявив: «Коли російський корабель вимагав від наших хлопців скласти зброю, вони відповіли йому так міцно, як не можна казати в парламенті. І ми відчули силу, велику силу нашого народу, який до кінця гнатиме окупанта» (33). Уживання цієї фрази в мовленні державних службовців не порушує етичні норми. Згідно з роз'ясненням Національного агентства України з питань державної служби, ця фраза не похитне репутації державних органів і органів місцевого самоврядування, оскільки «стала одним із символів боротьби з російськими окупантами» (85).

Можемо стверджувати, що вона справді набула значного резонансу, адже навіть вплинула на комунікацію світових політичних діячів, які за статутом не можуть порушувати норми офіційно-ділового стилю, наприклад, під час засідання ОБСЄ латвійський делегат Р. Колс завершив нею свою промову (6).

Про суспільну значущість цієї фрази свідчить використання над логотипом газети «Кримська світлиця», як назви інтернет-платформи, як гасла для оформлення сайту (інтернет-провайдер «Ланет»), поява модифікації фрази як засіб вияву спротиву всьому російському («Рускій артист, іди нахуй», «Русский поезд, иди на хуй» тощо). Крім того, вона є складником культурного спротиву, оскільки стала основою для створення поетичних і музичних рядків Д. Бикова, О. Смілянської, С. Бабкіна, литовського гурту «LT United», українського дуєту «Air Project». Укрпошта створила серію марок «Русській військовий корабель, іди...!», «Русській військовий корабель...», «Русській військовий корабель ... ВСЬО! Смерть ворогам!», «Русській військовий корабель ... ВСЬО! Слава нації!».

Виникли й лінгвістичні дискусії щодо орфографії *на хуй* чи *нахуй*. Доцент Київського національного університету імені Тараса Шевченка Дмитро Хоркін

уважає, що варто писати *нахуй*, оскільки це прислівник місця, утворений шляхом злиття прийменника з іменником: *НАХУЙ* (у випадку прислівника) – разом: «*Рускій корабль, йди нахуй!*» (159).

Ця фраза спричинила появу лексеми *кораблювати*, яка означає «іти за російським кораблем»: ***Кораблюй*** за російськомовним кораблем (142).

Друге місце посіла фраза «Доброго вечора, ми з України», яку часто вживає у своїх відеозверненнях голова Миколаївської обласної державної адміністрації В. Кім. 29 жовтня 2021 року А. Ткаченко й М. Мокренко (PROBASS Δ HARDI) випустили трек «Доброго вечора» («Where are you from?») (185). В описі до відео зазначено, що автором фрази є лідер українського музичного етногурту «ДахаБраха» Марко Галаневич, який сказав її під час інтерв'ю на канадському радіо [38]. У зв'язку з популярністю цієї фрази з'явилися суперечки щодо нормативності вживання етикетної формули *доброго вечора*. Український мовленнєвий етикет – система формул увічливості, яка утворена внаслідок діяхронних процесів у розвитку мови й народу, віддзеркалює особливості свідомості мовленнєвих особистостей і основні риси ментальності. Віра в магію слова зумовила вживання етикетних формул зі словом «добрий» [23, с. 126].

Мовознавці по-різному ставляться до вживання формули *доброго вечора* замість *добрий вечір*, здебільшого вважаючи, що другий варіант нормативний. О. Пономарів зауважує, що є усталені етикетні формули для вітання ввечері: «добрий вечір» і «добривечір» [8], тому їх не потрібно змінювати на штучну «доброго вечора». Для української мови характерне вживання стягненої темпоральної форми *добривечір*. О. Миронюк вважає, що *добривечір* має відтінок розмовності [56, с. 79]. О. Авраменко зауважує, що використання етикетної форми *добрий вечір* зумовлено мовною традицією [27], натомість, вітаючись уранці, варто казати *доброго дня*, бо це побажання. Крім того, існує формула *добривечір*, яка вказує на нормативність вітання *добрий вечір*. В «Академічному тлумачному словнику» в 11 томах [82] й у «Великому тлумачному словнику сучасної української мови» за редакцією В. Бусела [15,

с. 133] зафіксовано тільки формулу *добрий вечір*. У «СУМ-20» обидві форми трактують як усталені форми ввічливого вітання під час зустрічі ввечері: – *Добрий вечір, сусідоньки красні!.. (М. Коцюбинський); Доброго вечора всім, ми завітали додому на свято (із журналу)* [81]. Я. Радевич-Винницький зауважує, обидва вислови є стилістично нейтральними, тому їх можна вживати незалежно від соціально-комунікативного статусу мовців [74, с. 155].

Ми вважаємо, що мовні норми можуть змінюватися, зокрема й етикетні. На нашу думку, усталення етикетної формули *добрий вечір* як нормативної частково зумовлено впливом інших мов: *good evening, dobry wieczór*. Формула *доброго вечора* закономірна в системі етикетних одиниць й індикаторів ввічливості. Темп сучасного життя вплинув на тенденцію до мінімалізму, який полягає в скороченні формул увічливості [10, с. 49]: *Бажаю доброго ранку! – Доброго ранку!; Бажаю доброго здоров'я! – Доброго здоров'я!* Тому обґрунтованою вважаємо думку про нормативність формули *доброго вечора*.

Оскільки війна триває великий проміжок часу, припускаємо, що окремі лексичні одиниці можуть увійти до активного словника, бо вони вказують на нові поняття, які мають високий ступінь суспільної значущості й частоти вживання в мовленні, не порушують узуального зразка творення слова, ономасіологічної або словотвірної структури номінації: *кібервійна, кібервійсько, кіберфронт, рашизм, тероборона* тощо. Журналіст «АрміяInform» Є. Букет із цього приводу зазначив, що нові слова з'являються чи не щодня, проте з такою ж інтенсивністю й зникають (9).

Під час війни актуалізовано процес творення мовних одиниць, які виконують переважно номінативну функцію та є засобом реагування на мовні виклики. Причини творення суспільно-політичної лексики, екстралінгвальним чинником появи якої є російсько-українська війна, убачаємо в:

1) мовній ідентифікації та потребі творчої самореалізації, демонстрації лінгвокреативності носіїв мови;

2) створенні образу ворога, диференціації «свій – чужий». Проаналізовані приклади відповідають дискурсивним планам «ми про себе» і «ми про них».

Для позначення суб'єктів дій уживають інклюзивний займенник *ми*. Цей механізм стратегій самопрезентації (створення «свого кола») та дискредитації притаманний для мовлення, коли дієвий, коли в «протиставленні «своїх» та «чужих» *свої* говорять про себе» [106, с. 106]. Ми погоджуємося з Г. Ковальновою, яка вважає, що наявність протиставлення «свій – чужий» сприяє нівелюванню внутрішніх відмінностей у колі своїх і заостренні уваги на диференційних ознаках з «іншими» [40, с. 87]. Крім того, цей чинник актуалізує прагнення зміни самоідентифікаційних орієнтирів на ментальному рівні;

3) омовленні агресії і страху. Аналізуючи комунікативно-прагматичний аспект уживання лексичних одиниць, які постали під час російсько-української війни, виявлено, що одним із механізмів подолання страху й звільнення від агресії є гумор (кореляція рівня страху й вербальної протидії за допомогою гумору). Н. Дяченко й А. Усатий вважають, що гумор під час війни покликаний знецінити негативні емоції, спричинені воєнними діями [29, с. 109]. Зокрема, з-поміж засобів вербалізації негативних емоцій виокремлюємо вживання зневажливих назв окупантів (*асвабодітелі, ваньки, кацани, орки, свинособаки*), вторинних номінацій російських, білоруських політичних і громадських діячів, українських держслужбовців, які перейшли на бік окупантів (*пуйло, хутін, шляпа володимирович – Володимир Путін, дондон – Рамзан Кадіров, вусатий тарган – Олександр Лукашенко, Мертвечук – Віктор Медведчук, Паша Мерседес – Петро Лебідь*), прецедентних одиниць (*Ніщо не зупинить жест доброї волі, час якого настав*), прийоми каламбуру й мовної гри в інтернет-мемах (*– Що ще вас турбує, окрім тривоги? – Комплекси... – Комплекс неповноцінності? Комплекс провини? – Мене турбує, коли вже прийдуть зенітно-ракетні комплекси!* (61)) Можемо спостерігати певну зміну в ставленні до подій війни від паніки до пропрацювання своїх страхів у розрізі гумористичного сприйняття.

Отже, російсько-українські відносини значною мірою впливають на оновлення українського лексикону. Аналіз специфіки вживання української

мови під час війни дає змогу констатувати її функційне навантаження як чинника консолідації народу, зміну кількісного складу українськомовного населення, поповнення лексичного складу інноваціями, що віддзеркалюють воєнній реалії. Головною платформою поширення й лексикографічного опису неологізмів виявилися соціальні мережі, що зумовлено процесами глобалізації та диджиталізації. Українська мова як вербальна зброя проти російської агресії забезпечує можливість виявлення національної ідентичності, пошук психологічних інструментів для прийняття війни й емоційного розвантаження.

РОЗДІЛ 2. СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ІННОВАЦІЙ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЮ ВІЙНОЮ

2.1. Семантика неологізмів у сучасному воєнному дискурсі

Сукупність слів певної мови утворює її лексико-семантичну систему. Поява нових реалій позамовної дійсності спричиняє з'яву лексем, які уживають для їхнього називання. Із цього приводу М. Кочерган зазначає: «Системність лексичного складу мови зумовлена не тільки комунікативними потребами і системністю об'єктивного світу, який відображений у лексиці» [48, с. 22]. Ми погоджуємося з думкою І. Кочан, що про системність мови свідчить наявність лексико-тематичних груп [47, с. 25].

Наш аналіз неологізмів суспільно-політичного (воєнного) дискурсу ґрунтується на лінгвістичному підході до вивчення семантичної системи.

На сьогодні в українській науковій парадигмі немає однозначної думки щодо трактування поняття *лексико-семантична група* (ЛСГ). Г. Межжеріна звертає увагу на те, що для неї характерний семантичний зв'язок слів, ієрархічний порядок лексичних одиниць [55, с. 114–126]. Ми погоджуємося з думкою Т. Крехно про те, що ЛСГ утворюють лексичні одиниці, об'єднані за критерієм спільності семантичного ядра [49, с. 11]. Уважаємо, що підставою для об'єднання лексем у ЛСГ можуть бути родо-видові відношення, функційні зв'язки тощо.

Науковці виокремлюють різні ЛСГ номенів військової лексики, ураховуючи переважно хронологічний аспект або особливості діяльності конкретного підрозділу. Нам імпонує класифікація Д. Василенка, який диференціює тематичні групи, що номінують управління військом, військовослужбовців, зброю, військову техніку, укріплення, споруди, військові дії, агресію, поразку, перемогу, цивільний сектор під час війни [14]. Принагідно зауважимо, що неологізми, які виникли під час російсько-української війни, репрезентують не всі ці ЛСГ.

Аналіз неологізмів, екстралінгвальним чинником появи яких стала російсько-українська війна, дав змогу розподілити їх на такі ЛСГ:

- «Назви озброєння»;
- «Назви росіян і прибічників російської політики»;
- «Номінації Росії та російські топоніми»;
- «Назви Білорусі й білорусів»;
- «Назви України й українські топоніми»;
- «Назви українців»;
- «Номінації союзників України»;
- «Номінації перебігу воєнних дій і реалій, пов'язаних із ними»;
- «Назви явищ культурного спротиву».

Зважаючи на різні концепції до визначення обсягу воєнної лексики, пропонуємо розглянути неологізми, що репрезентують ЛСГ «Назви озброєння». Услід за І. Литовченко, у межах цих лексико-семантичних груп виокремлюємо семантичні підгрупи, які ґрунтуються на синонімії, антонімії, гіпонімії відношеннях [50, с. 48].

Лексичні одиниці, які вживають для номінації назв зброї, об'єднані семантичним компонентом належності до видів зброї.

ЛСГ «Назви озброєння» виявилася однією з найпродуктивніших за кількісним складом. Неологізми, які належать до цієї ЛСГ, розподіляємо на декілька підгруп із назвами родових військових понять у центрі: 1) «боєприпаси» (*бледіна* – «російська ракета», *(зає)балістичні ракети* – «ракети, які запускають так часто, що люди вже втомилися бігати в укриття», *олівець* – «осколковий снаряд для РСЗВ», *порося* – «снаряд для міномета»: *Рашисти вже "приймають" пакистанські "олівці" до "Градів" (98)*); 2) «військова техніка». У цій підгрупі виокремлюємо мікрогрупи «Українська військова техніка» (*бардак* – «бойова розвідувально-дозорна машина (БРДМ)», *бумер* – «бойова машина піхоти (БМП)», *орконасипалка* – «будь-яка зброя, яку ефективно використовують ЗСУ для знищення ворога», *пташка* – «безпілотний літальний апарат», *русоріз* – «будь-яка українська військова техніка» (цю лексему також уживають у значенні «знищення ворога»): *Піде мінометникам, буде русоріз (202)*, *сушка* – «авіаційний винищувач Су», *черепаха* – «танк Т34», *химера* –

«Хаймарс»: *"Химера"* для Росії. Нова зброя, яку отримала Україна (130) й «Російська військова техніка» (*блохоліт* – «російський винищувач», *кацаполіт* – «російська авіація», *мопед* – «іранський дрон-камікадзе "Shahed 136"», *не зміг-31* – «російський МіГ-31, який уже не може виконувати свої функції», *шлюха*, *шлюхед* – «іранський дрон-камікадзе "Shahed 136"»: *Сбити кацапольот один, або парочку і одразу зрозуміють правила етикету* (99). Такі лексеми детермінуємо як військовий жаргон.

Назви озброєння зараховуємо до ядра, оскільки ними послуговується вузьке коло фахівців військової справи, тобто такі лексичні одиниці є військовим сленгом. Ми погоджуємося з думкою Н. Гаврилюк про те, що сленгізми «допомагають влучно і експресивно охарактеризувати певну ситуацію» [18, с. 38], тому військові сленгізми виконують, крім номінативної, ще й експресивну функцію.

ЛСГ «Назви росіян і прибічників російської політики» найбільша за кількісним складом. До неї належать слова, які розподіляємо на такі лексико-семантичні підгрупи: «Назви російських військових», «Назви цивільних росіян», «Назви російських політиків і пропагандистів».

«Назви російських військових». Значною мірою поживилося творення лексем для номінації російських окупантів (*асвабадітелі*, *бурят-орк*, *ванька*, *ватник*, *кацап*, *мокша*, *мордорянин*, *московит* (*московит*), *орк*, *орко-мавна*, *рашист*, *русак*, *свинособака*, *чмоня*, *z-окупант*: *Подякуй, що ще живий, ванька, бо так буде не завжди* (188); *Добрий путінець - це мертвий путінець!* (199)).

З 2014 року українські військові почали називати російських окупантів орками. На думку Н. Костусяк і Н. Шульської, цю лексему варто трактувати як міфоморфну метафору [46, с. 61]: *Вдова орка приперлася з малою дитиною на руках розповідати про те, як її ванька мріяв про берет, а отримав чорний пакет* (1).

У медіапросторі засвідчено чимало коментарів про номінування орками російських окупантів. Нам імпонують такі пояснення: «У літературі орками називали армію міфічних істот, які були відлюдниками з низьким інтелектом,

нечупарами і не організованими»; «Сучасником орків став англійський письменник Джон Толкін. У його розумінні орки – це темні створіння, які втілюють зло. Цей варварський народ підкорявся Темному Володарю і становив основу його збройних сил. Їхнє військо підкорювало не силою, а кількістю. Орки мали вкрай низький інтелект і не звикли жити в комфорті» (108). Актор Сала Бейкер закликає не використовувати цю лексему для номінації російських окупантів, оскільки справжні орки не вбивають жінок і дітей, не крадуть пральних машинок, не гадять на килими, бо вони справжні воїни (62).

Убитих російських військових називають *бандеролями*, оскільки їх потрібно відправляти в Росію в чорних сміттєвих пакетах: *ЗСУ перетворили в бандеролі на Росію ще 450 рашистів: Генштаб назвав втрати російських військ за 30 квітня* (37).

Для номінації російських військових, які загинули на війні, уживають лексему *пакет* (відповідно до російської вимови): *А якого ти в Україні, пакет?* (23). Оскільки мертвих окупантів росіяни не хотіли забирати, їх доводилося складати в чорні пакети, що спричинило модифікацію значення фрази «*Пакет брати будете?*»: *Пишуть, що в Кацапстані заборонили касирам в магазинах ставити питання чоловікам 18-65 років: «Пакет нужен?»* (164). Лексему активно вживають у тимчасово окупованому Бердянську, що зумовлено тим, що росіяни відкрили там супермаркет «Пакет».

Принагідно зауважимо, що чіткої межі між підгрупами «Назви російських військових» і «Назви цивільних росіян» немає, оскільки кожен росіянин і росіянка відповідальні за російське вторгнення в Україну: *бандеро-росіянин* (росіянин, який вдає любов до України, щоб його не депортували в Росію), *кац*, *лаптенюгий*, *лаптесанієнс*, *лаптєстадо*, *паляміте* (росіянин, який не може вимовити українське слово "паляниця"), *рускиглій* (росіянин, який скаржиться на нібито несправедливе ставлення до росіян), *свинодупий*, *свиномордий*, *свинорилий*, *свинопацюк*, *хуйлопитек*: *Іди і повіся, свиномордий лаптєног* (152).

До групи «Назви російських політиків і пропагандистів» зараховуємо номінації українських зрадників. Галерея таких образів віддзеркалена новотворами, з-поміж яких виокремлюємо лексеми для номінації конкретних людей і створення узагальненого образу російських політиків і пропагандистів.

Лексичні одиниці, які вживають для номінації конкретних людей, кваліфікуємо як вторинні номінації. Первинна назва є нейтральною з погляду конотації, натомість вторинна віддзеркалює ставлення носіїв мови до об'єкта мовлення.

Беручи до уваги різні підходи до визначення вторинної номінації, ми вважаємо, що найбільш обґрунтований ономасіологічний, оскільки здебільшого спочатку виникає предмет, явище чи об'єкт, а вже потім його номінують, тобто точкою відліку в цьому випадку є не сама номінація, а об'єкт позамовної дійсності, який до цього вже мав назву: об'єкт / предмет / явище → первинна номінація → вторинна номінація.

Уважаємо, що причиною вторинної номінації російських політиків і пропагандистів є емоціно-експресивні чинники, пов'язані з віддзеркаленням у вторинній номінації оцінної та прагматичної програм комунікації. Виокремлюємо кілька мотиваційних зон, які спричинили появу вторинних номінацій російських політиків і пропагандистів:

1) особливості прізвища (*кадирка* – Р. Кадиров, *Лука* – О. Лукашенко, *Мертвечук* – В. Медведчук, *сукабаєва* – О. Скабєєва, *спермоусов* – К. Стремоусов: *Сукабєєва у глибокому шоці!:* російський полковник в етері пропагандистського шоу закликав кремль виходити з війни (5);

2) професійна діяльність денотата (*капітан «Гола Дупа»* – С. Глушко, *прес-алкаше* – М. Захарова: *Термінове звернення капітана «Голої Дупи» до голодуючої Європи* (5);

3) фізіологічні особливості або характерні риси поведінки (*божевільний карлик*, *ботоксний*, *бункерний гном*, *бункерний дід*, *бункерний півень*, *бункерний фюрер*, *Кон Чен Ий* – В. Путін, *бульбаши вусатий* – О. Лукашенко, *вівцелюб*, *дон*, *дон-дон* – Р. Кадиров, *кобиляча морда* –

С. Лавров, *Паши Мерседес* – П. Лебідь, *пакса* – О. Марченко: *Кобиляча морда Лавров і китайський голова МЗС знову провели зустріч - тепер у Самарканді* (150); Павло Крутоус: *"Х**ло путін та вусатий бульбаши отримають за заслугами — це наша Країна"* (87).

Для створення узагальненого образу російських пропагандистів уживають такі лексеми: *загони путіна, пропагандон (пропагандон мардан закликає вбивати виживших у Маріуполі українців* (5).

Усі вторинні номінації російських пропагандистів не випадкові, тобто мають соціальну (ситуація появи) й мовну мотивацію. Ураховуючи класифікацію антропонімів вторинної номінації за ступенем прозорості мотивації А. Нелюби [62, с. 16], кваліфікуємо ці вторинні номінації як вторинні номінації з високим ступенем прозорості, адже вони прямо свідчать про мотиви появи.

«Номінації Росії та російські топоніми». В українськомовному інтернет-просторі функціонує чимало номінацій Росії: *блінолопатна, ерефія, кацапландія, кацапстан, лаптестан, мокшандія, мордор, московія, оркостан, отсосія, парашка, путінстан, путлерстан, рабсія, расасія, расея, рашка, рашстан, свиногорія, тартарія, хуйлостан* (Але в цьому є і позитивний момент для населення *блінолопатної*: *додому у депресивну глибинку замість безробітного і вічно п'яного єрмолая повернеться новенька блискуча «Лада Веста», а щаслива мамка нелюда зможе виплатити всі кредити* (104); *Рабсія розвалиться на запчастини* (186).

З початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну назву країни-агресора, а також слова *путін, кремль* переважно пишуть із малої літери. У чинних нормах Українського правопису такого правила немає, натомість мовознавець О. Авраменко в етері «Сніданку з 1+1 онлайн» пояснив доречність зміни орфографічних норм: «Насправді, правило таке є. Воно звучить так: *прізвища людей та імена, які вживають зневажливо, пишуть із малої літери. Наприклад, «гітлери», «путіни» ми можемо спокійно писати з малої літери, це відповідає вимогам чинного правопису*» (76). 20 вересня 2023 року Національна

комісія зі стандартів державної мови повідомила, що «написання назв «російська федерація», «росія», «москва», «московія», «московське царство», «російська імперія», «державна дума рф» тощо з малої букви можна не кваліфікувати як відхилення від норм української мови в текстах неофіційного характеру» (71).

Проаналізувавши функціонування різних варіантів номінації Росії в українськомовному інтернет-просторі, ми з'ясували, що віртуальні мовні особистості вживають різнотипні субститути:

- графічні (*роіся, росія, рф*),
- субститути-історизми (*Залісся* – історична назва Волго-Окського межиріччя (уживаючи таку назву, українці прагнуть заперечити належність росіян до слов'янських народів), *мАсковщина* (у цій лексемі наявне пародіювання російського гіперичного «акання»), *Московія, Московія, Рассея, расея*),
- транслітеровані (*Раша*). Корінь *раш-* – транскрипція з англійської слова *Russia* (Росія);
- словотвірні (*ерефія, кацапландія, кацапстан, кацапурія, лаптестан, мокшандія, оркостан, парашка, путінстан, путлерстан, рабсія, рашка, свиногорія, тартарія, хуйлостан, хуйлопія, хуйляндія*). З'ясуємо, які чинники вплинули на виникнення зневажливо-жартівливого варіанта *запоребрик*, який вживають для номінації Росії. Т. Андрєєва зауважує, що слово *поребрик* асоціюється з Росією, оскільки в російській мові *поребрик* – це міцні камені для облямовування країв тротуарів, дороги, газону тощо. Крім того, у Петербурзі *поребриком* номінують бордюри [2, с. 19]. Терористи на Донбасі вживали фразу «за *поребрик* отойдите», що й стало причиною творення словотвірного субститута *запоребрик* і похідного прикметника *запоребриковий*.

Цікавою також є етимологія номінації *мокшандія*. Уживаючи цю лексичну одиницю, мовці позиціюють Росію як фіноугорське-державне утворення, а росіян – як не слов'янський народ.

- літературні. Із твору Дж. Толкіна «Сильмариліон» запозичено назву країни Чорного Володаря Саурона – Мордор: *Це не кадри Мордора із «Володаря пернів», а російський обстріл Бахмута (9)*. Причиною такої номінації став переклад російською назви *Російська Федерація* як *Мордор (39)*.

Крім того, в українськомовному інтернет-просторі активно використовують назви *БНР (Белгородська народна республіка або Бурятська народна республіка)*, *КНР (Курська народна республіка)*: *Традиційно були обстріли прикордоння у БНР (191)*.

Ми свідомі того, що такі номінації позитивно впливають на психоемоційний стан українців, проте вважаємо, що країну-агресора потрібно називати не завуальовано, щоб точно означувати ворога.

«Назви Білорусі й білорусів». Виокремлюємо такі продуктивні моделі номінацій на позначення Білорусі й білорусів:

1) економічний стан у Білорусі (*бульбаи, бульболяндія, бульбостан, бульборусь, дерун, картопляндія, картопляник*: *Поки білоруські солдати знаходяться на своїй території вони мають статус «бульбаши», якщо ж вони перетнуть кордон України, то мають шанс отримати статус «деруни» (121)*;

2) політичні зв'язки з Росією (*білораша, білорашка*: *Для сучасних ракет і Московія, і Білораша – з точки зору запуску – географічно один і той самий регіон (115)*).

Номінації, які належать до ЛСГ «Назви росіян і російських пропагандистів», «Назви Росії», «Назви Білорусі й білорусів», українці вживають як мовні засоби реалізації комунікативної стратегії тролінгу ворога, використовуючи пейоративну й інвективну лексику. На нашу думку, реалізація цієї комунікативної стратегії спрямована на глузування, висміювання росіян, що змушує адресатів реагувати емоційно. Українці здебільшого висміюють моральні якості окупантів, їхню духовну обмеженість, жадібність, ницість, невдачі на фронті.

Такі комунікативні інтеракції зумовили виникнення низки лексем із негативною конотацією на позначення України й українців.

«Назви України й українські топоніми». Звернення до етимології етнонімів – назв народів, які вигадали інші нації, – зумовило творення назв на позначення України (*хохлостан, хохляндія*). Походження лексеми *хохол* науковці пов'язують із праслов'янським *хохолъ* «чуб, пелех» [31, с. 206].

Компонент **-стан-** є суфіксоїдом у топонімах переважно Центральної Азії, де вживали перську мову, у якій цей складник має значення «країна». У назвах європейських держав немає такого компонента, тому, називаючи Україну *бандерстаном, хохлостаном*, росіяни намагаються насадити азійські особливості називання. Українці, уживаючи лексичні одиниці для номінування Росії із суфіксоїдом **-стан-**, прагнуть розмежувати «своїх» і «чужих», європейський і азійський світи.

Після появи в українському інфопросторі інформації про підготовку контрнаступу української армії з'явилася низка вигаданих назв українських міст, які вживали з метою тролінгу росіян: *Місто називається **Нацьк**. А не **Нацьк** має приховану назву (203); наступ почнеться не за **Баром**, а з **Ненацька** (169).*

У структурі ЛСГ «Назви українців» виокремлюємо такі підгрупи: «Назви українських військових», «Назви цивільних українців», «Назви українських політиків».

У межах аналізованих неологізмів помічено найбільшу кількість лексичних одиниць, які номінують українських військових, що зумовлено їхньою вирішальною роллю в боротьбі з російськими окупантами: *ГУРівець, краЗСУнчик, краЗСУня* (тенденція до використання фемінітивів в українській мові), *ППОвець* («За 11 хвилин збили 7 "елітних" російських літаків»: **ППОвець** ЗСУ розповів про найбільшу масовану атаку на Київ (31).

Російські пропагандисти називають українців *укропами*: *Як українці стають «Укропами» (112)*. Ця лексична одиниця походить від лексеми *укропiтек*. 2015 року було засновано партію «УКРОП» («Українське об'єднання патріотів»), представників якої називали *укропівцями, укропцями, укропівками*.

Зафіксовано низку лексем, які можуть вказувати й на українських, і на російських військових: *аватар* – «військовий, який зловживає алкогольними напоями», *буратіно* – «військовий, який витрачає свою зарплату відразу після її нарахування», *контрабас* – «контрактник».

До ЛСГ «Назви українців» зараховуємо назви на позначення підрозділів: *бобри* – «інженерний підрозділ», *єноти* – «десантники», *мішки* – «танковий підрозділ» («**Бобри**» святкують День народження (51).

До цієї підгрупи належать вторинні номінації представників вищого військового керівництва Збройних сил України: *Будданов*, *Buddhanow*, *Vidanheimer* – К. Будданов, *залізний генерал*, *Зелужний*, *генерал-йода* – В. Залужний (**БУДДАнов** міг би лише силою духу бачити те, що не побачить жодний притулений супутник (61).

«Назви цивільних українців». Для номінації цивільних українців вживають переважно назви, які містять складник *диванний*, що вказує на те, що вони не мають досвіду у веденні бойових дій, проте вважають, що краще знають, якої тактики й стратегії слід дотримуватися на фронті: *диванний*, *диванне військо*, *диванний аналітик*, *диванний БееМПе-вода*, *диванний вояка*, *диванний герой*, *диванний експерт*, *диванний політик*, *диванний психолог*, *диванний стратег* (*А диванні й досі питають, чому не виїхали* (20).

Наявні й лексеми з позитивною конотацією. Компанія «Uklon» стала автором лексеми *незупинник* зі значенням «людина, яка невпинно в будь-який спосіб намагається спрямувати свої сили на допомогу Збройним силам України й цивільним, які постраждали внаслідок війни»: «Українці — **незупинники!** Нас атакують сотнею ракет, а ми гуртуємося і запускаємо збір на помсту» (195).

Під час російсько-української війни український іменник поповнився новими антропонімами, що цілком закономірно, адже, як зазначає Л. Белей, якнайширші права «у сфері вибору імен, присвоєння та вживання власних імен» делегувала громадянам [5, с. 8].

4 квітня 2022 року Міністерство юстиції України повідомило про те, що у Вінницькій області й місті Києві хлопчика назвали *Ян Джавелін*, а дівчинку –

Джавеліна (67). Станом на 2022 рік із-поміж чоловічих імен зафіксовано *Артур-Байрактар* (67), а жіночих – *Аделіна-Джавеліна* (67). На Хмельниччині зафіксовано ім'я *Іскандер* (93).

Крім того, після перемоги гурту «Kalush Orchestra» на пісенному конкурсі «Євробачення-2022» набуло популярності ім'я *Стефанія*, зокрема з 14 травня по 16 червня 2022 року 68 дітей названо цим іменем (67).

У першому півріччі 2023 року зафіксовано імена *Джавеліна*, *Стефанія*, проте вони виявилися рідковживаними (66).

Немов деконструюючи необмежені можливості використання назв воєнних реалій, зокрема назв зброї, інтернет-користувачі творять жіночі й чоловічі імена, які не пройдуть комунікативної апробації в суспільстві завдяки нонконформізму численних українських сімей, їхньому консерватизму: *Дтекочка*, *Генератій*, *Екофловій*, *ОблЕленочка*, *Свічана*, *Антисвіт*, *Блекаут*, *Обленерг*, *Безсвітлана*, *Ліхтар*, *Батарейка*, *Танктаквжейтемна*, *Електрослав*, *Світлодіодій*, *Світлославик* і *Світлонка*, *Світлодіана*, *Електра* (61). Із цього приводу в соціальних мережах з'явилася низка жартів про мотиви номінації дітей: – *Тату, а чому мою сестру звати Лілія?* – *Тому що твоя мама любить лілії.* – *Дякую тату!* – *Без проблем, Відбій повітряної тривоги* (183); – *Тату, а чому мою сестру звати Лілія?* – *це тому, що твоя мама любить лілії.* – *дякую, тато!* – *немає за що, Байрактар* (49); – *Тату, а чому мою сестру звати Лілія?* – *Тому, що твоя мама любить лілії* – *Дякую!* – *Без проблем, Товсті Ракети від США* (1); – *Тату, а чому мою сестру звати Лілія?* – *Бо твоя мама любить лілії* – *Дякую, тату.* – *Немає за що, Русский военный корабль, іди нах*й* (61); – *тато, а чому мою сестру звати Лілія?* – *це тому, твоя мама любить лілії* – *дякую, тато.* – *немає за що, Товста ракета до хаймарся* (124); – *Тату, а чому мою сестру звати Лілія?* – *Тому, що твоїй мамі подобаються лілії, ФондСергіяПритули* (72).

Ю. Редько з-поміж типів складних прізвищ виокремлює прізвища, утворені за синтаксичним принципом, першим компонентом яких є форма другої особи однини наказового способу дієслова [76, с. 177]. Інтернет-

користувачі запропонували низку гіпотетичних прізвищ, які могли б виникнути під час російсько-української війни: *Перебийдрон*, *Варикоктейль*, *Ловихаймарс*, *Неїжгуманітарка*, *Ловибайрактар*, *Запілітїток*, *Збийшахід*, *Запилімемас* (61). Оскільки український прізвищевий фонд уже сформований, такі лексичні одиниці можуть функціювати в українській мові тільки як оказіональні прізвиська.

«Назви українських політиків». Ураховуючи класифікацію вторинних номінацій О. Семиди й Т. Кравченко [79, с. 25], розподіляємо моносемічні, тобто ті, які характерні лише для конкретного політичного діяча, вторинні номінації українських політичних діячів за такими ознаками:

1) особливості антропонімів (*Аристотель* – О. Арестович, *ППО* – П. Порошенко: *ППО* – *Порошенко Петро Олексійови Наш гетьман* (46);

2) поведінка політичного діяча під час російсько-української війни. Звернемо увагу на номінацію чинного Президента України. Проаналізувавши особливості творення вторинних номінацій, ми розробили періодизацію появи лексичних одиниць для вторинної номінації В. Зеленського:

- передвиборна кампанія (січень – квітень 2019);
- власне каденція В. Зеленського до початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну (травень 2019 – лютий 2022);
- період російсько-української війни (з лютого 2022 року).

Для кожного хронологічного відтинку характерні певні закономірності еволюції вторинних номінацій В. Зеленського. Згідно з даними всеукраїнського опитування громадської думки «Омнібус» станом на червень 2023 року 86 % українців вважають, що В. Зеленський здатен ефективно організувати оборону України (137). У зв'язку із цим виникла низка лексем, якими номінують В. Зеленського: *зекраш*, *земолодець*. Незважаючи на те, що українці все більше довіряють чинній владі, функціують лексеми з негативною конотацією: *Не можу спокійно дивитися на цього дегенерата... зепутін йобаний* (168).

«Номінації союзників України». Ця група лексем не продуктивна. Українці цінують підтримку всіх країн, але найбільше поважають колишнього прем'єр-міністра Великої Британії Бориса Джонсона, від прізвища якого утворили вторинні номінації *Джонсонюк*, *Джонсоненко* й *Джонсончук*: «*Подобається Джонсончук, чи що*» (160); «*До нас завітав Борис Джонсоненко*» (173); «*Борис Джонсонюк дав інтерв'ю у Лондоні в шапці від "Укрзалізниці"*» (8). Український прізвищевий суфікс *-ук-* переважно вказує на походження по батькові [76, с. 151]. Англійське прізвище *Джонсон* утворено за моделлю ім'я + son. За семантикою словотворчих афіксів таке прізвище тотожне українському прізвищу із суфіксом *-ук-* або *-чук-*. В українській мові так почали називати Бориса Джонсона у зв'язку з його ніконімом *borisjohnsonuk*, де складник *uk* вказує на британське походження політика (The United Kingdom). За такими моделями утворено вторинні номінації Джо Байдена: «*Борис Джонсонасюк і Джо Байденко*» (130); «*Джо Байденчук пише листа російському царьку*» (149).

Непродуктивною виявилася група номінацій міжнародних союзів: *Будемо ЛУПашийти русню* (61) (*ЛУПашийти* ← Литва – Україна – Польща); *Давайте оберемо абрєвіатуру для союзу Литва - Україна - Польща. Нам подобається ЛУП* (61); *Міжмор'я* (61).

ЛСГ «Номінації перебігу воєнних дій і реалій, пов'язаних із ними» містить низку підгруп.

«Номінації російсько-української війни». Для називання російсько-української війни використовують низку конструкцій «означуваний іменник + узгоджене / неузгоджене означення»: *російсько-українська війна, велика війна Росії проти України, повномасштабна війна, повномасштабне вторгнення, вторгнення Росії, російське вторгнення, російський напад на Україну, повномасштабний напад на Україну, відкрита повномасштабна агресія, російська агресія, військова агресія Росії проти України, російська агресія проти України*. Центр стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки спільно з Інститутом масової інформації опублікував словник термінології

подій в Україні, згідно з яким номінації *українська війна, війна в Україні, українська криза* не рекомендовано вживати, оскільки в таких конструкціях відсутня вказівка на країну-агресора, а Україна – лише територія, де відбуваються воєнні дії, натомість пропонують уживати *російське вторгнення (агресія, напад), російсько-українська війна* (105).

Щоби вплинути на свідомість росіян й обґрунтувати імперський наратив про три братні народи, російська влада назвала російсько-українську війну *спеціальною воєнною операцією (спецоперацією)*, яка спрямована на захист російськомовного населення в Україні. У зв'язку із заборонаю вживати слово *війна* в Росії в українській мові виникла низка лексичних okazіоналізмів: «**спецОбсирація** вигорівший Сибір оркостан» (58); «**Спецмогилізація** іде за планом *I це не блеф*» (160). Крім того, така політика в Росії зумовила модифікацію назв історичних подій і творів російських письменників: «**Третя Світова Бійка**» (5); «*Не можна засуджувати росіян, бо там жив великий Лев Толстой, який написав "Спецоперація і мир"*» (176); «**Перша світова Спецоперація**» (176).

В українськомовному дискурсі лексему *спецоперація* не вживають як синонім до лексичної одиниці *війна*, а тому її беруть у лапки: «*Путін заявив, що "спецоперація" в Україні може бути тривалою*» (97). Лексеми *операція* та *спецоперація* поєднують з конструкцією *так звана*, яка вказує на зневажливе, саркастичне ставлення [81]. До того ж, використання цієї словосполучки свідчить про те, що номінація не відповідає її конкретній реалізації: «*Ми нікуди не поспішаємо: Путін вкотре заявив, що так звана "спецоперація" в Україні "йде за планом"*» (63); «*Те, що так звана "операція" Путіна провалилась та те, що він незадоволений, то це козі зрозуміло*» (111).

Намір окупувати столицю України за декілька днів породив саркастичну назву *Київ за три дні*: «*Від "Київ за три дні" до загальної мобілізації і тотальної війни*» (92).

Англійськомовний дискурс – важливе соціальне явище, що зумовлене статусом і впливом Великої Британії та Сполучених Штатів Америки у світі.

Крім того, спостерігаємо взаємний вплив української та англійської мов, наприклад, американська медіаорганізація в галузі політичної журналістики «Politico» створила «An English-language guide to Ukrainian slang» («Англійськомовний посібник українського сленгу»), до якого ввійшли такі лексичні одиниці: *macronite* (макроніти), *orc* (орк), *Mordor* (Мордор), *Rashist* (Рашист), *koloradi* (колоради), *Native* (натівець), *gayleiter* (гауляйтер), *Chornobaites* (чорнобаїти), *tractor troops* (тракторні війська) (192). Виникнення в англійській мові лексем для номінації реалій російсько-української війни свідчить про увагу до процесів, які відбуваються в Україні.

О. Бабелюк й О. Коляса, проаналізувавши англійськомовний медіадискурс, з'ясували, що ядром вербалізації концепту російсько-українська війна є такі лексичні одиниці: *crisis* (уживають переважно в політичній та економічній царинах), *crisis in Ukraine* (уживають проросійські структури, це словосполучення вказує на те, що внутрішню кризу спричинила політика української влади), *full-scale war* (повномасштабна війна), *Russia's invasion of Ukraine* (вторгнення Росії в Україну), *current war* (сьогоднішня війна), *emergency* (надзвичайна ситуація), *aggression* (агресія), *de-escalation* (деескалація). Периферійними ознаками цього концепту стали такі номінації, як: *геноцид українського народу*, *агресія проти українців*, *напруга між керівниками країн*. Саме ці лексичні одиниці дають змогу трактувати їх як складники периферії концепту російсько-українська криза, ядром якого є словосполучення *Russia-Ukraine War* (російсько-українська війна) [3, с. 11].

«Номінації, безпосередньо пов'язані з військовими діями»: *аборт* – «вилучення зі ствола міни, що дала осічку», *зашивати* – «умикати електропостачання», *зрада* – «складна ситуація», *мультик*, *піксель* – «камуфляжне забарвлення», *нора* – «бліндаж», *нуль* – «перша лінія розмежування», *ППОнеділок* – «понеділок, коли було випущено багато ракет, проте їх збила ППО», *ППОхуй* – «віра в українську ППО» (*Перемикаємо на фугас, щоб пробити бетонний дах, – і «аборт»...* (90).

Група «Назви зі значенням «бити / вбити ворога» виявилася однією з найбільш продуктивних, що зумовлено лінгвокреативністю мовців, які переважно маркують смерть ворогів, ураховуючи переважно якою зброєю було їх знешкоджено: *байрактарити, джавелінити, енлоїти, застінгерити, завербити* тощо. Лексему *зажмурити* в українській літературній мові вживають зі значенням «прикривати повіками очі» [82, с. 124]. Це дієслово почали використовувати зі значенням «нищити ворога»: *Зажмурити* Так блогер Михайло «*Doktor Faust*», у минулому житомирянин, нині – канадець, називає знищення окупанта, з якого роблять «харошего» росіянина (64). Семантична деривація зумовлена інтралінгвальними чинниками, зокрема сленгове слово *жмур* означає «покійник, труп» [85, с. 138].

Лексему *бавовна* вживають для номінації вибухів у Росії, які російські пропагандисти називали *хлопками*. *Хлопок* українською означає *бавовна*, у зв'язку із чим ця лексема набула нового значення.

Лексема *селітра* номінує вибухи на складах із боєприпасами, які, за словами російських пропагандистів, спричинила детонація селітри.

«Назви явищ культурного спротиву». За час повномасштабного вторгнення Росії в Україну культура стала одним із засобів боротьби. Позитивним чинником є очищення українського культурного простору від російських діячів і символів СРСР, зокрема демонтовано пам'ятники Катерині II, Леніну, О. Пушкіну, В. Суворову. Такі заходи спричинили появу лексичних одиниць, які вказують на відповідні явища (*катеринопад, ленінопад, пушкінопад, суворовопад: І пушкінопад дійшов до міста Кременчук* (158).

Незважаючи на те, що українська культура розвинена, під час російсько-української війни презентовано декілька музичних творів, які, на думку суспільства, не мають належної якості. Такі композиції номінують *байрактарищиною*: *Якщо рік тому «байрактарищина» була з позитивним трендом, то з часом це змінилося* (156).

Отже, основні теоретичні й практичні результати комплексного дослідження неологізмів, які виникли під час російсько-української війни, доють змогу зробити такі висновки:

- 1) лексика суспільно-політичного (воєнного) дискурсу є невід’ємною частиною лексичного складу сучасної української мови;
- 2) такі номени утворюють системно організоване галузеве поле, до якого зараховуємо низку ЛСГ: «Назви озброєння», «Назви росіян і прибічників російської політики», «Номінації Росії та російські топоніми», «Назви Білорусі й білорусів», «Назви України й українські топоніми», «Назви українців», «Номінації союзників України», «Номінації перебігу воєнних дій і реалій, пов’язаних із ними», «Назви явищ культурного спротиву»;
- 3) основою поповнення лексичного складу суспільно-політичного (воєнного дискурсу) є деривація за моделями сучасної української літературної мови;
- 4) уживання фемінітивів, що характерно для розвитку української мови;
- 5) наявність значної кількості вторинних номінацій, зокрема антропонімів, що є загальномовною тенденцією розвитку мови.

2.2. Неофраземіка російсько-української війни: семантика, деривація

Розвиток мови нерозривно пов’язаний із життям суспільства, оскільки зміни в суспільстві зумовлюють поповнення лексичного складу мови. З іншого боку, мова певною мірою обмежує пізнавальні можливості людини, впливає на особливості світосприйняття. Фразеологія, як і будь-який інший мовний рівень, антропоцентрична, адже віддзеркалює оцінно-емоційне ставлення мовця до того, про що йдеться.

Фразеологічна система сучасної української мови відкрита. Динамічні процеси в українській мові лютого 2022 – жовтня 2023 року, кількісні та якісні зміни фразеологічної системи свідчать про зв’язок лексики й запитів суспільства.

24 лютого 2022 року почалася нова фаза російсько-української війни. Цей екстралінгвальний чинник зумовив активізацію процесів неологізації, функційне переосмислення фразеологічних одиниць, їхню трансформацію.

У контексті проблематики когнітивно-дискурсної парадигми українські вчені активно аналізують процеси оновлення та збагачення фразеологічного складу української мови. Різні аспекти функціонування фразеологічних одиниць вивчали українські лінгвісти: а) семантичний (Л. Булаховський, Л. Юрчук, Г. Удовиченко); б) стилістичний (Д. Баранник, Г. Їжакевич, В. Калашник, Ж. Колоїз); в) етимологічний (Л. Скрипник, Я. Спринчак); г) психокогнітивний і етнокультурний (О. Селіванова, О. Левченко).

Незважаючи на активізацію дослідження української фразеології, досі немає єдиного визначення поняття «фразеологізм», що зумовлено тим, що науковці по-різному трактують лінгвістичний статус прислів'їв, приказок, примовок й афоризмів. На сьогодні існує понад двадцять дефініцій терміна «фразеологізм»: «сполука, яка не утворюється в процесі мовлення, а відтворюється за традицією» [1, с. 10]; «стійкі сполучення двох і більше слів, що створюють семантичну цілість і відтворюються у процесі мовлення як готові словесні формули» [80, с. 10] тощо. Визначаємо такі основні ознаки фразеологічної одиниці: цілісність, відтворюваність, стійкість.

Дослідженню новотворів, які виникли під час російсько-української війни, присвятили свої наукові розвідки Г. Вусик, Л. Шевчук, М. Жулінська, Н. Зикун, Н. Павлик, С. Гриценко та ін. Незважаючи на активізацію уваги до вивчення новотворів, екстралінгвальним чинником появи яких стала російсько-українська війна, досі немає праць, де проаналізовано воєнну неофраземіку.

Для фразеологічного рівня мови характерні, з одного погляду, стабільність семантики й структури, а з іншого, оновлення мовної оболонки. Життя в умовах війни спричинило й активізацію процесів неофразеологізації. Услід за Л. Пашинською, неофраземіку трактуємо як інноваційні фразеологізми [68, с. 25].

А. Смерчко й О. Куцик стверджують, що ядром фразеології, у якій віддзеркалено концепт «війна», є поняття «наявність – відсутність збройних конфліктів» [84, с. 91]. Оскільки російсько-українська війна триває, то ядро воєнної неофраземіки змістилося на такі аспекти (див. Додаток Б):

1) перебіг воєнних дій і ставлення до них: *наче Арестовича послухати* (201) – «заспокоїтися» (виникнення фразеологічної одиниці зумовлено тим, що на початку повномасштабної війни радник Офісу Президента України О. Арестович підтримував бойовий дух українців, у зв'язку із чим навіть з'явилася лексема *арестовлення* – «заспокійливе повідомлення»); *Леся Українка на танку їде* (201) – «щось фантастичне, неправда»; *завести трактор* (193) – «навести несподівані аргументи»; *послати за російським кораблем* (43) – «прогнати окупантів». Виникнення низки фразеологізмів пов'язане з інструментарієм віддзеркалення смерті російських окупантів: *загальна могилізація* (43) – «процес знищення російських окупантів в Україні»; *дати бандерівське смузі* (201), *пригостити бандерівським смузі* (201), *приготувати смузі* (201), *відправити на концерт Кобзона* (91) – «убити»; *купити мішок, класти зерна в кишеню* (43) – «підготуватися до неминучої смерті»; *негативно народитися* (13), *піти на концерт Кобзона* (25), *відправитися на концерт Кобзона* (43), *поїхати на концерт кобзона і шатунова* (134) – «померти». Цікавим є походження компонента *концерт Кобзона* у цих фразеологічних одиницях. Й. Кобзон – російський співак, який підтримував окупацію української території. Ватажок так званої ДНР О. Захарченко був убитий 31 серпня 2018 року – у день, коли були поминки Й. Кобзона, який помер напередодні. Ця подія й спричинила виникнення мема «концерт Кобзона». У травні 2022 року українські благодійні фонди почали продавати квитки на «пекельний концерт Кобзона», щоб зібрати гроші на потреби Збройних сил України;

2) економічне становище Росії: *як долар в Росії* (201) – «дуже дорогий»; *як в росії санкцій* (201) – «дуже багато»; *від'єднання від наркотрафіку* (43) – (жарт.) «санкція, яку накладають центри наркоторгівлі на Росію»; *економічна*

спецоперація (43) – (жарт.) «фінансово-економічні санкції, накладені на Російську Федерацію за розв’язання війни проти України»;

3) участь представників різних країн у вирішенні міжнародних питань: *валяти Шольца* (48), *грати Шольца* (196) – «не виконувати своїх обіцянок» (лексеми «валяти», «грати» є змінними компонентами, які створюють можливості варіювання фразеологічної одиниці); *прикидатися Шольцом* (84) – «не дотримуватися слова»;

4) характерологічне позначення українських військових і цивільних: *київський привид* (43) – «пілот, який виграв чимало повітряних боїв над Києвом»; *козацький драйв* (43) – «волелюбність, нескореність, жага до перемоги українців»; *рейкові партизани* (43) – «люди, які беруть участь у рейковій війні»; *тракторні війська* (43) – «люди, які передають ЗСУ техніку, яку російські окупанти залишили на полі бою»;

5) особливості поведінки росіян: *наче росня побувала* (43) – «безлад»; *не бути москалем* (201) – «нормально поводитися, бути людиною». Зауважимо, що в цьому контексті з’явився фразеологізм *виродок із Житомирської області* (43) – «російський диверсант, який почав опановувати українську мову». У зв’язку з відмінністю в артикуляційному апараті українців і росіян під час війни було виявлено чимало слів-шиболетів, які не можуть вимовити росіяни: *веселка, крамниця, обценьки, паляниця, Укрзалізниця* тощо. Щоб не бути викритими, російські окупанти намагалися розмовляти українською мовою, що й спричинило виникнення цієї фразеологічної одиниці.

Динамічний характер розвитку фразеології свідчить про її відкритість до різних структурно-семантичних трансформацій. Услід за І. Глуховцевою, трансформацію фразеологізмів трактуємо як модифікацію в структурі, лексичному складі або семантиці [21, с. 110]. З-поміж ознак трансформованих фразеологічних одиниць виокремлюємо зміну значення та сфери вживання, а також збереження зв’язку з первинною фраземою. На нашу думку, саме «ефект упізнавання» забезпечує можливість функціонування трансформованих фразеологічних одиниць у комунікативному акті.

В інтернет-просторі натрапляємо на лексему *неоприслів'я*, яку вживають для номінації прислів'їв і приказок, утворених шляхом заміни компонента в узуальній фразеологічній одиниці (7). Нам імponує думка Л. Даниленко, що назва *антиприслів'я* для номінації таких неofразеологізмів не доречна, оскільки не означає, чим є трансформоване прислів'я, а вказує на те, чим воно не є [26, с. 42]. Ми погоджуємося з В. Максимчуком про те, що для їхньої номінації варто вживати термін *трансформації* [51, с. 370].

Структурно-семантичні трансформації становлять 68,5 % від загальної кількості фразеологічних одиниць, екстралінгвальним чинником появи яких стала російсько-українська війна (усього зафіксовано 108 фразеологізмів). Цей спосіб трансформації має розгалужену систему прийомів. Структурно-семантична трансформація ґрунтується на заміні компонентів, збільшенні або зменшенні їхньої кількості, що зумовлює зміну семантики або структури неofраземи.

Аналіз матеріалу засвідчив, що прийоми структурно-семантичної трансформації актуалізовані не однаковою мірою. Ураховуючи класифікацію прийомів трансформації фразеологічних одиниць О. Важеніної [12, с. 85], ми з'ясували, що у фразеологічній системі сучасної української мови наявні одиниці, утворені шляхом субституції, що пояснюємо втратою структурним компонентом фразеологізму ознак слова (див. Додаток В). Суть субституції полягає «в цілеспрямованій заміні одного, кількох чи усіх її компонентів функціонально схожими елементами» [6, с. 109]. Це дає змогу замінити окремий компонент без утрати значення фразеологічної одиниці, унаслідок чого відбувається переведення її до суспільно-політичного, зокрема воєнного, дискурсу.

За кількістю субституційних партнерів, тобто лексем, які субститууються, виокремлюють мінімальну, помірну й максимальну субституцію [6, с. 111–113] (див. Додаток Г). Простежимо реалізацію кожного типу субституції.

Аналіз зібраного матеріалу засвідчив, що мінімальна субституція, яка ґрунтується на заміні одного компонента на інший, широко актуалізована

(40,5 %). Субституційні партнери переважно мають однакову частиномовну належність.

Субституційні партнери-іменники

Мовці часто вдаються до трансформації фразеологічної одиниці *Не такий страшний **чорт**, як його малюють* [98, с. 212].

Зауважимо: питання функціонування власне воєнних фразеологізмів неоднозначне, що зумовлено відсутністю праць, у яких кодифіковано узуальні номінації, що не дає змоги кваліфікувати фразеологічну одиницю як узуальну або ж її трансформант. Про це свідчить, наприклад, функціонування низки неофразем із ксеноетнонімами *москаль*, *кацап* або *москалик*, утворених шляхом субституції фразеологічної одиниці : *Не такий страшний **москаль**, як його малюють* (29); *Не такий страшний **москаль**, як його малюють* (29); *Не такий страшний **кацап**, як його малюють* (61); *Не такий страшний **москалик**, як його малюють* (61). Функціонування таких трансформованих неофразем свідчить про зміну ставлення українців до росіян: слово *москаль*, на думку Є. Наконечного, має оцінне навантаження, що вказує на зневагу до означуваного [59, с. 88], суфікс **-ик-** має демінутивне значення, тобто вказує на зверхність до росіян. У неофраземі *Не такий страшний **рашазвір**, як його малюють* (69) лексема *рашазвір* значною мірою свідчить про особливості поведінки окупантів.

У неофраземі *Не такий страшний **окупант**, як його малюють* (7) субституент *окупант* детермінований поведінкою російських військових на території України. В українському фольклорі *чорт* символізує зло, насильство, кровожерливість, ненаситність, жадібність, лицемірство, негідність [30, с. 137]. У такому контексті лексеми *чорт* й *окупант* можна вважати контекстними синонімами.

В українському інтернет-просторі набули популярності неофраземи *Не такий страшний «вовчик» **Путін**, як його малюють* (81), *Не такий страшний **Путін**, як його малюють* (166). Прецедентне ім'я містить набір ознак, які характеризують поведінку означеного політика. Гра слів у цій неофраземі

полягає в розвінчанні «могутности образу "кремлівського карлика" – Вовчика Путіна, що страждає маніями страху та величі» [36, с. 165], адже загальна лексема *вовчик* утворена від іменника *вовк*, а антропонім *Вовчик* – демінутивний варіант імені *Володимир*.

Брехливого москаля далеко чути (7) – *Брехливу собаку далеко чути* [97, с. 191]. Субституент *москаль*, умонтований у фразеологічну одиницю, органічно віддзеркалює особливості поведінки російських окупантів. Виникнення прототипу трансформованого фразеологізму зумовлене символікою *собаки* в українській етнокультурі, де цей зооморфний етнокод вказує на брехливу людину [32, с. 557]. Французький історик Ж. Мішле вважав брехливість однією з визначальних рис росіян: «Росіянин – це брехня. Брехня – в громаді, фальшивій громаді ... брехлива з брехливих, найвища брехня, яка увінчує всі брехні. Крещендо брехні та ілюзій» [53]. Війна засвідчила, що неправду росіяни використовують як засіб боротьби. Для номінації пропагандистської брехні в лексичній системі сучасної української мови з'явилася лексема *селітра*. Прецедентною ситуацією, яка спричинила розширення значення цієї лексичної одиниці, стало виправдання вибуху російських боєкомплектів у Новій Каховці. Російські окупанти заявили, що причиною вибуху стала детонація селітри.

В сім'ї не без русні (7) – *В сім'ї не без виродка* [63, с. 9].

Москаль думкою багатіє (7) – *Дурень думкою багатіє* [98, с. 291]. Ці субституенти яскраво демонструють ставлення до росіян.

І рибку з'їсти, і на тротил сісти (143) – *І рибку з'їсти, і на дно сісти* [98, с. 213]. Трансформація фразеологічної одиниці виникла у зв'язку з тим, що українська ракета влучила в пункт зосередження живої сили росіян, які з одного з приміщень дитячого садка в селі Кінські Роздори на тимчасово окупованій території Запорізької області зробили кафе.

Кожен росіянин своє болото хвалить (7) – *Кожна жаба своє болото хвалить* [98, с. 420]. Жаба – символ хвалькуватості, не обґрунтовано завищеної самооцінки [30, с. 257]. Такі риси характерні й для росіян. Зокрема, вони

намагалися поширити імперський наратив про велич російської мови, який Л. Масенко вважає граничним виявом аморальності й цинізму [53]. Для корелянтів цих фразеологічних одиниць властиві синонімічні відношення. Таку субституцію використовують, щоби пристосувати фразеологічну одиницю до конкретної ситуації, надати їй емоційно-оцінне забарвлення, яке відрізняється від узуального прототипу. Крім того, в інтернет-просторі «на болотах» набуло значення «в Росії».

У низці фразеологічних одиниць наявні субституенти, які семантично не пов'язані із субститутом. Такі зміни роблять їх стилістично місткими, створюють ефект несподіванки.

Під лежачу русню вода не тече (7) – *Під лежачий камінь вода не тече* [98, с. 430].

Ніхто не бачить, як москаль плаче (59) – *Ніхто не бачить як сирота плаче* [98, с. 474].

Мертві москалі не гудуть (7) – *Мертві бджоли не гудуть* [98, с. 70]. У цих фразеологічних одиницях спостерігаємо заміну нейтральних лексичних одиниць на конотативно забарвлені.

Язык до Байрактара доведе (7) – *Язык до Києва доведе* [98, с. 91].

Близько Україна, та не вкусиш (7) – *Близько лікоть, та не вкусиш* [98, с. 258].

Окремі трансформовані фразеологічні одиниці виникли у зв'язку з конкретною прецедентною ситуацією, наприклад: *Багатий, як циган на БТРИ* (7) – *Багатий, як циган на блохи* [98, с. 106]. 27 лютого 2022 року в селі Любимівка Херсонської області роми вкрали танк у російських окупантів (89), що й спричинило появу цієї фразеологічної одиниці, у якій спостерігаємо зміни в репрезентації образу ромів. Д. Якимович-Чапран, проаналізувавши фразеологізми з компонентом *циган*, робить висновок, що етнонім *циган* не набуває різко негативних відтінків в українській фразеології [106, с. 315]. У цій трансформованій фразеологічній одиниці етнонім *циган* уживають із позитивною конотацією.

Зібраний матеріал свідчить про те, що трансформовані фразеологічні одиниці здебільшого зберігають значення свого прототипу.

Субституційні партнери-дієслова

*Не так сталося, як **наступалося** (59) – Не так сталося, як **гадалося** [98, с. 315].*

Для таких фразеологічних одиниць характерна парадоксальна заміна компонентів. Її використовують, щоби створити ефект несподіванки.

Помірна субституція більш поширена в порівнянні з мінімальною субституцією (58 %). Про помірну субституцію свідчить заміна кількох компонентів зі збереженням структури узуальної фразеологічної одиниці. Зафіксовано випадки одночасного заміщення двох компонентів (*Високо літає – та **джавелін** дістане (7) – Високо літає, та **низько** сідає [98, с. 146]; **Агресор** з возу – **країні** легше (7) – **Баба** з возу – **кобилі** легше [98, с. 262]; **Аби танк, а трактор** знайдеться (59) – **Аби шия, а ярмо** знайдеться [98, с. 98]; **Кожен Нептун** свою **москву** знайде (59) – **Кожна свиня** своє **болото** знайде [98, с. 745]), трьох і більше компонентів (**Боятися москаля – землю не боронити** (7) – **Вовка** боятися – **в ліс не ходити** [98, с. 212]; **Бачили волонтери, що вибирали, доставляйте, хоч повилазьте** (59) – **Бачили очі, що купували – їжте, хоч повилазьте** [98, с. 324];).*

Проаналізуємо причини виникнення неофраземи *Дракон ведмедю не товариш* (143). У збірці «Українські приказки, прислів'я, і таке інше» зафіксовано низку фразеологічних одиниць, утворених за структурною моделлю «А Б не товариш»: *Гусь свині не товариш* [98, с. 86]; *Кінь волю не товариш* [98, с. 86]; *Ситий голодному не товариш* [98, с. 86]; *Старець медвіднику не товариш* [98, с. 87]; *Ситник берднику не товариш* [98, с. 87]; *Шильник берднику не товариш* [98, с. 87]; *Шорник свитнику не товариш* [98, с. 87]. Ці фразеологічні одиниці вживають, коли хочуть звернути увагу на різницю у світосприйнятті. Неофразема *Дракон ведмедю не товариш* (143) виникла як реакція на заяву китайського дипломата Фу Цуна про те, що Китай не бачить причин не підтримувати Київ у прагненні повернути контроль над

усіма українськими територіями, зокрема й над Кримом. У цій неофраземі дракон указує на Китай. Дракон у Китаї символізує життя й світло, надприродні сили [57, с. 157]. Натомість ведмідь указує на Росію, адже є її символом. Зважаючи на семантику первинних фразеологічних одиниць, можемо стверджувати, що субститути й субституенти є контекстними синонімами.

Про непропорційність структури прототипу й трансформованої фразеологічної одиниці свідчать випадки заміщення однослівного субститута на субституент розгорнутої структури або навпаки (*Літа плывуть, як **руській корабль нахуй*** (7) – *Літа плывуть, як **вода*** [98, с. 267]; *Не така страшна **гіперзвукова зброя**, як її малюють* (129); *Не така страшна **ядерна зброя**, як її малюють* (94); *Не така страшна **стамбульська конвенція**, як її малюють* (65); *Не така страшна **масова мобілізація русні**, як її малюють* (35) – *Не такий страшний **чорт**, як його малюють* [98, с. 212]; *Любиш **асвабаждать**, люби і **поміраць*** (59) – *Любиш **кататися**, люби і **саночки возити*** [63, с. 21]; *Згорів **склад з БК – гори і воєнна частина*** (7) – *Згорів **сарай, гори і хата*** [98, с. 278]; *На чужий **рідний край** рота не роззявляй* (7) – *На чужий **коровай** рота не роззявляй* [98, с. 429]). Розширення структури фразеологічної одиниці зумовлене контекстом їхнього вживання, оскільки, як свідчить ілюстративний матеріал, субститууються фразеологізми, які первинно не були пов'язані з воєнним реаліями.

Результатом лінгвокреативності мовців є заміщення цілої частини фразеологічної одиниці. Логічні центри узаального й оказіонального фразеологізму становлять субституційні пари (*В тихому болоті **москальські танки тонуть*** (7) – *В тихому болоті **чорти водяться*** [98, с. 167]; *Сонце іде на літо, а **русня – на*уй*** (59) – *Сонце іде на літо, а **зима – на мороз*** [63, с. 27]; *Не такий страшний **путін**, як **українці, які вивішають шоблу кац-агентів у нашій владі*** (174); *Не така страшна **ракета / бомба, як російське поневолення*** (42); *Не така страшна **ядерка, як про неї думають*** (17); *Не така страшна **ядерка, як про неї пишуть*** (102); *Не така страшна **ядерка, як оце її***

нестерпне чекання (18) – *Не такий страшний чорт, як його малюють* [98, с. 212]).

Максимальна субституція виявилася найменш продуктивною (1,45 %). Альтернація всього лексичного складу, на думку І. Гнатюк, не перешкоджає розпізнати вихідний фразеологізм, оскільки фразеологічні одиниці тісно закріплені в мовній свідомості [6, с. 113].

Аналіз приказок, зафіксованих у збірці «Українські приказки, прислів'я, і таке інше», засвідчив, що в українській фразеологічній системі наявна значна кількість приказок, утворених за структурною моделлю «який А, такий і Б»: *Який пастух, така й череда; Який піп, таке й благословення; Який пан, така й слава; Який пан, такий і жупан* тощо [98, с. 326]. За такою моделлю утворено фразеологічну одиницю *Який дон, така і армія* (59). Ми вважаємо, що за семантикою та структурою ця неофразема релевантна фразеологізму *Який Сава, така і слава* [98, с. 326]. *Дон* – вторинна номінація Р. Кадирова, яка виникла у зв'язку зі звичкою Президента Чечні часто вживати слово *дон*. Слава про тітокерів Р. Кадирова і його військових спричинила появу лексичної одиниці *тікток-війська*.

Меншою кількістю трансформацій представлена фразеологічна експансія, суть якої полягає в розширенні фразеологізму зі збереженням його відносної семантичної цілісності [19, с. 27], проте сприяє переведенню фразеологічної одиниці у воєнний дискурс. Причину трансформації вбачаємо в прагненні автора підвищити емоційно-оцінне забарвлення, пор.: *понюхати пороху* – «взяти участь у воєнних діях» → *понюхати українського пороху* – «взяти участь у воєнних діях проти України» (30); *гроші не пахнуть* – «джерело прибутку не важливе» → *криваві гроші не пахнуть* – «джерело прибутку не важливе, навіть якщо це вбивства людей» (69).

Щоб наголосити на тому, що кожен воїн важливий для наближення перемоги України, мовці вдалися до трансформації фразеологізму *один у полі не воїн*, усікаючи частку *не* (еліпсис): *один у полі воїн* (138).

На нашу думку, такі фразеологічні одиниці, найімовірніше, не увійдуть до узуального фразеологічного фонду, незважаючи на те, що мають переважно коротку ритмічну форму. Вони прив'язані до конкретної суспільно-політичної ситуації, а для того, щоб стати узуальними, потрібно пройти комунікативну апробацію.

Також привертають увагу трансформації прецедентних висловлювань, з-поміж яких виокремлюємо:

1) крилаті вислови (*Ніщо не зупинить жест доброї волі, час якого настав* (118) – *Ніщо не зупинить ідеї, час якої настав* (С. Бандера); *Хто зігує, той москаль* (143) – *Хто не скаче той москаль; Хто до нас з огірком прийде, той на огірок і присяде* (143) – *Хто до нас прийде з мечем, той від меча і загине* (О. Невський); *Працювати потрібно не 12 годин на день, а касетними по подарасам в Кліщіївці* (32) – *Працювати потрібно не 12 годин на день, а головою* (С. Джобс);

2) цитати з літературних текстів або авторських пісень (*Увидеть Хімарс і умереть – Побачити Париж і померти* («Мій Париж» І. Еренбурга); *Молитесь, чорнорясі, / Та не з москалями* (73) – *Кохайтесь, чорнобриві, / Та не з москалями* («Катерина» Т. Шевченка); *Росія – это сила, слава, ношені сокси* (143) – *Россия – это сила, слава, великие люди* (пісня «Россия»); *І блідий інтернет мобільний / В квартиру де-де потрапляв / Неначе човен в синім морі, / То вирунав, то потопав* (61) – *І блідий місяць на ту пору / Із хмари де-де виглядав, / Неначе човен в синім морі, / То вирунав, то потопав* («Причинна» Т. Шевченко; *(біло)раша, гудбай* (дискваліфікація Росії та Білорусі зі світових чемпіонатів) (143) – *Раша, гудбай* («Dancing Lasha Tumbai» Верки Сердючки), *Плачуть жіночки в автоматі* (143) – *Плачет девушка в автомате* («Плачет девушка» Є. Осіна); *Хто дасть здачі Фаріон? Пес Патрон, пес патрон!* (61) – *Хто тримає цей район? Пес Патрон, пес Патрон* («Пес Патрон» «Karta svitu»);

3) тексти – вірші українських письменників, авторські або фольклорні пісні:

Ти знаєш, що ти – окупант.

Ти знаєш про це чи ні?

***Рука** твоя – єдина,*

***Нога** твоя – єдина,*

***Душа** твоя – у вогні.*

Більше тебе не буде.

Завтра на цій землі

Інші вмиратимуть орки,

Інші страждатимуть орки –

Буряти, чеченці, з Твері.

Сьогодні усе для тебе –

Гради, Хімарс, ПТУРи.

***Тікати** спішити треба,*

***Вмирати** спішити треба –*

Гляди ж не прости!

Бо ти на землі – окупант,

І хочеш того чи ні —

***Рука** твоя – єдина,*

***Нога** твоя – єдина,*

***Душа** твоя – у вогні (73).*

Маленький хлопчик

виліз на стовпчик

***старлінк** підключаю*

Христа прославляю

***Павербанк** заряджає,*

Христос ся рождає (94).

*Несе Галя **Javelin** –
Вся русня трясеться.
А по небу Привид
В літаку несеться (60).*

*Ой на горі **ППО!**
Ой у лісі **ППО!**
Ой у полі **ППО, ППО** –
Роздовбає будь-кого! (61)*

*Д-д-д-де би не був, не забуду **ОЗК**,
Краще проїбеться десь нога або рука.
І від фосфору свій спальник я прикрию тілом сам,
Бо з армії не звільнять, поки все це я не здам.*

*Д-д-д-де би не був, не забуду **бушлат**,
І в тил ворогу я навіть повернусь по карімат,
А радянський протигаз не дай Боже десь забудь,
Бо в накладній дешевше танка на чуть-чуть...*

*Д-д-д-де би не був, не забуду **труси**,
Їх не видавали, але краще здати всі.
Здам, що тільки не попросять від ПК і до кальсон,
Тільки ні за які гроші не віддам я свій шеврон (178).*

Зауважимо, що самі виконавці почасти трансформують свої пісні:

***Коли розліталися орки на грядки,
Шльопали шльопки, а в них п'ятки,
Шльоп-шльп-шльоп!..***

***Від орків залишився один вугольок!** (Оля Полякова) (80)*

*З того світу вороття не бува ніколи,
 Б'є Залужний москаля за свободу й долю.
 Будем разом їх мочить з ночі і до ранку.
 Згинуть на святій землі орки до останку.
 На цім світі бий, соколе,
 Хай відчують нашу лють.*

*Мертві орки, мертві орки,
 Мертві орки не гудуть* (Павло Зібров) (86).

4) назви творів літератури або інших видів мистецтва («*Спецоперація і мир*» (146)– «*Війна і мир*» Л. Толстого, Еріх Марія Шойгу «*На херсонському фронті пиздець*» (88) – Еріх Марія Ремарк «*На західному фронті без змін*», *Навколо Ростову за 80 днів* (143) – «*Навколо світу за 80 днів*» Жуля Верна, *Лебедина калюжа* (143) – «*Лебедине озеро*» П. Чайковського; «*Dancing Russia Googbye*» (197) – «*Dancing Lasha Tumbai*» Верки Сердючки, *Москва в ППО не вірить* (143) – «*Москва сльозам не вірить*» режисера В. Меньшова);

5) малі фольклорні жанри (*Русні пизда! Воістину пизда!* (61) – *Христос воскрес! Воістину воскрес!*; *Не я б'ю. ЗСУ / «верба» / «стугна» / «енлав» / «байрактар» / «джавелін» б'є!* (61) – *Не я б'ю. Верба б'є!*; *Не я б'ю — Вільха б'є Не я б'ю — Стугна б'є. За тиждень — Великдень! Червоне яєчко й Нептун недалечко* (61) – *Не я б'ю – верба б'є. За тиждень Великдень. Недалечко червоне яєчко*);

6) назви телевізійних проєктів (*Міняю Білгород* (60) – «*Міняю жінку*», *У пошуках мінусів* (61) – «*У пошуках істини*»);

7) рекламні слогани (*Повітряна тривога? Тоді ми йдемо до вас* (61) – *Для вас прання ще не свято? Тоді ми йдемо до вас* (реклама «Tide»).

Проаналізувавши трансформовані фразеологічні одиниці, можемо стверджувати, що субституентами є лексеми таких лексико-семантичних номенів:

- 1) назви зброї (*Байрактар, Град, Хімарс*);
- 2) ксеноетноніми (*кацапи, москалі, русня, цигани*);

- 3) топоніми (*Україна, Москва, Твер*);
- 4) назви військових споруд (*склад із БК, воєнна частина*);
- 5) назви російських військових (*окупанти, орки*);
- 6) назви електроприладів, що зумовлено тим, що внаслідок ракетних

ударів по Україні було пошкоджено енергосистему, задля економії електроенергії вимикали світло (*навербанк, старлінк, зарядка*).

Українці використовують прийом повернення фразеологізму прямого значення – дефразеологізації. Сатиричного забарвлення набуває вживання фразеологізмів як вільних сполук слів: *Збагнула, що український фразеологізм: одна нога тут, а друга там, це насправді про російських солдатів* (181). Фразеологізм *одна нога тут, а друга там* уживають для вираження наказу чи прохання швидко сходити куди-небудь [83, с. 438]. У реаліях російсько-української війни контекст зумовлений тим, що російським окупантам унаслідок бойових дій відриває кінцівки. Як наслідок, кожен складник цього фразеологізму вживають у прямому значенні. Так переосмислено й інші фразеологічні одиниці: *росіяне нам не друзі, бо друзі з неба не падають і на дорозі не валяються* (141).

Отже, фразеологія має великий потенціал для віддзеркалення реалій російсько-української війни. Нові фразеологічні одиниці зазвичай указують на перебіг воєнних дій, економічну ситуацію, характеризують поведінку українців і росіян як народів із різними цінностями й переконаннями.

Трансформовані фразеологічні одиниці переважно зберігають модель-формулу свого прототипу. Найбільшу здатність до змін виявили іменникові компоненти, що призводить до зміни значення фразеологізму. Рідше зазнають трансформацій дієслівні субститути. Аналіз трансформованих фразеологічних одиниць засвідчив, що субституції підлягають переважно актуалізовані в конкретний період лексеми, зокрема ті, які вказують на реалії російсько-української війни.

РОЗДІЛ 3. СЛОВОТВОРЧИЙ АСПЕКТ ДОСЛІДЖЕННЯ НЕОЛОГІЗМІВ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

3.1. Узуальні способи продукування неологізмів, пов'язаних із російсько-українською війною

Лінгводинаміка нерозривно пов'язана із соціодинамікою. Аксиоматичним стало твердження про найбільш динамічний розвиток лексико-семантичного рівня мови, що зумовлено багатовимірністю її будови й здатністю віддзеркалювати дійсність за допомогою лексичних одиниць. Неологізми, екстралінгвальним чинником появи яких стала російсько-українська війна, допомагають співіснувати потребі економії мовних ресурсів і необхідності експресивізувати мовлення. Реалізація таких завдань передбачає творення неологізмів різними способами.

У лінгвістиці немає чіткого визначення поняття *спосіб словотвору*. Суперечності в трактуванні зумовлені передусім тим, що відсутні чіткі критерії у визначенні мовних процесів творення слів і засобів. На думку І. Ковалика, способи словотвору – це «структурно різні шляхи і прийоми творення нових слів у результаті використання всіх наявних у даній мові словотворчих ресурсів» [39, с. 199]. У словнику-довіднику «Український словотвір у термінах» наявна така дефініція: «спосіб словотворення – шлях, прийом утворення слів, у процесі якого твірна база перетворюється у похідне слово» [13, с. 189]. Ми вважаємо, що поняття *спосіб словотвору* варто трактувати як прийом творення похідних слів шляхом додавання до твірної бази словотворчих засобів, зокрема й нульової морфеми, або перебудови семантичної структури. Зауважимо, що цим визначенням ми не претендуємо на вичерпність дефініції, проте саме таке трактування будемо використовувати у своєму дослідженні.

Об'єктивація словотворчих потенцій нерозривно пов'язана з актом мовлення, натомість узаконення окремих лексичних одиниць зумовлене суспільною апробацією, що визначає узус і норму. Ж. Колоїз тлумачить узус як «не зумовлене специфічним контекстом або індивідуальним смаком прийняте

(необов'язково загальноприйняте) вживання об'єктивної одиниці, яке актуалізує як традиційні реалізації мовної системи, так і апробовані результати мовленнєвої діяльності» [42, с. 6]. Узусу протиставлено okazіональність – актуалізацію словотворчих потенцій, відсутніх у системі мови або нерегулярних. У зв'язку з цим розрізняють узуальні й неузуальні (оказіональні) способи творення слів.

Незважаючи на те, що неологізми, які виникли під час російсько-української війни, найімовірніше не ввійдуть до активного словника сучасної української літературної мови, 56,6 % слів утворено узуальними способами, які за лексико-граматичним характером словотвірної бази та словотвірних засобів услід за В. Горпиничем розподіляємо на морфологійні та неморфологійні [22, с. 113]. Морфологійні способи словотвору – способи творення слів за допомогою морфем. До морфологійних способів зараховують префіксальний, суфіксальний, префіксально-суфіксальний, постфіксальний, суфіксально-постфіксальний, префіксально-суфіксально-постфіксальний, префіксально-постфіксальний, аббревіативний, флективний, осново- й словоскладання [22, с. 113].

Сучасні комунікативні умови сприяють поповненню лінгвального середовища численними неологізмами, утвореними суфіксальним способом (20 %), тобто шляхом субстанційного або нульового суфікса (див. Додаток Д). Ми погоджуємося з думкою О. Тодор про те, що цей спосіб виявився продуктивним під час творення іменників, які вказують на належність до певної соціальної групи осіб, об'єднаних за певним критерієм (вид занять, належність до певної організації тощо) [91, с. 92].

Одну з найбільших груп становлять іменники, утворені за таким словотвірним типом: іменник + питомий слов'янський суфікс *-ець* (*байрактарівець, ГУРівець, дондонівець, ЗСУівець, лаптестанець, ППОвець, путінець*: *Одружитися з українкою та взяти їх прізвище, щоб ніхто не дізнався, що він лаптестанець й поїхати разом до Канади* (61).

Менш частотні словотвірні типи із суфіксами:

- **-іст-** (ЗСУіст, путініст: *Путініст* – ворог сьогоднішнього дня (133);
- **-ант-** (інтересант: *Дуже довго різні «інтересанти» намагалися створити враження, ніби українці та поляки живуть по-різному* (34);
- **-ник-** (незупинник: *Незупинники, збір закрито, ви найкращі* (123).

Дієслівні неологізми становлять численний клас неологізмів, утворених суфіксальним способом. Для них характерна обмежена кількість формантів. У процесі продукування беруть участь такі дієслівні суфікси:

- и-** (арахамити, арестовити, єрмачити, ірпінити, кадирити, могилити, орбанити, хаймарсити: *Рамзів за ними в куточку кадирить* (28);
- і-** (джонсоніти: *Макронити – шаройобитися, робити вигляд, що зайнятий ділом. А антонім – джонсоніти* (16);
- ува-** (байденувати, жирикувати, лаврувати, шойгувати, шольцувати: *класика: вітер-віє, ... путин-путає, шойгу-шойгує* (120).

В українськомовному інтернет-просторі особливе місце посідають відонімні новотвори, утворені найчастіше суфіксальним способом.

У сучасній лінгвістиці тривають суперечки щодо розуміння відонімних новотворів. Н. Білоус і Н. Новохатська, узявши до уваги визначення поняття *неологізм* у термінознавчій енциклопедії «Сучасна лінгвістика» й етимологічному словнику англійської мови, відонімний неологізм тлумачать як неологізм, який утворено від антропонімів різними способами творення слів [7, с. 381]. На нашу думку, таке визначення не доречне, оскільки антропоніми – онімне підполе вітонімів.

М. Навальна зазначає, що відонімні утворення – лексичні одиниці, твірна база яких – власні назви. Дослідниця вважає, що причиною появи відонімних утворень є прагнення номінувати явище або дію, для називання яких ще не функціують спеціальні лексичні одиниці, передати значеннєві відтінки або експресію [58, с. 108]. Мова виконує кілька взаємопов'язаних функцій, які задовольняють суспільні потреби. Одна з них – номінативна, тобто за її допомогою називають об'єкти навколишнього світу, фіксують в оболонці

звуків певний зміст, тому номінативна функція характерна для всіх лексичних одиниць, зокрема й для відонімних новотворів.

Відонімні новотвори, на нашу думку, можуть номінувати не лише явища або дії, а й людей: **Піклушка** ← Пекл[уш'єнк(о) + тітуш]к(а) (*У розмові з "Днем" один із активістів запорізьких мітингів, за сумістництвом — журналіст і музикант Тарас Білка, зазначив: "Міліція співпрацювала з "тітушками" (у нас їх прозвали «піклушки» – від прізвища губернатора Пеклушенка) [60, с. 147]; Геподобець ← Г'єп(а) + Д'об(а) – особа-прибічник Гепи (прізвисько міського голови Харкова Г. Кернеса) і Допи (прізвисько очільника Харківщини М. Добкіна) (*До геподобців ще більш критичний, ніж Ярославський, і більш людяний порівняно з останнім) [60, с. 50]. М. Ковальчук [41, с. 21] і Т. Стасюк [86, с. 1] як синонімні вживають терміни відонімні утворення, відонімні деривати, відонімні похідні, відпропріальні утворення.**

Для відонімних новотворів, які виникли внаслідок російсько-української війни, характерні емоційна, оцінна й експресивна конотації. Такі одиниці є переважно носіями негативної емоції чи почуття. Крім того, у них здебільшого закладено негативне судження про те, на що вказує лексема. Відонімні неологізми часто транслюють негативну оцінку до популярних концептів медіапростору. С. Чемеркін зазначає, що важливим чинником спілкування в інтернет-дискурсі є анонімність, що й спричинило зникнення бар'єрів у спілкуванні [100, с. 17]. Це дає змогу вільно висловлювати свою думку, зокрема й щодо суспільно-політичної ситуації.

Проаналізуємо відонімні новотвори, згрупувавши їх за множинами, які репрезентують прецедентні ситуації, що спричинили їхню появу:

1) специфіка діяльності політика, військового діяча чи організації (*залужнити* (В. Залужний) – «вирішувати проблеми», *макронити* (Е. Макрон) – «удавати, що стурбований, але не робити нічого для вирішення проблеми», *ООНити* (ООН) – «бути в стані постійного занепокоєння», *шольцити* (О. Шольц) – «удаватися до хитрощів, не виконувати обіцянок»: *Дій, дядьку - ще є шанс показати, що Франція на щось реально здатна, окрім весь час*

"макронити" (41);

2) мовлення політичного діяча чи характерна для нього манера спілкування (*арестовити* (О. Арестович) – «говорити дурниці»: *Арестовити – верзти маячню* (121).

3) реалії суспільно-політичної дійсності (*байрактарити* («Байрактар») – «бити ворога за допомогою турецького ударного безпілотного літального апарата "Байрактар"», *ірпінити* (місто Ірпінь Київської області) – «звільняти Ірпінь»: *Квадрокоптить – не байрактарить* (120);

4) неологічне негативно забарвлене називання російських військових: (*дондонівець* (Дондон – прізвисько Р. Кадірова), *кадіровець* (Р. Кадіров) – «солдат армії Р. Кадірова»: *Шойгу також подякував кадіровцям за "вагомий внесок" у війні* (24).

Ураховуючи структуру онімного простору, яку розробив М. Торчинський [92, с. 546], відонімні новотвори класифіковано на групи:

1) відвітонімні → відантропонімні:

а) відпрізвищеві (*байденувати* (Дж. Байден) – «говорити багато, але безрезультатно», *дудати* (А. Дуда) – «швидко виконувати обіцянки», *кадірити* (Р. Кадіров) – «удавати того, ким не є насправді», *подолякати* (М. Подоляк) – «перекладати відповідальність за свої помилки на когось»: *Тобто макронити Вам це не Ердоганити* (121). Мовні особистості виявили свою лінгвокреативність у мережевій комунікації, пояснивши значення новотвору *макронити*: 1) варити макарони; 2) їсти макарони (11).

Кількісний аналіз дав змогу з'ясувати, що 47,6 % таких лексем утворено від прізвищ українських політичних і громадських діячів, по 9,52 % – російських і німецьких, по 4,76 % – французьких, британських, чеченських, турецьких, американських, польських й угорських. Чисельний аналіз підтвердив вплив саме українських і російських політичних і громадських діячів на вибір вектора зовнішньої і внутрішньої політики. Малу кількість новотворів, мотивованих прізвищами інших політиків, пояснюємо тим, що вони

не беруть активної участі у вирішенні міжнародних питань і відповідно інформації про їхню поведінку не актуалізовано у свідомості мовців;

б) відпрізвиськові (*дондонівець* (Дондон): *Русня перед цим розбомбила водопостачання, а газ ще лишався, но дондонівці наполегливі хлопці і вирішили просто включити газовий котел* (123);

2) відтопонімні → відгеотопонімні → відтерронімні → відойконімні → відфактоойконімні → відастіонімні (*гостомелити* (місто Гостомель Київської області): *Сьогодні орків Ірпінили, залишилось заБучити і Гостомеляти! І так до самого кордону!* (116). Такі лексеми утворено від назв населеного пункту, де відбувалися запеклі бойові дії, переважно після звільнення міста й прилеглих територій або перед звільненням, коли російські окупанти зазнавали потужних утрат на тій чи тій території. Усі ці лексеми утворюють синонімічний ряд зі значенням «бити/відбивити». Н. Зикун вважає, що особливої експресії набула лексема *чорнобаїти* [34, с. 36], адже місто Чорнобаївка Херсонської області стало пеклом для окупантів, де російські військові 26 разів зазнавали значних утрат унаслідок ударів українських захисників. Чорнобаїти також має значення «повторювати одну й ту саму помилку»: *Наступати на граблі – чорнобаїти* (122);

2) відпрагматонімні → відхремадонімні → відунікумонімні → відартилеріонімні (*енлоїти* («NLAW»), *стінгерити* («Стінгер»), *хаймарсити* («Хаймарс»): *В Криму небо Хімарситься!* (15). Такі лексичні одиниці входять до складу синонімічного ряду за значенням «бити ворога за допомогою зброї, названої твірною основою»;

3) відергонімні → відконфедераціонімні → відлігонімні (*НАТОВати* (НАТО) – «ухилитися від відповіді чи конкретних дій», *ООНіти* (ООН): *Тому, як стверджує музикант, скоро з'являться терміни «гуттереши» та «ООНіти»* (13).

Загалом неологізми, утворені суфіксальним способом, поставали у свідомості мовців або як позитивні, або як негативні. Лексеми з позитивною конотацією мотивовані переважно прізвищами деяких українських і

британських політичних діячів, назвами міст, де окупаційна армія зазнала поразки, а також назвами зброї, яка підсилила українське військо. Негативна конотація характерна для відонімних неологізмів, які утворені переважно від прізвищ деяких російських політичних діячів як представників країни-агресора, а також європейських політичних діячів і організацій, які не продемонстрували рішучої підтримки в різних аспектах українського народу в боротьбі проти російських окупантів.

В українськомовному інтернет-просторі зафіксовано неологізми, утворені за допомогою префіксів, тобто префіксальним способом (3,9 %). З погляду частотности найпродуктивніші такі префікси:

1) **від-** (*відджавелінити, відкобзонити, віддвохсотити, відчорнобаїти, відбайрактарити*: *Треба всю ту мразоту лаптеного відбайрактарити* (121);

2) **за-** (*заарестовити, заджавелінити, заенлоїти, застінгерити, забайрактарити, задвохсотити, затрєохсотити, закобзонити, занептунити*: *З першого разу кацап корабль напрямку не зрозумів, прийшлося занептунити* (45);

3) **на-** (*наволонтерити, набайрактарити*: *У мене є підозра, що українці і таке можуть наволонтерити* (54).

Твірні бази, від яких префіксальним способом утворено неологізми, переважно є топонімами або артилеріонімами.

Під префіксально-суфіксальним способом творення розуміють приєднання форманта, що складається з префікса й суфікса (біморфема), яка віддзеркалює дериваційне значення похідного слова [42, с. 55]. Відповідний формант виявився мало затребуваним у системі творення неологізмів, екстралінгвальним чинником появи яких стала російсько-українська війна (3 %) (*забучити, примиколаїти, нагостомеляти, прикаховити, завербити, відірпінити*): *Ще знайшла таке слово «безсиренний». Наприклад, бажаю всім безсиренного дня, тобто спокійного, без сирен* (135). У цьому випадку дериваційна база репрезентована іменником.

Формальним показником постфіксального словотвору є постфікс, який приєднують до твірної основи (0,7 %). Цей спосіб характерний для дієслівного словотворення. У такому випадку частиномовна належність не змінюється. Примітним для постфіксального творення слів, екстралінгвальним чинником появи яких стала російсько-українська війна, є те, що їх сконструйовано від новотворів: *Задвохсотився* *двохсот тисячний* *двохсотий!* (139).

Основоскладанням активно поповнюється тематична група назв осіб на позначення росіян, чому сприяють позамовні чинники (8 %). Ураховуючи класифікацію різновидів основоскладання В. Горпинича [22, с. 89], у системі неологізмів суспільно-політичного дискурсу виокремлюємо лексичні одиниці, утворені на основі:

1) сурядного поєднання окремих основ: *Ці свинопациюки усі, Усі до єдиного знали куди вони їдуть!* (83) (свиня + пацюк);

2) словосполучень: *Від цього вівцелюба народжувати - той ще героїзм* (5) (любити вівцю); *Заскавулили свинорилі* (19) (свиняче рило); *Щось свинодупі затіяли, але їм вже нічого не допоможе, лиш дерев'яний макінтош на домовині, і то не факт* (26) (свиняча дупа); *Геть з Неньки свиниморді* (40) (свиняча морда).

Основоскладанням належить одна з провідних ролей у творенні неологізмів, які номінують росіян. Зібраний масив композитів засвідчує, що з-поміж них домінують негативнооцінні утворення.

Слова, утворені словоскладанням, становлять невелику групу лексем суспільно-політичного дискурсу (2,6 %). В. Горпинич зазначає, що словоскладання – морфологічний спосіб творення слів шляхом поєднання кількох слів в одну лексичну одиницю [22, с. 12]. Переважають такі групи складних слів:

1) прикладкові сполучення: *Труханов йобнувся і вимурував стодолу навколо пам'ятника катерині-конейобці* (88); *Схоже поїздка гіркіна-Диркіна на фронт відкладається* (5);

2) редуплікація: *Приготуйтеся, бо дон-дон вирішив прискорити війну* (88).

Словоскладанням утворено низку лексем для номінації В. Зеленського, які містять складник *Зе-*. Упродовж 2019–2023 років з'явилися ефемеризми, пов'язані з прізвищем шостого Президента України В. Зеленського, проте перша лексема зі складником *Зе-* з'явилася ще тоді, коли він не був ні президентом, ні кандидатом на посаду Президента України: 7 листопада 2017 року на своїй сторінці в інстаграмі В. Зеленський опублікував допис із кришміткою #ZeKubiki (114). У словах, які використовують для номінації чинного Президента України, складник *Зе-* кваліфікуємо як корінь, оскільки він є носієм лексичного значення, про що свідчить функціонування лексеми *Зе*, а також наявність вторинних номінацій, утворених шляхом контамінації: *Зебілоїд* ← *Зе* + [де]білоїд, *Зебілушка* ← *Зе* + [де]білушка. Наведені аргументи свідчать про те, що лексичні одиниці *ЗЕКраш*, *Зенацист*, *Зенацик*, *ЗЕхрін* містять корінь *Зе-*.

У системі неологізмів, екстралінгвальним чинником появи яких стала російсько-українська війна, виявлено тенденцію до творення шляхом словоскладання лексем, які слугують переважно для номінації людей.

Способом абрєвіації (0,7 %) утворено лексеми *БНР* (Білгородська народна республіка), *ЛУП* (Литва, Україна, Польща), *ПУЛ* (Польща, Україна, Литва): *Кажуть, що у Валуйках, що в БНР горить військовий госпіталь* (119).

Неморфологічні способи слабо актуалізовані в системі лексичних одиниць, екстралінгвальним чинником появи яких стала російсько-українська війна. Морфолого-синтаксичний спосіб творення слів полягає в трансформації лексем одних частин мови в інші зі збереженням зовнішньої форми, але зміною значень лексичних одиниць. І. Ковалик вважає, що похідне слово набуває нових морфологічних і синтаксичних категорій [39, с. 20]. Ми погоджуємося із цією думкою, оскільки морфологічний і синтаксичний чинники є одними з найважливіших під час зарахування того чи того слова до певної частини мови.

З класу числівників (морфолого-синтаксичний спосіб) перейшли в клас іменників лексичні одиниці *двохсотий*, *трьохсотий*: *Скоїли воєнний злочин перевіривши чи **двохсотий** дійсно **двохсотий*** (119); *У нас все 4.5.0, один **трьохсотий**, надаємо допомогу* (107). Ці слова почали вживати ще під час війни в Афганістані, проте з лютого 2022 року їх стали використовувати частіше, що зумовлено насамперед кількістю загиблих і українців, і росіян. *Двохсотими* почали називати, бо близько двохсот кілограмів важить людина в труні. Оскільки вага трьох людей наближається до трьохсот кілограмів (один поранений, а двоє супроводжують), то поранених почали називати *трьохсотими*. У зв'язку з функціонуванням таких номінацій, загиблих почали називати «Вантаж 200». Проте в червні 2022 року Леонід Остальцев запропонував змінити радянське умовне позначення на сполучення «На щиті», оскільки кожен загиблий захисник і захисниця не вантаж, а особистість, які стали гордістю й честю України. Таку пропозицію втілила в життя Тата Кеплер (22). Ініціативу підтримав Головнокомандувач Збройних сил України, що й стало причиною для реформування гуманітарного проєкту евакуації загиблих.

У сучасному українськомовному просторі зафіксовано появу неологізмів, утворених шляхом семантичної деривації (10,2 %), яка, на думку О. Стишова, є продуктивним шляхом поповнення лексичного складу мови [89, с. 365]. Н. Тропіна зазначає, що семантична деривація – «складний багатогранний процес породження нових значень слів, який призводить до перебудови їх (слів) семантичної структури і впливає в цілому на всю лексико-семантичну систему мови, робить її динамічною, здатною швидко реагувати на зміни в екстралінгвальній дійсності, відображаючи їх» [93, с. 28]. Ми вважаємо, що семантична деривація сприяє економії мовних ресурсів. У сучасному мовознавстві тривають суперечки щодо статусу семантичної деривації, що зумовлено непомітністю семантичних зрушень [64, с. 45], однак це лише зовнішня непомітність. Ми погоджуємося із думкою Ж. Колоїз про те, що з погляду лінгвістики теорію семантичної деривації потрібно розвивати [43, с. 11].

Оскільки з семантичною деривацією пов'язують утворення омонімів і розширення структури слова [93, с. 54], у лінгвістиці з'явилася низка термінів для номінації продуктів семантичної деривації: семантичний неологізм, семантичний дериват, семантична інновація, неосемантизм [45, с. 95]. На нашу думку, семантична деривація пов'язана з явищем полісемії, оскільки зумовлює модифікацію значення слова. Ми свідомі того, що в окремих випадках нові слова втрачають семантичний зв'язок зі значенням твірного слова, проте переважно цей зв'язок збережено. Уважаємо, що найбільш доречно вживати термін неосемантизм, який указує на збереження семантичного зв'язку між вихідним і похідним. Крім того, ця лексична одиниця забезпечує тенденцію до однослівної номінації термінів.

У сучасній українській мові багато лексем набули нового значення, передусім ті, які пов'язані з номінацією реалій, безпосередньо пов'язаних із воєнними діями (*бавовна* – «вибух у Росії», *град* – «реактивна система залпового вогню», *дискотека* – «бойові дії», *піксель* – «зabarвлення в стилі ЗСУ», *приліт* – «влучання ворожої ракети чи снаряда», *тривога* – «сигнал, який сповіщає про загрозу ворожих прильотів і потребу рухатися до укриття»: *Є прильоти у різних районах міста, - МВА* (127).

Інновацію *верещати* утворено під впливом семантичного зсуву від прізвища віцепрем'єр-міністра України І. Верещук, тому цю лексему зараховуємо до неосемантизмів, тобто лексичних одиниць, у яких збережено зовнішню форму й звужено або розширено сферу функціонування (116).

Лексевою *дерун* почали називати білорусів, указуючи на те, що їхнє військове втручання на територію України перетворить із картопляників на деруни: «білоруси, *деруни* срані» (109).

Завиванцем називають пиріг, згорнутий у трубочку кількома шарами. У сучасному українському інтернет-просторі так номінують полонених росіян: *Завиванці*- ворог, який завиває (в полоні) (43).

Низка міжмовних омонімів в українській і російських мовах набула нового значення. Це зумовлено переважно тим, що російські пропагандисти не

завжди правильно вживають ці лексеми. Іменник *борошно* (переважно в множині) використовують замість українського слова *мука*, а *сеча* – замість лексеми *сила*: *немає сечі терпіти ці пекельні борошна* (110).

Проаналізувавши неосемантизми, можемо стверджувати, що розширення значення слова відбувається внаслідок метафоризації. Російсько-українська війна стала потужним екстралінгвальним чинником, який вплинув на процеси семантичної деривації лексем.

На базі синтасично вільних словосполучень сконструйовано неологізми, які переважно є антропонімами. Шляхом лексико-синтаксичного способу (3 %) утворено лексеми, компоненти яких зберегли свою структуру й граматичну форму: *Перебийдрон, Варикоктейль, Ловихаймарс, Неїжгуманітарка, Ловибайрактар, Запілітіток, Збийшахід, Запилимемас* (61).

Російські посадовці неодноразово заявляли про унікальність й ефективність їхніх військових технологій, заявляючи, що аналогів їхніх розробок немає у світі. У зв'язку з невідповідністю цих заяв реальності в мережі почали активно вживати лексему *аналоговнет*: *Вперше уражено російський «аналоговнет» САУ Флокс* (123); *Справжній російський сервіс, якому, і правда, аналоговнет* (75). Ми погоджуємося з думкою А. Гладченко й О. Комарової про те, що графічні варіанти таких слів (*аналоговнет, аналоговнет, анало говнет*) свідчать про іронічне ставлення мовців до означуваних явищ [20, с. 11].

Аналогічним способом утворено лексеми *затридні, задвадні*, які виникли як глузливі номінації бажання російських політичних діячів захопити Україну за невеликий проміжок часу: *Новина для геть УСІХ жителів рф: так, ті, що тут у нас шоб намагались блицкригнути затридні таки сдохнуть* (120); *Тридцять восьмий день військової спецоперації Київ задвадні* (38).

Отже, для творення неологізмів узувальними способами характерні такі закономірності: 1) висока частотність лексем, утворених морфологійними способами, що зумовлено усталеністю цих словотвірних моделей в українській мові; 2) найбільшу кількість неологізмів сконструйовано за допомогою

суфіксального форманта, з-поміж таких новотворів переважають відонімні новотвори, твірною базою яких слугували антропоніми, топоніми, ергоніми, прагматоніми; 3) порівняно невелика кількість лексичних одиниць, утворених префіксальним, префіксально-суфіксальним, постфіксальним способами й аббревіацією; 4) рідкісне серед неологізмів явище творення неморфологічними способами (здебільшого семантична деривацій й лексико-синтаксичний способи); 5) переважає творення лексем для номінації росіян, українських захисників або тих, які вказують на способи боротьби з ворогом за допомогою різних видів зброї.

3.2. Оказіональні способи творення неологізмів воєнного дискурсу

Неологізми нерідко утворюють за унікальним словотвірним зразком, який відрізняється від усталеної продуктивної моделі. Оказіональні способи виявилися досить продуктивними в системі лексичних одиниць, утворених як лінгвокреативна реакція мовців на реалії російсько-української війни.

Окремі оказіональні способи містять високопродуктивні словотвірні моделі, що вказують на лексичну незвичність, унікальність похідних неологізмів.

Лексичні одиниці виявляють здатність накладатися на сегменти інших слів. Такий спосіб творення називають капіталізацією. Ж. Колоїз зараховує капіталізовані деривати до прикладів контамінації [42, с. 101-102]. Ми вважаємо, що капіталізація супроводжує контамінацію. У системі лексем, поява яких зумовлена російсько-українською війною, наявні лексеми утворені шляхом неосемантичної капіталізації (1,3 %). Таке словотворення спричинило розширення значення узуального слова.

Неосемантична капіталізація в системі лексичних одиниць суспільно-політичного дискурсу відбувається переважно на початку слова, наприклад: *Сивочолий ГЕТЬман ніби кричав: Армія, МОВА, Віра... (122); Російські мамки: ЛАДно (73).*

У цьому випадку використання графічних засобів зумовлено необхідністю – без їхнього використання дериват не буде існувати. Зазвичай виділяють три і більше літери, оскільки така мовна гра дає можливість окреслити семантику неологізму. При цьому одна основа втрачає свою семантичну цілісність.

Зафіксовано лексеми, утворені шляхом контамінації (19,3 %), тобто незувальним способом творення слів, суть якого полягає в суміщенні «формально тотожних елементів твірних слів (переважно двох), що мають звукову схожість» [42, с. 96], тобто накладанні частини одного слова на інше, кожна одиниця такого міжслівного накладання є узуальною. Нам імпонує думка Л. Шевчук про те, що накладання твірних основ зумовлене асоціативними зв'язками чи структурною подібністю накладених елементів [102, с. 176], що свідчить про лінгвокреативність носіїв мови.

Беручи за основу класифікацію контамінатів Є. Редька [75, с. 205–229], проаналізуємо структурні типи неологізмів, які виникли під час російсько-української війни:

1) накладання однієї твірної основи на іншу:

а) накладання цілої першої основи на початок другої (*кремлядь* ← [Кремль + бл]ядь, *бомжахед* ← [бомж + модж]ахед, *блядьгород* ← [блядь + Біл]город, *говнокомандувач* ← [говно + головно]командувач, *Діркін* ← [дірка] + [Гірк]ін, *зомбіленд* ← [зомбі + Дісней]ленд, *ЗЕлужний* ← [ЗЕ + За]лужний, *Мертвечук* ← [мертв-ий + Медв]едчук, *пукін* ← [пук + Пут]ін, *могилізація* ← [могил-а + мобіл]ізація, *перемогобісся* ← [перемог-а + мрак]обісся, *ППОНеділок* ← [ППО + по]неділок, *ППОхуй* ← [ППО + по]хуй, *спермоусов* ← [сперма + Стремо]усов, *Сукабєєва* ← [сука + Ска]бєєва, *Толстоєвський* ← [Толстой + Достой]євський, *чортолїт* ← [чорт + верто]літ, *шлюхед* ← [шлюха] + [шах]ед: *У каців атрицательно взлетел чортолїт Mi-8 (2); В планах побачить , як пукін здохне.. (78);*

б) накладання кінця першої твірної основи на початок другої (*арестовлення* ← Арестов[ич + повідом]лення, *бомбас* ← бомб[ити + Дон]бас,

путанік ← Пут[ін + Тит]анік, *Висерман* ← вис[рати + Вас]ерман, *Зміїбаївка* ← Змії[ний + Чорно]баївка, *Білобаївка* ← Біло[горівка + Чорно]баївка, *Расчленінград* ← расчлен[ити +Ленін]град, *Путлер* ← Пут[ін + Гіт]лер, *Медведімка* ← Медве[дєв + Дім]ка, *Спербанк* ← спер[ти + Сбер]банк: *Поясніть, нашо вони в Расчленінград летять усі? Це типу ви хочете зайняти наш дім (Кремль) ми займемо ваш(Вагнер центр)?* (27); *Медведімка* мріє про концтабір від Лісабона до владивостоку, того що вже має йому мало (121);

в) накладання цілої другої основи на кінець першої (*блекдаун* ← блек[аут + даун], *дегенерал* ← де[генерат + генерал]), *сракета* ← с[рака + ракета], *Мінвбивства* ← Мін[оборони + вбивство], *Федерашка* ← Феде[рація + Рашка], *петушарій* ← пету[шара + Шарій], *пропагандон* ← пропа[гандист] + [гандон], *Кадирка* ← Ка[диров + дирка], *прес-алкаше* ← прес[аташе] + [алкаш], *терорашка* ← теро[рист + рашка]: *Вантажівка з вибухівкою чи сракета?* (72); *Після того, що писав сьогодні виблядок петушарій, я хочу одного - щоб оця вся його екстрадиція та суд не відбулись* (122);

г) накладання двох усічених основ (*блямонд* ← бля[дь +бо]монд: *То є увесь блямонд* (79);

г) накладання основ із паралельним чергуванням голосних *о, е* з нулем звука (*совкопiтек* ← [совок + австрал]опiтек: *О, совкопiтек іпучий видригнув брехливі, тупі гандони* (122);

2) вставлення однієї основи в іншу: вставлення усіченої другої основи в першу (*спецобсирація* ← спец[опер]ація + [обсир]ація: *Та він же просто випромінює оптимізм, одразу зрозуміло спецобсирація йде чітко за планом* (123);

3) комбінації з декількох прийомів: *фу-рашка* ← фу[ражка + рашка] + дефісація (*Чим більша фу-рашка, тим менше мізків під нею* (56); *спецОбсерація* ← спец[опер]ація + [обсир]ація + типографіксація на морфемному шві (*СпецОбсерація йде за планом* (124); *найСиніша* ← най[сильн]іша + [син]ій + типографіксація (*НайСиніша армія світу* (68).

Комбінації декількох прийомів експресивізують висловлювання та надають йому новизни.

Контамінати не однорідні за структурою. В основі структурної класифікації Є. Редька «семантика твірних основ та особливості їхньої смислової взаємодії під час номінативного акту, що уможлиблює виділення трьох великих груп – відапелятивних, відонімних і змішаних контамінатів» [75, с. 218]. З-поміж неологізмів, які виникли під час російсько-української війни найчисленнішою є група відапелятивних контамінованих лексем, що зумовлено передусім їхньою загальноновживаністю, а отже, легкою відтворюваністю та здатністю до розпізнавання в мовленнєвому акті.

Модель «особа + особа» виявилася найбільш продуктивною для номінації представників російської армії (*бомжахед* ← [бомж + модж]ахед, *прес-алкаше* ← прес[аташе] + [алкаш]: *Але прес-алкаше кинулася його відстоювати* (5).

Лексеми, утворені за моделлю «явище + його ознака», указують переважно на негативну оцінку явища, яке позначають (*могилізація* ← [могил-а + мобіл]ізація, *перемогобісся* ← [перемог-а + мрак]обісся: *І навряд чи дізнаємось правду поки при владі зешобло зі своїм мономарафоном де 24/7 йде полірування тестикул найвеличнішого боневтіка, перемогобісся в вишиванках!* (120).

Модель «особа + її ознака» переважно свідчить про параномазійну деформацію особового імені (*говнокомандувач* ← [говно + головно]командувач: *І говнокомандувач їх коля-катлета* (122).

До групи відонімних контамінатів зараховуємо лексеми, твірними основами яких є власні назви: антропоніми, топоніми, ідеоніми. Зауважимо, що ця група виявилася не такою продуктивною як відапелятивні й змішані контамінати, оскільки для її розуміння потрібні фонові знання.

Найчастіше відбувається контамінування за моделлю «антропонім + антропонім», що зумовлено безпосереднім впливом політичних осіб на перебіг російсько-української війни (*Путлер* ← Пут[ін + Гіт]лер: *Путлер буде воювати до поки не здохне, це може бути дуже довго* (53). Рідше відбувається

контамінація прізвища й особового імені тієї ж особи (*Медведімка* ← *Медве[дєв + Дім]ка*). Ми не погоджуємося з думкою Л. Шевчук про те, що осіб-мотиваторів Л. Толстого й Ф. Достоевського сприймають позитивно, а натомість лексема *Толстоєвський* має негативну контамінацію [102, с. 182]. Уважаємо, що представників російської культури в Україні загалом сприймають негативно, що зумовлено багатовіковою культурною експансією Росії в Україні. Про це свідчить перейменування вулиць, демонтування пам'ятників діячам російської культури (*Толстоєвський* ← [Толстой + Достой]євський: *Велика руська культура, луччеє совєцкое образование, Толстоєвський і вот это вот всьо* (52).

Острів Зміїний і село Чорнобаївка Херсонської області стали символами незламності українського народу. У зв'язку з тим, що українським захисникам і захисницям вдалося розгромити російську армію в цих географічних об'єктах, виникли лексеми за моделлю «топонім + топонім» з позитивною конотацією (*Зміїбаївка* ← *Змії[ний + Чорно]баївка*: *Чорнобаївка має такі філії: Морська філія - о.Зміїний (або Зміїбаївка). Річкова філія - Білогорівка (або Білобаївка)* (103).

Зафіксовано неологізми, утворені шляхом контамінації суверенонімів (*Білорашка* ← *Біло[русь + рашка]*: *Білорашка ввела тимчасовий контроль на кордоні з рашкой* (123).

За моделлю «антропонім + фільмонім» (ідеонім → артіонім → фільмонім) утворено лексему *путанік*, яка вказує на бажання росіян, зокрема пропагандистів, утекти з Росії: *Ну коли вже цей **путанік** піде на дно?* (119).

Зафіксовано одну лексичну одиницю, що виникла внаслідок контамінацій ергоніма й антропоніма (*Калушварц* ← *Калу[ш + Ш]варцнегер* (61).

Змішана контамінація виявилася досить продуктивною, оскільки для її творення, а згодом і розкодування потрібно менше зусиль, ніж для з'ясування семантики відонімних контамінатів.

Для створення контамінатів за моделлю «антропонім + апелятив» використовують переважно оніми, які вказують на російських політиків або

інших пропагандистів російського режиму (*Діркін* ← [дірка] + [Гірк]ін, *Мертвечук* ← [мертв-ий + Медв]едчук, *пукін* ← [пук + Пут]ін, *путріот* ← пут[ін + пат]ріот: *агент діркін за нас* (128).

За моделлю «етнонім + апелятив» утворено лексеми, що вказують на негативні риси росіян (*рабсіянин* ← [раб + рос]іянин: *Рабсіянин вчергове мріє про те, що він не раб чи сподівається що ЗСУ зупиняться десь на Уралі?* (120).

Шляхом контамінації сувереноніма із загальною назвою («суверенонім + апелятив») утворено зневажливу назву *рабсія* (*рабсія* ← [раб + Рос]ія: *Така файна рабсія, що сидить пердить з Німеччини* (119).

Міноборони Росії отримало нову назву *мінбивств* унаслідок контамінації міністеріоніма *Міноборони* й загальної назви: *у мацкве в будинку мінбивств хтось закипів чи спалахнув))))* (132).

Доповнює цю класифікацію група лексичних одиниць, утворена за моделлю «топонім + дія» (*джанкоїтися* ← Джан[кой + кой]ітися: *Це що таке джанкоїться?* (54).

Сучасний українськомовний інтернет-простір містить значну кількість різноманітних структурних і семантичних контамінатів, що свідчить про високий потенціал сполучуваності апелятивних й онімних лексичних одиниць.

Прийоми мовної гри сприяють увиразненню тексту, що значною мірою забезпечує використання лексичних засобів зі значним прагматичним потенціалом. М. Юрковська зазначає, що мовна гра полягає в невідповідності узусу добору мовних засобів [104, с. 11]. Ми вважаємо, що в мовній грі мовці реалізують свою лінгвокреативність, яку С. Воропай тлумачить як «можливість творчо переформатовувати наявний мовний матеріал задля задоволення конкретної комунікативної мети» [16, с. 9]. На нашу думку, мовна гра – свідомий мовний експеримент, оскільки мовні засоби, які містять імпліцитну інформацію, додаткову конотацію підвищують експресивність висловлювання.

Словотвірна мовна гра в інтернет-дискурсі є найбільш репрезентованим виявом мовної гри загалом. В українськомовному дискурсі наявна велика

кількість графодериватів, екстралінгвальним чинником появи яких стала російсько-українська війна.

З-поміж популярних засобів мовної гри виокремлюємо лексеми, утворені поліграфіксацією (18,4 %), яку В. Бойко тлумачить як суміщення графічних засобів різних мов [9, с. 135]. Найпоширенішим варіантом такої мовної гри є поєднання в одній лексемі літер кириличної та латинської графік.

У сучасному інтернет-дискурсі часто вживають графічні позначення *Z* і *V*, які російські військові використовують для маркування своєї техніки, ідентифікації «своїх»: *Z* – військові сили зі сходу, *Z* в середині квадрата – з Криму, *V* – морська піхота. В англійськомовному дискурсі навіть з'явилася лексема *z-war*, якою номінують російсько-українську війну: *Russia's Z-war is just another example* (42). В українськомовному дискурсі побутує назва *z-спецоперація*: *Усі спроби Роскосмосу скоригувати його об'єкт траєкторію, як і «Z-спецоперація», пішли не за планом* (10).

Російські політехнологи вирішили використати латинську літеру *Z*, а не кириличну, оскільки намагалися створити своєрідний бренд. Згідно з версією пропагандистів, літери *Z* і *V* не латинські, а старослов'янські: земля й іжиця (204). Техніка з літерою *Z* рухається на Донбас, щоб відвоювати нібито споконвіку російські землі, а з буквою *V* має чинити правосуддя над українською владою в Києві, оскільки *прописати іжицю* означає «відшмагати» (204).

Спростуймо твердження про слов'янське походження цих літер у російській пропаганді:

- 1) графічне оформлення (у кирилиці ці букви мали інший вигляд);
- 2) ведучий, який озвучив версію про те, що це літери кирилиці, називає їх «зет» і «ві» (204).

Денис Богущ вважає, що росіяни використали половину німецької свастики (4). В основі німецької свастики шістнадцята руна «Соулу» («Сонце»), яка символізує честь, силу, досягнення мети, життя. Росіяни ж викривили руно, що спричинило модифікацію її значення: неправильна мета, руйнація, помста.

В українськомовному дискурсі наявні чимало коментарів щодо значення цих літер, наприклад: *Бачив танки з літерами «V», «O» і «Z». Думав то Володимир Олександрович Зеленський. Але я все ж розкусив справжню кацапську задумку. Ще не підвезли танки з буквами «N» та «A». Виходить цікаве слово, що повністю описує росію) (151); Z – означає **Zero** (5); У Хуйла не подумали, що малювати на танках елемент таблиці Менделєєва з якого роблять **цинкові гроби (Z)** є дуже поганий знак (61).*

Аналіз неологізмів, екстралінгвальним чинником появи яких стала російсько-українська війна, засвідчив, що лексеми утворені шляхом поліграфіксації – оформлення лексичних інновацій засобами різних мов – переважно вказують на те, що стосується Росії: *«КуZбас», нацифікувати, позор, рашизм, руzzкій, «ЗаПацаноV», Зармія, Z-влада, Z-ідіотизм, z-канал, Z-подіум, зрадник, захопити, звичайний, zero, z-канал, z-патріот, z-подіум, Z-публіка тощо.*

Оскільки літери Z й V стали символом російського світу, жорстокости й сваволі росіян, українські автори активно вживають їх замість кириличних З і В:

*Зомбі Землею ходять Заплакани –
Зламани, стомлені, Зовсім Залякани...
Зарозумілості Зникла Заслона –
Зброя вже не Захищає від скону.
Знищим, Зачистимо і Запакуємо,
В їхню свідомість навік закарбуємо
Згинуть всі Зомбі у нашій сторонці,
Як та роса на палючому сонці (61).
Зуби зламаєте, здохнете, знайте.
Згнойте землю зомбовані зайди.
Злодії, збоченці, звірі здичілі,
Зграйка задурених, зачерствілих.
Звитяг захотіли? – злипнеться зад!*

Заразу здолає злості заряд.

Задавим, задушим, знищим зміюк.

Запеклими залпами ЗСУ.

Згинуть Вороженьки (108).

У хорватському політичному тижневику «Nacional» уміщено текст О. Левченко: «Як виглядає сучасний диявол? Він має два виміри. Перший в уніформі російського військового *V-андала*, що прийшов убивати український народ у своїх домівках, щоб потім піти в наступ на інші країни. Російські *V-андали* завжди ховаються серед українського цивільного населення, щоб уникнути божого покарання від Збройних сил України... Другий вимір сучасного диявола може з'явитися в розкішному костюмі московського пропагандиста чи кремлівського бонзи, які через московські медіа поширюють *Z-ло* всередині російського суспільства, вимагаючи убивств українців як нації і України як держави з такою назвою. Російський військовий як *V-андал* та московський пропагандист як кремлівський холуй у сутності два *Z-лочинних* образи, які перетворюють Росію в країну ненависника інших народів та культур, які начебто хочуть знищити все російське... Ми повинні нарешті зрозуміти, що російський *Z-vip*, який прийшов знищити Україну, не зупиниться перед санкціями, бронежилетами та навіть артилерією. Кожен *Z-vip*, особливо російський, боїться не стільки духовної молитви, скільки вбивчої сили збройної помсти» [34]. У цьому тексті наявна низка лексичних одиниць, утворених комбінованою графіксацією (поліграфіксація + дефісація). Уживання таких лексем відіграє важливу стилістичну роль, оскільки допомагає деталізувати ставлення до окупантів. Особливість таких графодериватів полягає в тому, що для повного розуміння їхньої семантики важливе візуальне сприйняття й спільний фонд фонових знань.

В українськомовному інтернет-просторі наявні лексичні одиниці, які вказують на В. Зеленського і його команду, які нібито тільки вдають, що підтримують Україну: *Саме це і робить Zкоманда і агенти ФСБ з Офісу президента - верещать, що вони дартаньяни, а всі навколо неправильно*

воюють - треба так як Ковальов, Тищенко і Безугла, не так волонтерять - бо не купують за донати на ЗСУ собі джипи і айфони як слугинарода і не крадуть вагонами (114); Таке відчуття, що нас вже кілька тижнів тішать незрозумілими маневрами в бік Херсона (відчутні результати яких на карті бойових дій не проглядаються), аби відволікти увагу народу від жахливої м'ясорубки на Луганщині з якою наша **z-влада** впоратися не здатна... (119).

В. Зеленського називають президентом *Z*, у такому випадку лексему *Z* утворено шляхом емансипації сегмента від прізвища *Zelenskyu*: **Президент Z**: «Ми не пробачимо. Ми не забудемо. Ми покараємо всіх, хто творив звірства у цій війні. На нашій землі» (120). Принагідно зауважимо, що неологізми зі складником *Ze-* (*Ze-*) для номінації В. Зеленського почали використовувати ще з 2019 року.

Проаналізуємо детальніше морфемну кваліфікацію та особливості творення лексем зі складником *Z*. Наявні підстави кваліфікувати *Z* як корінь. Л. Полюга зазначає: «Найлегший і найпростіший спосіб поділу слів на морфеми – повторюваність морфем, які мають у різних словах однакове значення» [70, с. 10]. Про те, що *Z* можна вважати коренем свідчать такі аспекти його функціонування:

1) є носієм лексичного значення – «1. російський, рашистський; 2. Росія» (*z-гній, z-країна, z-орк* тощо);

2) має здатність функціювати самостійно (*країна Z* тощо).

Засвідчено функціювання іменників зі складником *Z* шляхом сполучення з:

а) топонімами (*Z-росія, Z-мордор* тощо). Ми свідомі того, що лексичну одиницю *мордор* можна кваліфікувати як міфотопопоетонім – найменування мітичних географічних об'єктів [92, с. 241], проте дистрибутивний і контекстний аналіз засвідчив, що онім *Мордор* уживають як вторинну номінацію Росії: *Ціни на паливо в Мордорі невпинно зростають* (61); *Інше дрімучий імперський Z-мордор з Леніним на площі* (104);

б) лайливими словами (*Залуна, Засранець, Збоченець, Z-виродок, z-довбойоб, Z-уйобок* тощо).

Найчисленнішою групою інновацій із цими складниками є категорія назв осіб, що підтверджує загальномовну тенденцію в системі творення неологізмів [42, с. 221]. Лексеми зі складником *Z* використовують для називання російських військових або росіян загалом. На фейсбук-сторінці Інституту мовознавства імені О. О. Потебні опубліковано добірку слів із літерою *Z*, які вживають для номінації російських окупантів: *беZглуZді, боягуZи, головоріZи, горлоріZи, деZертири, мерZотники, параZити, роZбишаки, роZбійники, роZдовбони, харциZяки, чужоZемці, Забісовані, Заблуди, Заброди, Забрьохи, Загарбники, Загреби, Задрипанці, Зажери, Зайди, Замазури, ЗаріZяки, Засранці, Збидлені, Звірюки, Здохляки, Злидняки, Злодіяки, Зомбовані* (43).

Українські й світові компанії почали відмовлятися від літери *Z* у своїх логотипах, оскільки це символ війни. Швейцарська страхова компанія «Zurich Insurance» відмовилася від логотипа *Z* в соцмережах. «Samsung» прибрала маркування *Z* із назв своїх смартфонів у деяких країнах Європи. У Ризі вежі-близнюки «Z-Towers» поміняли назву на «Zunda Towers», гурт «Без обмежень» замінив у своїй назві латинську букву *Z*. На законодавчому рівні в Україні заборонено будь-яку російську пропагандистську символіку, зокрема й символ *Z*: «використання латинських літер "Z", "V" окремо (без правомірного контексту або в контексті виправдання збройної агресії проти України чи інших воєнних дій) або шляхом заміни цими літерами кирилических літер "З", "С", "В", "Ф" чи інших літер в окремих словах з візуальним акцентом на цих літерах» [73].

Як свідчить аналіз зібраного матеріалу, сучасні зміни в мові надзвичайно стрімкі. Поєднання графічних систем дає змогу експресивізувати висловлювання. Крім того, використання таких лексичних одиниць указує на ідентифікацію себе як представника української нації, а також є засобом мовної боротьби проти збройної агресії.

В українському інтернет-просторі повноцінно функціують лексичні одиниці, утворені деаббревіацією (дезаббревіацією) (2,4 %). Термін уперше запропонував А. Журавльов [11, с. 40]. У сучасній науковій парадигмі наявні такі терміни для позначення цього явища: умовне розкодування, хибне розшифрування, евфемістично глузливе розкриття аббревіатур. Оскільки лінгвістична термінологія тяжіє до однослівности, вважаємо, що найбільш доцільно вживати терміни деаббревіація, або дезаббревіація.

Розшифрування аббревіатур реалізується переважно в реакронімізаційній структурній моделі, суть якої полягає в декодуванні акронімізованого виразу: акронімізований вираз *Організація Об'єднаних Націй* дав життя акроніму *ООН*, унаслідок бездіяльності цієї організації щодо забезпечення миру й розвитку співробітництва між державами, зокрема припинення війни в Україні, акронім *ООН* набув нового розшифрування *Організація об'єднаних нікчем* (112), *Організація Озабочених Націй* (105), *Організація обмежених націй* (155), *організація об'єднаних неандертальців* (155) або *Організація обісцяних націй* (155): «**Організація об'єднаних нікчем**»: біля Офісу ООН а Києві проходить акція протесту (82). Шляхом дезаббревіації декодовано й інші аббревіатури: *МАГАТЕ* (Міжнародне агенство з атомної енергії) → *Міжнародне агенство галімих атмазок та тревожних емоцій*, *ОБСЄ* (Організація з безпеки й співробітництва в Європі) → *Організація безтолкових спостерігачів європи* (155), *чмо* (чоловік морально обділений) → *частково мобілізований орк* (107), *частково мобілізований окупант* (145). Ці акроніми виконали функцію ремотиваторів, а дезаббревіатури стали кінцевим субститутом. Останній через фамільяризацію набув денотативного компонента. Ми погоджуємося з думкою С. Климович і С. Мартос, що в таких випадках «емоція гумористичного виникає при зіткненні загальновідомого змісту аббревіатури і специфічного тлумачення» [37, с. 90].

На нашу думку, декодування аббревіатур є виявом свідомої мовної гри, про це свідчить зокрема наявність відеомемів: – *Ти щось готував на День Незалежності?* – *Може щось готував. А ти щось готував?* – **СБУ – сюрприз**

*буде унікальний. – ГУР – готуйтеся узріти роз**б* (198). Після обшуків у структурах УПЦ (МП) виникло ще одне тлумачення: *СБУ то Служба Божя України* (167).

Мімікрійно-акронімізаційна модель виявилася менш поширеною. Виявлено лише зразок моносубститутної ремотивантої композиції, яка реалізується за схемою «вихідна одиниця → ремотивант → кінцева одиниця-субститут [11, с. 40]. Ремотивантом слугувала неаббревіатура *орк*, яка зазнала акронімізації: *орк* → *обмежений російський контингент, окупаційний російський контингент: Щодо останнього – як це сказати ... Доки там знаходиться «обмежений російський контингент» ...* (105).

Лексичні одиниці, утворені дезабревіацією, маркетологи активно використовують під час створення рекламних кампаній, реалізуючи таким способом ціннісно орієнтовану стратегію, пов'язуючи «рекламований об'єкт із важливими для цільової аудиторії ціннісними поняттями» [107, с. 167]: *сухарики «ЗСУ – Збройні сухарі України», ковбаса «ЗСУ. Застільна. Смачна. Українська»* (61).

Окрему групу неологізмів утворено злиттям декількох лексичних одиниць в одну, для якої характерна графічна й інтонаційна самостійність [42, с. 117]. Цікавим виявилось функціонування в інтернет-просторі лексеми *намоскві*: *А що там **намоскві** ?* (116). Таке вживання зумовлено вживанням прийменниково-іменникової конструкції *на Україні*. Мовна практика віртуальних мовних особистостей, а також засобів масової інформації є індикатором суспільних змін, адже глобалізація, лібералізація, анонімність, фактор множинності особистості, дерегулювання окремих видів діяльності з боку влади сприяють можливості вільно висловлювати свою думку, а також модифікувати норми сучасної української літературної мови, зокрема орфографічні й граматичні. Українці активно підтримали ініціативу радіостанції «Європа Плюс», започатковану 2014 року, щодо вживання «на Росії» (117). Зауважимо, що таке порушення граматичних норм зумовлено

відповіддю на безальтернативну форму вживання прийменниково-іменникової форми хороніма в просторовому значенні *на Україні*.

У російській мові прийменник *на* сполучають із райононімами, тобто назвами адміністративних частин країни. Онім *Україна* належить до суверенонімів (назви незалежних держав), тому в контексті адміністративного поділу світу потрібно вживати *в Україні*. Потребу вживати прийменник у обґрунтував І. Огієнко 1935 року. За його словами, визнання топоніма *Україна* назвою етнографічної території замість колишніх назв *Русь* і *Малоросія* зумовила потребу змінити стару граматичну формулу й уживати *в Україні* як єдиний правильний варіант [66, с. 147]. Митрополит Іларіон слушно зауважував, що форма *на Україні* є ознакою нашого колишнього поневолення [66, с. 147]. Із цього приводу М. Зубов зазначає, що «український прийменник у (**в**) та його російський відповідник підкреслюють певну доцентрову організацію позначуваного топосу, периферія якої від своїх меж тяжіє до центру, організовується тим центром» [35, с. 32], натомість уживання прийменника *на* дає змогу вказати на просторовість «безвідносно до центру» [35, с. 33].

Така граматична формула зумовлена прагненням вести смислову війну, щоб створити ілюзію про те, що українські території здавна є частиною Російської Федерації, а українська мова – діалект російської.

Розрізнення прийменників *у* й *на* в українській мові зумовило виникнення інтернет-мема: *Росіяни думали, що йдуть на нашу землю. Але ж ми їм тисячі разів казали, що не «на», а «в»* (61). Крім того, уживання *на Росії* за аналогією до *на Україні* має конотативну семантику завдяки додатковому макрокомпонентіві семантичної структури, який виконує оцінну функцію.

Зафіксовано нечисленні лексичні одиниці, утворені черезступеневим словотворенням – незузальним способом, суть якого полягає в продукуванні новотворів від потенційної твірної основи, яка не існує ні в уззальній системі, ні в індивідуально-авторській [42, с. 105]. У такому випадку одну або декілька словотвірних ланок пропущено.

Оминання звичайних шляхів творення неологізмів, які виникли внаслідок російсько-української війни, виявилось не продуктивним (*херсонізація* ← [*херсонізувати] ← Херсон, *демопедизація* ← [*демопедизувати] ← [*мопедизувати] ← мопед, *деоркізація* ← [*деоркувати] ← [*оркувати] ← орк: ***Херсонізація*** – створити «незваним» умови, які заставляють їх тікати (110). Спочатку лексем, утворених таким способом, було більше, проте згодом з'явилися лексичні одиниці, які заповнили відповідні пропущені ланки, що спричинило потребу кваліфікувати спосіб творення відповідних лексичних одиниць по-іншому: *депутінізація* ← депутінізувати ← путінізувати ← путін (суфіксальний спосіб).

У системі лексичних одиниць, екстралінгвальним чинником появи яких стала російсько-українська війна, гендіадіс виявився одним із найменш продуктивних способів творення слів (0,22 %). Гендіадіс полягає в поєднанні двох компонентів, другий із яких є відзвуччям першого [62, с. 227]. Наприклад: ***МАГАТЕ-ШМАГАТЕ*** (100). Це утворення вирізняється гумористично-сатиричним ефектом, свідчить про зневажливе ставлення до Міжнародного агентства з атомної енергії.

Емансипація афікса або сегмента – непродуктивний спосіб творення неологізмів, які виникли внаслідок російсько-української війни. Почали функціонувати як самостійні лексичні одиниці неологізми *Пу*, *Ху*, утворені внаслідок вивільнення слотовірного форманта з онімів *Путін*, *Хутін* і *Зе* – від антропоніма *Зеленський*: *Що гірше. Гнати на забій зеків? Пу Гнати на забій інвалідів? Зе* (60). Такий спосіб емансипації сегмента вважаємо прогресивним, оскільки лексему *Пу* вживають як вторинну номінацію В. Путіна.

Отже, лексичні одиниці, утворені оказіональними способами, є невід'ємним елементом в інноваційних мовних явищах сучасної української мови. Ступінь їхньої продуктивності визначається високим показником, що зумовлено лінгвокреативністю носіїв мови, експресивною маркованістю слів. Наочний матеріал фіксує, що найбільше лексичних одиниць утворено шляхом контамінації та поліграфіксації, що передусім віддзеркалює закономірність

економії мовних ресурсів. Незначну кількість лексем сконструйовано дезабревіацією, голофразисом, капіталізацією, гендіадісом і черезступеневим словотворенням.

ВИСНОВКИ

Динамічні процеси в лексичному складі мови свідчать про її безперервний розвиток. Сучасний суспільно-політичний дискурс, тобто сукупність комунікативних ситуацій у різних формах, утворює своєрідну лексико-семантичну підсистему мови, яку номінують суспільно-політичною лексикою.

На процеси неологізації суспільно-політичної лексики вплинули розвиток науково-технічної галузі, зокрема комп'ютеризація, що зумовило інформатизацію та певною мірою демократизацію суспільного життя, зміна політичного вектору розвитку України з проросійського спрямування на Європу. Ці фактори спричинили оновлення лексикону переважно шляхом словотворення на базі запозичених й українськомовних ресурсів.

Інновації віддзеркалюють особливості розвитку науки, техніки, культури, політики, тому на її поповнення значною мірою впливають екстралінгвальні чинники, одним із яких стала російсько-українська війна. Упродовж 1991–2023 років російсько-українські відносини зазнали суттєвих змін, у яких виокремлюємо декілька хронологічних етапів: період від проголошення незалежності України до початку Євромайдану (24 серпня 1991 року – 30 листопада 2013 року), Революція гідності (30 листопада 2013 року – лютий 2014 року), антитерористична операція (14 квітня 2014 року – 30 квітня 2018 року), Операція об'єднаних сил (30 квітня 2018 року – 24 лютого 2022 року), повномасштабне вторгнення Російської Федерації на територію України (з 24 лютого 2022 року). Для неологізмів цих хронологічних відтинків характерні наявність хронофактів, функціонування значної кількості вторинних номінацій громадських і політичних діячів, уживання фемінітивів, розширення семантики лексеми *бандерівець*.

24 лютого 2022 року почалося повномасштабне вторгнення Росії в Україну, що спричинило не тільки збільшення кількості українськомовних українців, інтерес до української мови представників інших національностей, а

й зміни в лексичному складі сучасної української мови, зокрема з'явилося чимало лексичних одиниць для номінації воєнних реалій.

Найбільше новотворів, екстралінгвальним чинником появи яких стала російсько-українська війна, функціують у соціальних мережах, де виконують функції ідентифікації «своїх» і «чужих», інформаційну, а також є засобом віртуальної політики. У соціальних мережах опубліковано перші реєстри неологізмів. Про важливість лексики суспільно-політичного дискурсу свідчить той факт, що фразою 2022 року стало звертання Р. Грибова до російських окупантів («Русский военный корабль, иди на хуй»), яку згодом дозволили вживати державним органам й органам місцевого самоврядування.

Виникнення лексичних інновацій, екстралінгвальним чинником появи яких стала російсько-українська війна, зумовлено необхідністю реалізувати потреби мовної ідентифікації та творчої реалізації, створити негативний образ ворога й ословити агресію та страх, зокрема й через гумор.

Системність об'єктивного світу й комунікативні потреби мовців зумовлюють формування лексико-семантичних груп. ЛСГ «Назви озброєння», «Назви росіян і прибічників російської політики», «Номінації Росії та російські топоніми»; «Назви українців»; «Номінації перебігу воєнних дій і реалій, пов'язаних із ними» виявилися найбільш продуктивними, на відміну від груп «Назви Білорусі й білорусів», «Назви України й українські топоніми», «Номінації союзників України», «Назви явищ культурного спротиву». Переважають неологізми, які мають негативну конотацію, що віддзеркалює ставлення українців до окупантів. Спільною ознакою неологізмів, що належать до різних ЛСГ, є наявність великої кількості антропонімів, зокрема вторинних номінацій.

Незважаючи на стабільність семантики й структури фразеологічного рівня мови, російсько-українська війна вплинула на процес неофразеологізації. У ядрі воєнної неофраземіки опинилися фразеологізми, які вказують на перебіг воєнних дій і ставлення до них, економічне становище в Росії, вплив представників різних країн на перебіг воєнних дій, характерологічне

позначення українських військових і цивільних, на поведінку російських окупантів. Низка неофразем виникла шляхом трансформації, що зумовлено «ефектом упізнавання», який забезпечує можливість функціонування трансформованих фразеологічних одиниць у комунікативному акті. 68,52 % неофразем утворено шляхом заміни компонентів, збільшення або зменшення їхньої кількості, тобто структурно-семантичною трансформацією. Утрата структурними компонентами фразеологізмів ознак слова уможливила субституцію. У мінімальній субституції субституційними партнерами є переважно лексеми, які мають однакову частиномовну належність (іменники, дієслова). Під час помірної субституції, яка виявилася найбільш актуалізованою в системі неофразем (58 %), відбувається заміщення двох і більше компонентів, а також заміщення однослівного субститута на субституент розгорнутої структури. Альтернація всього лексичного складу, тобто максимальна субституція, виявилася найменш продуктивною, незважаючи на те, що така заміна не перешкоджає відновленню початкової фразеологічної одиниці. Субституентами є лексеми таких лексико-семантичних номенів: назви зброї, ксеноетноніми, топоніми, назви військових споруд, назви російських військових, назви електронних приладів, що зумовлено тим, що внаслідок ракетних ударів по Україні було пошкоджено енергосистему, а задля економії електроенергії вимикали світло.

З-поміж прецедентних висловлювань, які виявилися здатними до структурно-семантичної трансформації, виокремлюємо крилаті вислови, цитати з літературних або авторських пісень, тексти, назви творів літератури або інших видів мистецтва, малі фольклорні жанри, назви телепроектів і рекламні слогани. Крім фразеологізації, наявний процес дефразеологізації, у зв'язку з якою фразеологізми як вільні сполуки слів набувають сатиричного забарвлення.

Узуальні й оказіональні способи словотворення майже однаково актуалізовані під час творення неологізмів, екстралінгвальним чинником появи яких стала російсько-українська війна. Найбільш продуктивним виявився суфіксальний спосіб. Переважно цим способом сконструйовано неологізми для

номінації осіб або лексичні одиниці зі значенням «бити / вбити ворога». Суфіксальним способом утворено чимало відонімних новотворів, твірною базою яких стали переважно антропоніми, топоніми, прагматоніми й ергоніми. Найбільшу кількість лексем сформовано на базі прізвищ українських політичних і громадських діячів 47,6 %, по 9,52 % – російських і німецьких, по 4,76 % – французьких, британських, чеченських, турецьких, американських, польських й угорських, що зумовлено різним ступенем активності у вирішенні міжнародних питань. Значно менше лексем утворено іншими морфологійними способами.

З-поміж неморфологіјних способів переважають семантична деривація та лексико-синтаксичний, що дають змогу мовцям реалізувати тенденцію до економії мовних засобів.

У системі okazіональних способів переважають контамінація (19,3 %) й поліграфіксація (18,4 %). Найбільше лексем, утворених контамінацією, сконструйовано шляхом накладання однієї твірної основи на іншу (цілої першої основи на початок другої та усіченої першої основи на початок другої). Такі контамінанти не однорідні за структурою. Преважають лексеми утворені за моделлю «особа + особа».

Поліграфіксацією утворено переважно лексеми з літерами латинського алфавіту *Z* і *V*, що спричинено використанням їх як символів російської пропаганди. Здебільшого цими літерами замінюють букви української абетки *З* і *В*, що є свідомою мовною грою. *Z* може функціювати як самостійна лексема, яка вказує на Російську Федерацію або чинного Президента України В. Зеленського.

Низка лексем зазнала дезабревіації. Мовці переважно вдаються до евфемістичного хибного розшифрування абревіатур, які номінують міжнародні організації та структури ООН, ОБСЄ, МАГАТЕ, що реалізується переважно в реакронімізаційній структурній моделі. Це зумовлено їхньою позицією щодо війни в Україні. Мімікрійно-акронімізаційна модель виявилася не продуктивною.

Шляхом капіталізації (1,3 %), емансипації сегмента (0,2 %), голофразису (0,2 %), гендіадісу (0,2 %), черезступеневого словотворення (1,3 %) утворено незначну кількість лексичних одиниць.

Перспективним убачаємо подальше вивчення неологізмів, екстралінгвальним чинником появи яких стала російсько-українська війна, з погляду психолінгвістики, стилістики, комунікативної і порівняльної лінгвістики. Усебічний аналіз неологізмів суспільно-політичного дискурсу дасть змогу порівняти закономірності конструювання лексем, які віддзеркалюють реалії війни, синхронно й діахронно.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Авксентьев Л. Г. Сучасна українська мова. Фразеологія. Харків : Вища школа, 1983. 136 с.
2. Андрєєва Т. М. Субституція назви «Росія» у системі номінативних засобів ФБ-коментарів. *Social communication*. 2018. С. 17–21.
3. Бабелюк О. А., Коляса О. В. Функціонування концепту RUSSIA-UKRAINE CRISIS у сучасному англomовному медіадискурсі. *New development horizons of philological science: Scientific monograph*. Riga, Latvia: «Baltija Publishing», 2022. Р. 1–25.
4. Бацевич Ф. Термінологія комунікативної лінгвістики: аспекти дискурсивного підходу. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: «Проблеми української термінології», 2002. № 453. С. 30–34.
5. Белей Л. Українські імена колись і тепер. Київ : Темпора, 2010. 126 с.
6. Білоноженко В. М., Гнатюк І. С. Функціонування та лексикографічна розробка українських фразеологізмів. Київ : Наукова думка, 1989. 156 с.
7. Білоус Н. П., Новохатська Н. В. Способи творення і функції англійських відонімних неологізмів з основами Обама і Trump. *Наукові записки Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка*. Сер.: Філологічні науки. 2018. Вип. 165. С. 380–384.
8. Блог професора Пономаріва. BBC news Україна. 03.12.2009. URL: https://www.bbc.com/ukrainian/entertainment/2009/12/091203_ponomariv_vitannya (дата звернення: 19.03.2023).
9. Бойко В. М. Графодеривація в українських рекламних текстах. *Література та культура Полісся*. 2021. № 19. С. 132–140.
10. Болотнікова А. П. Граматичні індикатори вираження категорії ввічливості в українській мові : дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. Полтава, 2018. 257 с.

11. Борис Д. П. Структурне моделювання дезабревіатур-неосленгізмів початку ХХІ століття. *Україна і світ: Діалог мов та культур* : матеріали міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Київ, 01–03 квітня 2015 р.). Київ, 2015. С. 39–41.
12. Важеніна О. Авторська трансформація загальнонародних фразеологізмів у химерній прозі Євгена Гуцала : дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. Вінниця, 2018. 309 с.
13. Вакарюк Л. О., Панцьо С. Є. Український словотвір у термінах : словник-довідник. Тернопіль : Джура, 2007. 260 с.
14. Василенко Д. В. Розвиток словникового складу англійської мови військової сфери ХХ – початку ХХІ століття : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. Запоріжжя, 2008. 237 с.
15. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. Київ : ВТФ «Перун», 2005. 1728 с.
16. Воропай С. В. Лінгвістична креативність та її реалізація у мові користувачів соціальних мереж (на прикладі соціальної мережі Фейсбук). *Філологічні трактати : науковий журнал*. Суми, 2016. Т. 8. № 4. С. 7–13.
17. Вусик Г. Л., Павлик Н. В. Неологізми як мовне відображення російсько-української війни 2022 року. *Закарпатські філологічні студії*. 2022. Вип. 23. Т. 1. С. 52–57.
18. Гаврилюк Н., Зозюк І. Сленг як особливість ідіостилю Кузьми Скрябіна (Андрія Кузьменка). *Волинь філологічна : текст і контекст*. 2014. С. 36–45.
19. Ганжело С. Фразеологічна експансія як засіб інтенсифікації значення фразеологічних одиниць у німецькій мові. *Науковий вісник Міжнародного державного університету. Серія «Філологія»*. 2018. С. 26–29.
20. Гладченко А. М., Комарова О. С. Неологізація лексики у період російсько-української війни. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія : Філологія. Журналістика*. 2023. Т. 34. С. 7–13.

21. Глуховцева І. «Скажи мені, хто я, тоді я скажу тобі, хто ти» (трансформація прислів'їв у сучасній мові). *Культура слова*. 2013. Вип. 78. С. 109–113.
22. Горпинич В. О. Сучасна українська літературна мова. Морфеміка. Словотвір. Морфологія : навч. посібник. Київ : Вища школа, 1999. 210 с.
23. Гриценко О. В. Текстотвірні та стилістичні функції етикетної лексики і фразеології в мові українського пісенного фольклору : дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. Запоріжжя, 2016. 237 с.
24. Гриценко П. Ю. Коментар щодо ініціативи створення в Росії Інституту регулювання норм української мови. URL: <https://iul-nasu.org.ua/novyny/komentar-shhodo-initsiatyvy-stvorennya-v-rosiyi-institutu-regulyuvannya-norm-ukrayinskoyi-movy.html> (дата звернення: 19.03.2023).
25. Гриценко С. Мовні інновації російсько-української війни 2022 року. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2022. № 2 (32). С. 9–13.
26. Даниленко Л. І. Антиприслів'я: старий склад на новий лад. *Компаративні дослідження слов'янських мов і літератур*. Серія: *Мовознавство*. 2011. Вип. 15. С. 41–46.
27. Добрий день чи доброго дня – експрес-урок української мови. Сніданок з 1+1. 28.06.2018. URL: https://www.youtube.com/watch?v=B9tXngTv8ds&ab_channel=%D0%A1%D0%BD%D1%96%D0%B4%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%BA%D0%B71%2B1 (дата звернення: 21.03.2023).
28. Дубинянський М. Мова війни. 29 вересня 2017 р. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2017/09/29/7156770/> (дата звернення: 21.03.2023).
29. Дяченко Н. М., Усатий А. В. Війна в Україні (комунікативно-прагматичний аспект). *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Філологічні науки*. 2022. Вип. 3 (98). С. 106–115.
30. Енциклопедичний словник символів культури України. Корсунь-Шевченківський : ФОП Гавришенко В. М., 2015. 912 с.

31. Етимологічний словник української мови : в 7 т. Т. 6. Київ : Наукова думка, 2012. 568 с.
32. Жайворонок В. В. Знаки української енокультури : словник-довідник. Київ : Довіра, 2006. 703 с.
33. Жулінська М., Круглій О. Неологізми як мовне відображення війни. *Міжнародні відносини суспільні комунікації та регіональні студії*, 2022. Вип. 3 (14). С. 103–110.
34. Зикун Н. Розвиток мовної системи в період воєнного стану: аналіз новотворів (неологізмів). *Законодавче забезпечення формування та реалізації державної політики в Україні в умовах воєнного стану: колективна монографія: у 4 т.* Київ : Видавництво «Людмила», 2022. С. 37–62.
35. Зубов М. Л. В Украине та на Украине: зауваги до новітнього граматичного філюоке. *Мовознавство*. 2009. № 3–4. С. 30–39.
36. Калько В., Калько М. Не такий страшний чорт, як його малюють: паремія й антипаремія в сучасному українському мовному просторі. *Slavia orientalis*. 2023. С. 157–172.
37. Климович С., Мартос С. Аббревіація та словоскладання як способи творення молодіжних сленгізмів. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Лінгвістика»*. 2018. Випуск 32. С. 88–94.
38. Ковалевська Є. «Доброго вечора, ми з України»: кому належить відома фраза і хто її такою зробив. 06.05.2022. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-61351682> (дата звернення: 22.02.2023).
39. Ковалик І. І. Вчення про словотвір. Вибрані праці / за ред. В. В. Грещука. Івано Франківськ ; Львів : Місто НВ, 2007. 404 с.
40. Ковальова Г. Опозиція «свій – чужий» при формуванні національної ідентичності в контексті глобалізації. *Наукові записки. Серія «Філософія»*. 2009. Вип. 5. С. 84–91.
41. Ковальчук М. С. Відонімні утворення в мові сучасної газети. *Український смисл*. Дніпропетровськ, 2015. С. 21–29.

42. Колоїз Ж. В. Неузואальне словотворення : монографія. Кривий Ріг : НПП Астерікс, 2015. 158 с.
43. Колоїз Ж. В. Семантичні неологізми як результат семантичної деривації. *Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. Серія: «Філологія»*. Харків, 2005. № 659. Вип. 44. С. 6–11.
44. Конституція України. Стаття 10, 11.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
(дата звернення: 23.02.2023).
45. Косович О. Творення неосемантизмів або семантична еволюція слів у сучасній французькій мові. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2013. Вип. 19. С. 94–98.
46. Костусяк Н. М., Шульська Н. М., Костриця Н. М. Метафорична вербалізація концепту війна в сучасних медійних заголовках. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*. 2022. № 56. С. 60–65.
47. Кочан І. Динаміка і кодифікація термінів з міжнародними компонентами у сучасній українській мові. Львів, 2004. 519 с.
48. Кочерган М. П. Лексико-семантична система. *Українська мова : енциклопедія*. Київ : Українська енциклопедія імені М. П. Бажана, 2007. С. 318–320.
49. Крехно Т. Історія ЛСГ «плати – податки – повинності» в українській мові XV–XVIII ст. (на матеріалах українських пам'яток) : автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. Харків, 2005. 19 с.
50. Литовченко І. Динамічні процеси у військовій лексиці української мови (назви зброї, амуніції, споруд) : монографія. Кривий Ріг : Видавець Р. А. Козлов, 2016. 206 с.
51. Максимчук В. Трансформації прецедентних висловлювань у сучасному футбольному дискурсі. *Філологічні студії : науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету*. Кривий Ріг : ФОП Маринченко С. В., 2017. Вип. 16. С. 367–377.

52. Малахова О. Гендерночутлива мова vs дискурсивні влади: актуальні питання гендерної лінгвістики в Україні. *Гендерний журнал «Я»: Гендер. На часі*. Харків : ГІАЦ «КРОНА», 2014. № 2 (36). С. 35–37.

53. Масенко Л. Масована пропаганда Кремля. Як створювали міф про «велику російську мову?». *Радіо Свобода*. 27.10.2022. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/viyna-propahanda-rosiyska-mova/32101740.html> (дата звернення: 22.04.2023).

54. Масенко Л. Лінгвоцидна стратегія Кремля: у росії хочуть «регулювати норми української мови» аж до злиття. 20.09.2022. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/ukrayinska-mova-viyna/32040883.html> (дата звернення: 23.10.2022).

55. Межжеріна Г. Структурна організація семантичних одиниць (поле – лексико-семантична група – слово). *Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика*. 2002. Вип. 5. С. 114–126.

56. Миронюк О. М. Про найуживаніші форми мовного етикету. *Культура слова*. Київ : Наукова думка, 1987. Вип. 33. С. 79–82.

57. Міськов І. Дракон (змій, змія) як символ: схід – захід. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Історія»*. 2012. С. 157–172.

58. Навальна М. Відонімні експресиви в мові сучасної української періодики. *Культура слова*. 2005. № 82. С. 108–113.

59. Наконечний Є. Украдене ім'я: Чому русини стали українцями. Львів : ЛА «Піраміда», 2004. 352 с.

60. Нелюба А., Редько Є. Лексико-словотвірні інновації (2014): словник. Харків: Харківське історико-філологічне товариство, 2015. 220 с.

61. Нелюба А. Прізвиська моїх однокашників : науково-популярний нарис. Харків : Харківське історико-філологічне товариство, 2015. 100 с.

62. Нелюба А. Явище економії в словотвірній номінації української мови : монографія. Харків : ХІФТ, 2007. 302 с.

63. Нема приповідки без правди : словник / за ред. Н. Беленькової. Київ : Молодь, 1963. 95 с.

64. Непийвода Н. Ф. Про вплив термінології на загальноповсякденну мову. *Українська мова і література в школі*. 1983. № 5. С. 44–47.
65. Новітня політична лексика (неологізми, okazіоналізми та інші новотвори) / заг. ред. Н. М. Хоми. Львів : Новий Світ – 2000, 2015. 492 с.
66. Огієнко І. Рідна мова. Наша культура і наука, 2010. 436 с.
67. Панько Т. І. Від терміна до системи: становлення марксистсько-ленінської політекономічної термінології у східнослов'янських мовах. Львів : Вища школа, 1979. 148 с.
68. Пашинська Л. М. Основні напрями дослідження неофраземіки. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія: Філологічні науки*. 2018. Вип. XV. С. 24–30.
69. Поліщук Н. О. Термінологічна лексика Майдану (на матеріалах газет «Дзеркало тижня», «Українська правда», «Газета по-українськи», «Високий Замок»). *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: «Проблеми української термінології»*. 2014. № 791. С. 138–143.
70. Полюга Л. М. Словник українських морфем. Львів : Світ, 2001. 448 с.
71. Пономарів О. Д. Стилїстика сучасної української літературної мови. Тернопіль, 2000. 276 с.
72. Про забезпечення функціонування української мови як державної : Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text> (дата звернення: 23.02.2023).
73. Про заборону пропаганди російського нацистського тоталітарного режиму, збройної агресії Російської Федерації як держави-терориста проти України, символіки воєнного вторгнення російського нацистського тоталітарного режиму в Україну : Закон України від 31.03.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2265-20#Text> (дата звернення: 01.06.2023).
74. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування : навчальний посібник. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ : Знання, 2006. 291 с.

75. Редько Є. О. Словотвірна контамінація в сучасних інноваційних процесах. XX–XXI століття: жанрово-стильові й лінгвістичні метаморфози в українській мові і літературі : колективна монографія. Olomouc : VUP, 2016. С. 205–229.
76. Редько Ю. К. Сучасні українські прізвища. Київ : Наукова думка, 1966. 216 с.
77. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми : підручник. Полтава : Довкілля-К, 2006. 716 с.
78. Селігей П. О. Етимологічний словник запозичених суфіксів і суфіксоїдів в українській мові. Київ : Академперіодика, 2014. 320 с.
79. Семида О., Кравченко Т. Вторинна номінація українських політичних діячів у медійному дискурсі. *Актуальні питання гуманітарних наук. Мовознавство. Літературознавство*. 2019. Вип. 23. с. 23–27.
80. Скрипник Л. Г. Фразеологія української мови. Київ : Наукова думка, 1973. 280 с.
81. Словник української мови : у 20 т. 2010. Т. 2. 975 с.
82. Словник української мови : в 11 томах. 1972. Том 3. 744 с.
83. Словник фразеологізмів української мови / уклад.: В. М. Білоноженко, І. С. Гнатюк, В. В. Дятчук, Н. М. неровня, Т. О. Федоренко. Київ : Наукова думка, 2003. 786 с.
84. Смерчко А., Куцик О. Відбиття антиномії мир – війна у фразеології (на матеріалі української та російської мов). *Молодь і ринок*. 2011. № 11 (82). С. 87–91.
85. Ставицька Л. Український жаргон : словник. Київ : Критика, 2005. 494 с.
86. Стасюк Т. В. Відонімні утворення: структурно-семантичні і функціонально-стилістичні аспекти у мові сучасної публіцистики : автореф. дис. на здобуття наук.ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.01 «Українська мова». 2005. 18 с.

87. Степаненко М. Політичне сьогодення української мови: актуальний перифрастикон : монографія. Харків : Видавець Іванченко І. С., 2017. 616 с.
88. Стишов О. А. Нова суспільно-політична лексика і термінологія в сучасній українській мові. *Лінгвістичні дослідження : збірник наукових праць ХНПУ ім. Г. С. Сковороди*. 2019. №50. С. 258–268.
89. Стишов О. А. Семантичні неологізми в дискурсі українськомовних мас-медіа початку ХХІ століття. *Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету. Філологічні студії*. 2015. Вип. 13. С. 364–374.
90. Тараненко О. О. Номінація. Українська мова: Енциклопедія / редкол.: Русанівський В. М., Тараненко О. О. та ін. Київ: Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2007. С. 385–387.
91. Тодор О. Г. Соціально зумовлені іменники-оказіоналізми у мові сучасних Інтернет-ЗМІ (суфіксальний словотвір). *Наукові записки НаУКМА. Філологічні науки*. 2012. Т. 137. С. 92–95.
92. Торчинський М. М. Структура онімного простору української мови: монографія. Хмельницький: Авіст, 2008. 550 с.
93. Тропина Н. П. Семантическая деривация: мультипарадигмальное исследование : монографія. Херсон, 2003. 336 с.
94. Турчак О. М. Екстралінгвальні та інтралінгвальні чинники виникнення okazіоналізмів у мові періодики кінця ХХ століття. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету*. 2014. Вип. IV. С. 30–37.
95. Українська мова у ХХ сторіччі: історія лінгвоциду. Документи і матеріали / упоряд.: Л. Масенко, В. Кубайчук, О. Демська-Кульчицька. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2005. 402 с.
96. Український правопис. Харків : Фоліо, 2019. 282 с.
97. Українські народні прислів'я та приказки. Київ : Видавництво АН УРСР, 1955. 447 с.
98. Українські приказки, прислів'я, і таке інше : зб. О. В. Марковича и других. / уклад. М. Номис. Санкт-Петербург : В друк. Тиблена і комп. И. Куліша. 1864. 769 с.

99. Холявко І. В. Суспільно-політична лексика у пресі 90-х років ХХ ст. (семантико-функціональний аналіз): автореф. дис. ... д-ра філол. наук: 10.02.01. Кіровоград, 2004. 20 с.
100. Чемеркін С. Г. Українська мова в Інтернеті: позамовні та внутрішньоструктурні процеси. Київ, 2009. 240 с.
101. Шевельов Ю. Українська мова в першій половині двадцятого століття (1900–1941). Стан і статус. Чернівці : Рута. 1997. 296 с.
102. Шевчук Л. В. Словотвірна контамінація як вияв лінгвокреативності на феномен війни (на матеріалі медіатекстів). *Записки з українського мовознавства*. С. 172–185.
103. Шевчук Ю. Про війну і потребу нової мови. URL: www.radio-svoboda.org (дата звернення: 23.02.2023).
104. Юрковська М.М. Дискурс англомовної анімаційної комедії: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04. Київ, 2011. 20 с.
105. Яворська Г. Мова як складник конфлікту. *Media studies: междисциплинарные исследования медиа: материалы научно-практической конференции*, м. Харків, 16 травня 2016 р. Харків, 2016. С. 103–108.
106. Якимович-Чапран Д. Лінгвокультурні конотації етноніма циган (на матеріалі українських фразем і паремій). *Вісник Львівського університету. Серія: Філологія*. 2018. Вип. 68. С. 307–318.
107. Яшенкова О. В. Основи теорії мовної комунікації: навч. посіб. Київ : ВЦ «Академія», 2011. 304 с.
108. Harris Z. S. Discourse analysis. *Language*. London, 1952. Vol. 28. Pp. 1–30.
109. Macmillan Dictionary. URL: https://www.macmillandictionary.com/dictionary/british/style_3 (дата звернення: 21.02.2023).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. ай, шішка. *Твіттер*. 20.10.2022. URL: <https://x.com/amazingcalf/status/1583046968632176641?s=20> (дата звернення: 24.09.2023).
2. Андрій Макаров. *Твіттер*. 22.05.2023. URL: <https://x.com/Irokez18/status/1660651002838614016?s=20> (дата звернення: 09.10.2023).
3. Арестовлення та чорнобаїти: у мережі створили словник сучасної української мови. 2022. URL: https://maximum.fm/arestovlennya-ta-chornobayiti-u-merezhi-stvorili-slovník-suchasnoyi-ukrayinskoyi-movi_n202951 (дата звернення: 02.01.2023).
4. Богуш Д. Війна «І» проти «Z». *Українська правда*. 02.08.2022. URL: <https://blogs.pravda.com.ua/authors/bogush/62e90b22ef178/> (дата звернення: 23.05.2023).
5. Боже, яке кончене! *Телеграм*. URL: <https://twitter.com/Donetskyi/status/1572474109497573376?s=20&t=ZaKvSuBVm1hEJeRb11hixA> (дата звернення: 17.04.2023).
6. Бойко М. На засіданні ОБСЄ депутат послав росіян «за кораблем»: частина делегацій вийшла із зали через істеріку РФ. 23.03.2023. URL: <https://tsn.ua/ato/na-zasidanni-obsye-deputat-poslav-rosiyan-za-korablem-chastina-delegaciy-viyshla-zi-zali-cherez-isteriku-rf-2271322.html> (дата звернення: 03.04.2023).
7. бойова мандарина. *Твіттер*. 05.05.2022. URL: <https://twitter.com/toyshefrukt/status/1500089581185679365?s=20> (дата звернення: 22.04.2023).
8. Борис Джонсонюк дав інтерв'ю у Лондоні в шапці від «Укрзалізниці». *5 канал*. 25.01.2023. URL: <https://www.5.ua/dv/life/297738> (дата звернення: 17.04.2023).
9. Букет Є. АрміяInform представляє словник неологізмів української мови. 20.07.2022. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/07/20/armiyainform->

[predstavlyaye-slovyk-neologizmiv-ukrayinskoyi-movy/](#) (дата звернення: 24.02.2023).

10. Валентина Мирецкая. *Твіттер*. 22.05.2022. URL: <https://twitter.com/mirezka/status/1528300960929533953?s=20> (дата звернення: 23.05.2023).

11. Васирина. *Твіттер*. 2022. URL: <https://twitter.com/VasylynkaT/status/1514225412737572871?s=20&t=8YNvpL9c2s-iM4UNKQe-ZA> (дата звернення: 02.01.2023).

12. ватный диск. *Твіттер*. 21.11.2022. URL: <https://twitter.com/AntiqBig/status/1594623289535746049?s=20> (дата звернення: 08.09.2023).

13. Виноградова У. Тарас Тополя присоромив постійно стурбовану ООН: скоро з'являться терміни «гуттереш» та «ООНити». 2022. URL: <https://news.obozrevatel.com/ukr/show/people/taras-topolya-prisoromiv-postijno-sturbovanu-oon-skoro-zyavlyatsya-termini-gutteresh-ta-ooniti.htm> (дата звернення: 02.01.2023).

14. Віталій Дикий. *Твіттер*. 27.03.2022. URL: <https://twitter.com/wHildbear/status/150816552774254598?s=20> (дата звернення: 08.09.2023).

15. ВМС ЗС України. *Фейсбук*. 2022. URL: https://www.facebook.com/photo/?fbid=346000610900861&set=ecnf.100064727737034&paipv=0&eav=Afb8DTN0EOt0bubuMd5k3LTJyRGaTF-wJhN5yxRQCP523OqIxb1ygBizClO51xZQEdM&_rdr (дата звернення: 02.01.2023).

16. волинський гриб. *Твіттер*. 01.06.2022. URL: https://x.com/bzik_z_voluni/status/1531926876775759872?s=20 (дата звернення: 08.10.2023).

17. Володимир Горбач. *Твіттер*. 11.01.2023. URL: <https://twitter.com/horbachvolod/status/1613213323121594370?s=20> (дата звернення: 11.09.2023).

18. все літо наче ніч одна. *Твіттер*. 28.09.2022. URL: <https://twitter.com/allsummerwine/status/1575126563699494912?s=20> (дата звернення: 11.09.2023).
19. ГАЙДАМАК РОМАН. *Твіттер*. 27.02.2022. URL: <https://twitter.com/vogonjpravdy/status/1497825470380924928?s=20> (дата звернення: 11.09.2023).
20. Гарбуз (иня) Хоккайдо. *Твіттер*. 05.10.2022. URL: <https://twitter.com/dochanatoliya/status/1577602909235286020?s=20&t=VroLOvPPUA5AZEсHN8aRQg> (дата звернення: 17.09.2023).
21. ГассенКозак. *Твіттер*. URL: <https://twitter.com/GessenKozak/status/1475735579660890114> (дата звернення: 08.09.2023).
22. Генеральний штаб ЗСУ / General Staff of the Armed Forces of Ukraine. *Фейсбук*. 11.08.2022. URL: <https://www.facebook.com/100069092624537/posts/pfbid0z7nuPiMV6CjPUQpmxEb5mMQf9PehqLU9JNBBVzGUCR4Ge3iiPvW3b4cT1Jqv2k8jl/> (дата звернення: 17.09.2023).
23. Гіль. *Твіттер*. 13.11.2022. URL: https://x.com/i_gil_/status/1591880206117376000?s=20 (дата звернення: 17.09.2023).
24. 12 канал. *Телеграм*. URL: <https://t.me/channel12vol/17293> (дата звернення: 02.01.2023).
25. демони керол. *Твіттер*. 12.03.2022. URL: <https://twitter.com/banderivkacarol/status/1503372022738567174?s=20> (дата звернення: 08.10.2023).
26. Дмитрик Підлебідський. *Твіттер*. 04.11.2022. URL: <https://twitter.com/pidlebids/status/1588563509327323137?s=20&t=fuKk-DtGmNyWk5uzLGf4Sw> (дата звернення: 08.10.2023).
27. Дмитро Коваленко. *Твіттер*. 24.06.2023. URL: <https://x.com/XIELVNXI/status/1672578506272784384?s=20> (дата звернення: 15.10.2023).

28. Дмит. Темноградський. *Твіттер*. 11.06.2022. URL: <https://x.com/temmisslv/status/1535544576416616448?s=20> (дата звернення: 08.10.2023).
29. Друзенко Г. Застарілий МЗСівський ДРУГ. *ЦН.БЛОГИ*. URL: https://cenzor.net/ru/blogs/3181549/zastarliyi_mzsvskiyi_drug (дата звернення: 10.09.2023).
30. Єнот. *Твіттер*. 24.02.2022. URL: <https://twitter.com/UABanderivka/status/1496755062927855623?s=20> (дата звернення: 11.09.2023).
31. «За 11 хвилин збили 7 "елітних" російських літаків»: ППОвець ЗСУ розповів про найбільшу масовану атаку на Київ. *ТСН*. 07.08.2022. URL: <https://tsn.ua/exclusive/za-11-hvilin-zbili-7-elitnih-rosiyskih-litakiv-ppovec-zsu-pro-naybilshu-masovanu-ataku-na-kiyiv-2126217.html> (дата звернення: 17.09.2023).
32. Збройні Меми України. *Телеграм*. URL: <https://t.me/ukrainearmedmemes> (дата звернення: 28.10.2023).
33. Звернення Президента України Володимира Зеленського до парламенту Великої Британії. 08.03.2022. URL: <https://www.president.gov.ua/news/zvernennya-prezidenta-ukrayini-volodimira-zelenskogo-do-parl-73441> (дата звернення: 28.02.2023).
34. Звернення Президента України Володимира Зеленського до Європейської ради та народів Європи. 25.03.2022. URL: https://www.youtube.com/watch?v=Q-QmkafGmI0&ab_channel=UkrinformTV (дата звернення: 28.02.2023).
35. звук літнього степу. *Твіттер*. 04.03.2022. URL: https://twitter.com/m1n0s_ua/status/1521883097377255425?s=20 (дата звернення: 11.09.2023).
36. Злий кіт *Твіттер*. 01.10.2022. URL: <https://twitter.com/ZlijKit/status/1576072977309118465?s=20> (дата звернення: 22.04.2023).
37. ЗСУ перетворили в бандеролі на Росію ще 450 рашистів: Генштаб назвав втрати російських військ за 30 квітня. 5 канал. 01.05.2023. URL:

<https://www.5.ua/suspilstvo/zsu-peretvoryly-v-banderoli-na-rosiiu-shche-450-rashystiv-henshtab-nazvav-vtraty-rosiiskikh-viisk-za-30-kvitnia-304453.html> (дата звернення: 17.05.2023).

38. Иван Крымский. *Твіттер*. 03.04.2022. URL: <https://twitter.com/IvanKrymskij/status/1510374712580390912?s=20> (дата звернення: 11.09.2023).

39. Из России – в Мордор. Почему Google Translate назвал Россию пристанищем Саурана. 06.01.2016. URL: <https://rus.delfi.lv/techlife/detali/ix-rossii-v-mordor-pochemu-google-translate-nazval-rossiyu-pristanischem-saurona.d?id=46911737> (дата звернення: 17.09.2023).

40. Ігор Лаута. *Твіттер*. 10.11.2022. URL: <https://twitter.com/bigcheeseNAFO/status/1685571185910632448?s=20> (дата звернення: 23.10.2023).

41. Ігрооборона. *Твіттер*. 2022. URL: <https://twitter.com/GamewayUA/status/1537388269851246592?s=20&t=8YNvpL9c2s-iM4UNKQe-ZA> (дата звернення: 02.01.2023).

42. Ілля Переверзєв. *Твіттер*. 17.03.2022. URL: <https://twitter.com/anavel0083uc/status/1504417533457272838?s=20> (дата звернення: 11.09.2023).

43. Інститут мовознавства імені О. О. Потебні НАН України. *Фейсбук*. URL: <https://www.facebook.com/inmo.org.ua/> (дата звернення: 25.04.2023).

44. Іриня Ревякіна. *Фейсбук*. 01.06.2022. URL: <https://www.facebook.com/groups/1881351948554827/posts/5298988696791118/> (дата звернення: 01.10.2023).

45. Камора Владимир. *Твіттер*. 13.04.2022. URL: <https://x.com/VldmrKmr/status/1514347104537387014?s=20> (дата звернення: 01.10.2023).

46. Ката. *Твіттер*. 16.05.2023. URL: <https://x.com/Taake1488/status/1647690757493387265?s=20> (дата звернення: 01.10.2023).

47. Кваснівський і Порошенко застерегли від заморожування війни в Україні: «Має бути повна депутатізація Європи та світу». *LB.UA*. 26.04.2023.

URL: https://lb.ua/news/2023/04/26/553191_kvasnievskiy_i_poroshenko_zasteregli.html (дата звернення: 15.10.2023).

48. КВЕД 96.09. ще й матюкається. *Твіттер*. 20.06.2022. URL: https://twitter.com/s_faz/status/1538852951179071488?s=20 (дата звернення: 22.04.2023).

49. Київський Лев. *Твіттер*. 02.04.2022. URL: <https://x.com/KyivLion/status/1498979108004446211?s=20> (дата звернення: 24.09.2023).

50. КМІС: 80 % українців – за домінування української в усіх сферах. Більшість уже обирають її для формального спілкування (ІНФОГРАФІКА). 10.01.2023. URL: <https://detector.media/infospace/article/206866/2023-01-10-kmis-80-ukraintsiv-za-dominuvannya-ukrainskoi-v-usikh-sferakh-bilshist-uzhe-obyayut-ii-dlya-formalnogo-spilkuvannya-infografika/> (дата звернення: 24.09.2023).

51. Командування сил підтримки Збройних Сил України. *Фейсбук*. 01.10.2020. URL: https://www.facebook.com/KSP.ZSU/posts/1288654934827585/?paipv=0&eav=Afb eiPuLptFda6oV15Jq3GkroyJkKJTCNU_wQiiwjewJmJ_A3Q8DcyIvMldz4mQ8B4E &_rdr (дата звернення: 23.02.2023).

52. Конфліктолог Бен'яміна Нетаньягу. *Твіттер*. 10.05.2022. URL: <https://x.com/nazaHaZhidkiyBorshtch/status/1524066139155963904?s=20> (дата звернення: 15.10.2023).

53. Костянтинівський. *Твіттер*. 30.09.2023. URL: https://x.com/ua_zinkoviy/status/1707886891716968693?s=20 (дата звернення: 15.10.2023).

54. кош. *Твіттер*. 02.04.2022. URL: https://x.com/ilona_pikulsky/status/1510309681125801984?s=20 (дата звернення: 15.10.2023).

55. Краса Слова. *Фейсбук*. 2022. URL: https://www.facebook.com/story.php?story_fbid=2219922258167302&id=556993677793510&__entstream_source=permalink&locale=ms_MY (дата звернення: 02.01.2023).

56. Кропивницький Live. *Фейсбук*. 15.05.2022. URL: <https://www.facebook.com/kropyvnytskyii/photos/a.1948401292101257/3175977202676987/?type=3&l>

[ocate=ms_MY&paipv+0&eav=AfZJesP0_PbXSxuhNK9QXkWrwfQFOrKBerlp5Pu_Gx7JeoVXrrfVnRsd_DciKEZ9Syk& rdr](#) (дата звернення: 15.10.2023).

57. Лесь Подерв'янський: «Національна ідея України це - от\$@&тєсь от нас!». 14.12.2014. URL: https://www.youtube.com/watch?v=D1zKe5R1VdI&ab_channel=TarasMaliarchuk (дата звернення: 18.02.2023).

58. Леся Українка. *Твіттер*. 15.05.2022. URL: <https://twitter.com/LesyaUA7Evropa/status/1525866846813138946?s=20&t=ZaKvSuBVM1hEJeRb11hixA> (дата звернення: 17.04.2023).

59. Мантелєпа. *Твіттер*. 03.05.2022. URL: <https://twitter.com/WilnoLwiw/status/1521426700499918850?s=20> (дата звернення: 22.04.2023).

60. Марсік. *Твіттер*. 18.10.2023. URL: https://twitter.com/va_vinM/status/1714657785978212616?s=20 (дата звернення: 23.10.2023).

61. Мемаграм. Телеграм. URL: <https://t.me/memagram> (дата звернення: 19.10.2023).

62. «Ми воїни, а не якийсь непотріб»: орки з «Володаря пернів» попросили не називати росіян «орками». *РБК-Україна*. 2022. URL: <https://www.rbc.ua/ukr/styler/my-voiny-hlam-orki-vlastelina-kolets-poprosili-1660896938.html> (дата звернення: 23.02.2023).

63. Ми нікуди не поспішаємо: Путін вкотре заявив, що так звана «спецоперація» в Україні «йде за планом». ТSN. 16.09.2022. URL: <https://tsn.ua/ato/mi-nikudi-ne-posmishayemo-putin-vkotre-zayaviv-scho-tak-zvana-specoperaciya-v-ukrayini-yde-za-planom-2159488.html> (дата звернення: 15.04.2023).

64. Мислово : онлайн-словник неологізмів та сленгу сучасної української мови. URL: <https://myslovo.com> (дата звернення: 19.05.2023).

65. Мишка київська. *Твіттер*. 18.06.2022. URL: <https://twitter.com/AloIshc/status/1538248208857681921?s=20> (дата звернення: 11.09.2023).

66. Міністерство юстиції. Департамент державної служби.
URL: https://minjust.gov.ua/actual-info/info_imena (дата звернення: 23.09.2023).
67. Міністерство юстиції України. *Фейсбук*.
URL: <https://www.facebook.com/minjust.official/posts/351400640359368> (дата звернення: 23.09.2023).
68. Мозок на травах. *Твіттер*. 14.03.2022. URL: <https://x.com/Reimantar/status/1503445012880764935?s=20> (дата звернення: 11.09.2023).
69. Монгольська Пристрась. *Твіттер*. 03.06.2022. URL: https://twitter.com/IM_LANA_tweet/status/1503276936600211457?s=20 (дата звернення: 11.09.2023).
70. Наталія Талипова. *Фейсбук*. URL: <https://www.facebook.com/show.imperia/videos> (дата звернення: 10.09.2023).
71. Написання назв «російська федерація». *Національна комісія зі стандартів державної мови*. 20.09.2023.
URL: <https://mova.gov.ua/news/napysannia-nazv-rosiiska-federatsiia> (дата звернення: 24.09.2023).
72. Ніколи знову. *Твіттер*. 10.10.2022.
URL: <https://x.com/kairos00956927/status/1579215417393876992?s=20> (дата звернення: 15.10.2023).
73. Новинач. *Телеграм*. URL: <https://t.me/novinach/25374> (дата звернення: 22.04.2023).
74. Нові слова та звороти, що ввійшли в ужиток з початком війни. 13.04.2022. URL: <https://vogue.ua/ru/article/culture/lifestyle/novi-slova-ta-oborotishcho-uviyshli-v-obig-z-pochatkom-viyni-48269.html> (дата звернення: 02.02.2023).
75. Олег Володарський. *Твіттер*. 12.10.2023.
URL: <https://x.com/volodarskijo/status/1712459491705606219?s=20> (дата звернення: 15.10.2023).
76. Олександр Авраменко пояснив, чому доречно писати слово "росія" з малої літери. *TCH*. 08.03.2022. URL: <https://tsn.ua/video/video-novini/oleksandr->

avramenko-poyasniv-chomu-dorechno-pisati-slovo-rosiya-z-maloyi-literi.html

(дата звернення: 17.09.2023).

77. Олександр Бригинець. Твіттер. 21.03.2023.
URL: <https://x.com/bryhynets/status/163442646489112?s=20> (дата звернення: 24.09.2023).

78. Олена. *Твіттер*. 12.05.2023. URL: <https://x.com/Alona1508/status/1657102450279718912?s=20> (дата звернення: 24.09.2023).

79. Ольга... Одря. *Твіттер*. 27.05.2023. URL: <https://x.com/SmerekaDan9/status/1662324444595978241?s=20> (дата звернення: 15.10.2023).

80. Оля Полякова – Шльопки (Шльопали орки) [Концерт у Києві, 08.03.2023]. *Ютуб*. 21.04.2023. URL: https://www.youtube.com/watch?v=XСk_8aYiVFU&ab_channel=%D0%BB%D1%8F%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D1%8F%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0 (дата звернення: 11.09.2023).

81. Омельченко Г. Не такий страшний «вовчик» Путін, як його малюють. Роздуми про російську агресію. *Український репортер*. URL: <https://ukrreporter.com.ua/golovne/statti/ne-takyj-strashnyj-vovchyk-putin-jak-jogo-malyuyut-rozdumy-pro-rosijsku-agresiyu.html> (дата звернення: 10.09.2023).

82. «Організація об'єднаних нікчем»: біля Офісу ООН а Києві проходить акція протесту. *Українська правда*. 08.06.2023. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/06/8/7405870/> (дата звернення: 08.09.2023).

83. осенний. *Твіттер*. 01.03.2022. URL: <https://twitter.com/sermixalu4/status/1498708777633206279?s=20&t=fuKk-DtGmNyWk5uzLGf4Sw> (дата звернення: 22.04.2023).

84. О. Фігільов. *Твіттер*. 21.07.2022. URL: https://twitter.com/fitilov_o/status/1539331820847779844?s=20 (дата звернення: 22.04.2023).

85. Офіційно: фразу про «русский военный корабль» держслужбовці в Україні можуть застосовувати вільно. 22.03.2022.
URL: <https://kavun.city/articles/200314/oficijno-frazu-pro-russkij-voennyj-korabl->

[derzhsluzhbovci-v-ukraini-mozhut-zastosovuvati-vilno](#) (дата звернення: 24.02.2023).

86. Павло Зібров – Мертва орки не гудуть. *Ютуб*. 08.11.2022. URL: https://www.youtube.com/watch?v=JYwt1tkgxT0&ab_channel=%D0%9F%D0%B0%DO%B2%D0%BB%D0%BE%D0%97%D1%96%do%b1%D1%80%D0%BE%D0%BE%D0%B2 (дата звернення: 11.09.2023).

87. Павло Крутоус: «Х**ло путін та вусатий бульбаш отримують за заслугами — це наша Країна». 02.03.2022. URL: <https://basket.com.ua/news/pavlo-krutous-hlo-putin-ta-vusatij-bulbash-otrimayut-za-zaslugami-cze-nasha-kra%D1%97na/> (дата звернення: 17.04.2023).

88. Перша приватна мемарня. *Телеграм*. URL: <https://t.me/privatnamemarnya> (дата звернення: 22.11.2023).

89. Під Каховкою місцеві цигани вкрали у окупантів танк. 27.02.2022. URL: <https://www.volyn24.com/news/184591-pid-кахovkoyu-miscevi-cygany-vkraly-v-okupantiv-tank> (дата звернення: 22.04.2023).

90. Повернись живим. *Твіттер*. 28.03.2022. URL: <https://twitter.com/BackAndAlive/status/1508316713984696320?s=20> (дата звернення: 22.04.2023).

91. Повернись живим. *Фейсбук*. 15.08.2019. URL: <https://www.facebook.com/watch/?v=1376457842522321> (дата звернення: 19.05.2023).

92. Попадюк Ф., Будерацький Є. Від «Київ за три дні» до загальної мобілізації і тотальної війни. Обговорюємо повномасштабну війну з РФ у 2022 році. *Подкаст «Кляті питання»*. 11.01.2023. URL: <https://www.pravda.com.ua/podcasts/podkast-klyati-pitannya/2023/01/11/7384433/> (дата звернення: 15.04.2023).

93. Популярні та рідковживані імена: які тренди зберігалися у 2022 році? 09.01.2023. URL: <https://centraljust.gov.ua/news/direction/populyarni-ta-ridkovjivani-imena-yaki-trendi-zberigalis-u-2022->

[rotsi?fbclid=IwAR1fmUaeuQNXEXmdej1YMHLm4WpS5x4aywSF9aqtGbZFFO7eVCLgzbVpYyg](https://twitter.com/rotsi?fbclid=IwAR1fmUaeuQNXEXmdej1YMHLm4WpS5x4aywSF9aqtGbZFFO7eVCLgzbVpYyg) (дата звернення: 24.09.2023).

94. Пороблено. *Твіттер*. 01.12.2022. URL: <https://twitter.com/cgtr/status/1598340645952913408> (дата звернення: 22.04.2023).

95. Похмурий Кіт. *Твіттер*. 09.04.2022. URL: https://twitter.com/Kulgaviy_Joe/status/1512717381860212736?s=20 (дата звернення: 11.09.2023).

96. Промова Президента України Володимира Зеленського на засіданні Європейської ради 25 березня 2022 р. URL: <https://www.president.gov.ua/news/promova-prezidenta-ukrayini-volodimira-zelenskogo-na-zasidan-73809> (дата звернення: 08.10.2023).

97. Путін заявив, що «спецоперація» в Україні може бути тривалою. *Слово і Діло*. 07.12.2023. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2022/12/07/novyna/polityka/putin-zayavyv-speczoperacziya-ukrayini-mozhe-buty-tryvaloyu> (дата звернення: 15.04.2023).

98. Рашисти вже "приймають" пакистанські "олівці" до "Градів". *Defense Express*. 15.09.2023. URL: https://defence-ua.com//news/rashisti_vzhe_prijmajut_pakistanski_olivtsi_do_gradiv-11081.html (дата звернення: 15.09.2023).

99. Росіяни в Чорному морі постійно провокують кораблі НАТО першими завдати удару, - командувач ВМС США в Європі й Африці Берк. *Цензор.Нет*. URL: https://censor.net/ua/newa/3280275/rosijany_v_chornomu_mori_postiyino_provokuyut_korabli_nato_pershymy_zavdaty_udar_komanduvach_vms_ssha (дата звернення: 15.09.2023).

100. Рубрика Кубрика. *Телеграм*. 30.11.2022 URL: <https://t.me/ZTMchik/2449> (дата звернення: 08.10.2023).

101. Рун Іварсон. *Твіттер*. 13.09.2022. URL: <https://twitter.com/runivarson/status/1569594117008801793?s=20> (дата звернення: 23.05.2023).

102. Русн9 не люди. *Твіттер*. 03.10.2022. URL: <https://twitter.com/UberUkr/status/1576874452817948672?s=20> (дата звернення: 11.09.2023).
103. Руга. *Твіттер*. 15.05.2022. URL: <https://x.com/RutaUA/status/1526532292017020929?s=20> (дата звернення: 15.10.2023).
104. Рядинська А. Блінолопатна рф тренує своїх... отримувати повістки. *АрміяInform*. 20.09.2022. URL: <https://armyinform.ua/2022/08/20/blinolopatna-rf-trenuye-svoyih-otrymuvaty-povistky/> (дата звернення: 15.09.2023).
105. Словник термінології щодо подій в Україні. 14.04.2023. URL: https://spravdi.gov.ua/slovnyk-terminologiyi-shhodo-podij-v-ukrayini/?fbclid=IwAR28clPvSfgqsgMvPRFugSq0a5bfgfnqf05UOKRUJm9kEys_G6hZdb68s5J8 (дата звернення: 17.04.2023).
106. Слово року 2022. *Мислово*. URL: http://myslovo.com/?page_id=4634 (дата звернення: 26.02.2023).
107. солдат, який заїбався служити. *Твіттер*. 17.02.2023. URL: https://x.com/lucky_soldier/status/162665261586914099?s=20 (дата звернення: 15.10.2023).
108. Сончковская Я. Чому російських окупантів в Україні називають орками і до чого тут Толкін. URL: <https://news.obozrevatel.com/ukr/vojna-v-ukraine/u-harkovi-snaryad-okupantiv-potrapiv-v-avto-zaginulo-dvoe-lyudej.htm> (дата звернення: 17.04.2023).
109. Сорок п'ята осінь. *Твіттер*. 17.12.2022. URL: <https://x.com/45autumn/status/1604089436765143041?s=20> (дата звернення: 17.04.2023).
110. Старий Жидобандерівець. *Твіттер*. 19.11.2023. URL: <https://x.com/yarkosolon/status/1726293867492765831?s=20> (дата звернення: 27.11.2023).

111. Стек Р. «Операція» провалилась, Путін незадоволений, – ексдепутат Держдуми. *24 канал*. 13.03.2022. URL: https://24tv.ua/operatsiya-provalilas-putin-nezadovoleniy-eksdeputat-derzhdumi_n1904555 (дата звернення: 15.04.2023).
112. Стельмах І. Як українці стають «Укропами». *Радіо Свобода*. 07.08.2014. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/26519406.html> (дата звернення: 19.05.2023).
113. Сторінка А. Назаренка в соціальній мережі «Інстаграм». 23.03.2022. URL: https://www.instagram.com/p/CbbCHLGtFnQ/?utm_source=ig_web_copy_link (дата звернення: 24.02.2023).
114. Сторінка В. О. Зеленського в мережі «Інстаграм». URL: https://www.instagram.com/zelenskiy_official/?hl=uk (дата звернення: 13.09.2022).
115. Схоже, Uncle Sam відкрив окремий політичний проєкт "Білорусь" і має на Лукашенка чкісь свої плани, - журналіст. *Патріоти України*. 21.06.2023. URL: <https://patrioty.org.ua/blogs/skhozhe-uncle-sam-vidkryv-okremiyi-politychnyi-proiekt-bilorus-i-maie-na-lukashenka-iakis-svoi-plany-zhurnalist-471933.html> (дата звернення: 17.09.2023).
116. Сьогодні орків відІрпінили, залишилось заєБучити і наГостомеляти! І так до самого кордону. URL: <https://rozdil.lviv.ua/anekdotek/anekdotek.php?id=4796> (дата звернення: 09.02.2023).
117. Таїсія Кубанська, володарка четвертого перстня. *Твіттер*. 18.08.2023. URL: <https://x.com/Taisa32350481/status/1692395235148444049?s=20> (дата звернення: 18.09.2023).
118. Тарас Ратушний. *Твіттер*. 19.10.2022. URL: <https://www.volyn24.com/news/184591-pid-кахovkoyu-miscevi-cygany-vkraly-v-okupantiv-tank> (дата звернення: 22.04.2023).
119. Тем. *Твіттер*. 27.04.2022. URL: <https://twitter.com/UaTem/status/1519230803838107648?s=20&t=ZaKvSuBVM1hEJeRb11hixA> (дата звернення: 27.03.2023).
120. ТетянаЧорна. *Твіттер*. 21.09.2022. URL: https://x.com/chernayaT_3/status/1572502675778056193?s=20 (дата звернення: 08.10.2023).

121. тирнольопська. *Твіттер.* 28.02.2022.
URL: <https://x.com/OBunich/status/1498257820705337363?s=20> (дата звернення: 17.09.2023).
122. Тікток-війська КАДИРОВА налажали / Показали ПРИЛЬОТ від ЗСУ. 24 канал. 05.01.2023. URL: https://www.youtube.com/watch?v=3w8MOwx8o4M&ab_channel=24%D0%9A%D0%B0%D0%BD%D0%B0%D0%BB (дата звернення: 24.03.2023).
123. Тотальний ХУІТЕР. *Твіттер.* 05.05.2023. URL: <https://x.com/Celloodidas89/status/1654496589015138307?s=20> (дата звернення: 15.10.2023).
124. украдене щастя. *Твіттер.* 28.07.2022.
URL: <https://x.com/vitrolom/status/1552550674650566657?s=20> (дата звернення: 24.09.2023).
125. Українська «Європа Плюс» почала говорити «на Росії». *Oboz.ua.* 07.03.2014. URL: <https://news.obozrevatel.com/ukr/society/15784-ukrainska-evropa-plyus-pochala-govoriti-na-rosii.htm> (дата звернення: 23.02.2023).
126. Українська мова стала тредном 2022 року на Duolingo. 13.12.2022.
URL: <https://mmr.ua/show/ukrayinska-mova-stala-trendom-2022-roku-na-duolingo> (дата звернення: 23.02.2023).
127. Факти ICTV. *Телеграм.* URL: <https://t.me/FAKTY ICTV/63057> (дата звернення: 15.10.2023).
128. Фанат пішти Бодя. *Твіттер.* 08.03.2023. URL: <https://x.com/PantherNatalia/status/1500785980307124227?s=20> (дата звернення: 15.10.2023).
129. Характерник. *Твіттер.* 05.05.2023. URL: <https://twitter.com/fiendenkommer/status/1654431759927312386?s=20> (дата звернення: 11.09.2023).
130. "Химера" для Росії. Нова зброя, яку отримала Україна. Главком. 11.08.2022. URL: <https://glavcom.ua/publication/khimera-dlja-rosiji-nova-zakhidna-zbroja-pro-jaku-nedavno-mi-mohli-lishe-mrijati-865934.html> (дата звернення: 15.09.2023).

131. Холодец с хреном. *Твіттер*. 11.04.2022.
URL: https://twitter.com/Hohol_iz_Komo/status/1513529664479932418?s=20&t=ZaKvSuBVM1hEJeRb11hixA (дата звернення: 18.04.2023).
132. ХрЕнДяБлИкИ. *Твіттер*. 05.04.2023. URL: <https://x.com/hrendyabliki/status/1643658992625778701?s=20> (дата звернення: 15.10.2023).
133. хрущ. *Твіттер*. 04.05.2022.
URL: https://x.com/Hello_Misha/status/1521756089116676096?s=20 (дата звернення: 08.10.2023).
134. Центр Протидії Корупції. *Фейсбук*. 27.06.2022. URL: <https://z-upload.facebook.com/antac.ua/posts/5242920805806667> (дата звернення: 22.04.2023).
135. Центр професійного розвитку педагогічних працівників СМР. *Фейсбук*. 31.03.2022. URL: <https://www.facebook.com/centreprpp/photos/a.147204750510456/450240606873534/?type=3> (дата звернення: 22.04.2023).
136. Через «шатдаун» Трамп має відкласти щорічну промову, - спікер Палати представників США. *Голос америки*. 2019.
URL: <https://ukrainian.voanews.com/a/palaty-predstavnykiv-promova/4745468.html> (дата звернення: 23.02.2023).
137. Чи здатен Володимир Зеленський ефективно працювати як Верховний Головнокомандувач: погляди українців до і після широкомасштабного російського вторгнення. *Київський міжнародний інститут соціології*. 26.06.2023. URL: <https://www.kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=report&id=125&page=1> (дата звернення: 24.09.2023).
138. ШоТам? *Твіттер*. 13.06.2022. URL: https://twitter.com/Sho_Tam/status/1536316130633170945?s=20 (дата звернення: 11.09.2023).
139. Я верещу. *Твіттер*. 16.05.2023. URL: <https://twitter.com/vereshchu/status/1658413349808525312?s=20> (дата звернення: 11.09.2023).

140. Яничари XXI-ого ст. Український погляд. 07.07.2022.
URL: <http://ukrpohliad.org/analytics/yanychary-hhi-ogo-st.html> (дата звернення: 25.02.2023).
141. ярік русофоб. *Твіттер*. 22.03.2022. URL: https://twitter.com/resnichki_kh/status/1506264586823081997?s=20 (дата звернення: 22.04.2023).
142. Alex Chaykin. *Твіттер*. 13.04.2024. URL: https://twitter.com/search?q=%D0%BA%D0%BE%D1%80%D0%B0%D0%B1%D0%BB%D1%8E%D0%B9&src=typed_query (дата звернення: 25.10.2022).
143. Aleksey Durnev. *Ютуб*. URL: <https://www.youtube.com/@AlekseyDurnev> (дата звернення: 22.04.2023).
144. Alize. *Твіттер*. 21.03.2022. URL: <https://x.com/ALISA71351450/status/1506027237056946182?s=20> (дата звернення: 15.10.2023).
145. alt+f14. *Твіттер*. 24.09.2022. URL: <https://twitter.com/altftf4/status/1573610179245006848?s=20> (дата звернення: 22.04.2023).
146. AndrianaDelRey. *Твіттер*. 09.03.2022. URL: <https://twitter.com/medzmlokom/status/1501639054357639173?s=20> (дата звернення: 22.04.2023).
147. Andrii. *Твіттер*. 16.03.2023. URL: <https://x.com/MehAndrii/status/1636144481228541954?s=20> (дата звернення: 16.09.2023).
148. Arnobius. *Твіттер*. 23.06.2022. URL: <https://twitter.com/doshchyk/status/1539897671174987776?s=20> (дата звернення: 23.05.2023).
149. Artem Yermak. *Твіттер*. 22.05.2022. URL: <https://twitter.com/snxsnb/status/1528469164679213057?s=20&t=ZaKvSuBVm1hEJeRb11hixA> (дата звернення: 18.04.2023).
150. Arthur Kharytonov. *Твіттер*. 13.04.2023. URL: <https://twitter.com/ArthurKei-UA/status/1646518150756990976> (дата звернення: 17.04.2023).

151. Axmetic. *Твіттер*. 31.03.2022. URL: https://twitter.com/Axmetik_/status/1509416149859057665?s=20 (дата звернення: 23.05.2023).
152. Bill Brown. *Твіттер*. 26.05.2022. URL: <https://x.com/vasylbrown/status/1529776983374184448?s=20> (дата звернення: 16.09.2023).
153. Black Friday 13. *Твіттер*. 18.11.2023. URL: <https://x.com/Wandere51226593/status/1725951104603529639?s=20> (дата звернення: 21.11.2023)
154. Buchanska zozulya. *Твіттер*. 13.05.2022. URL: <https://x.com/spivuchatori/status/1525011671017787393?s=20> (дата звернення: 15.10.2023).
155. darishhhs_21. *ТікТок*. URL: <https://vm.tiktok.com/Zmjj3LKvL/> (дата звернення: 08.09.2023).
156. Dark Paladin. *Твіттер*. 28.09.2023. URL: <https://x.com/PDaladin/status/17073992162499903670?s=20> (дата звернення: 01.10.2023).
157. DecodingTrolls. *Твіттер*. 28.03.2023. URL: <https://twitter.com/DecodingTrolls/status/1640639637516427264> (дата звернення: 23.05.2023).
158. Decommunizator. *Твіттер*. 21.11.2022. URL: <https://twitter.com/Decommunizator/status/1594633015958855680?s=20&t=8YNvpL9c2s-iM4UNKQe-ZA> (дата звернення: 17.04.2023).
159. Dmitry Khorkin. *Фейсбук*. 07.03.2022. URL: <https://www.facebook.com/DmitryKhorkin/posts/5253472321363831> (дата звернення: 17.04.2023).
160. Don Bass. *Твіттер*. 21.09.2022. URL: <https://twitter.com/Donetskyi/status/1572474109497573376?s=20&t=ZaKvSuBVm1hEJeRb11hixA> (дата звернення: 17.04.2023).
161. Elena Andreeva. *Твіттер*. 18.05.2022. URL: <https://twitter.com/ElenaAn14791671/status/1526951867489583106?s=20> (дата звернення: 19.10.2023).

162. Igor Вице-блогер. *Твіттер*. 11.10.2022.
URL: <https://x.com/Igor12066848/status/1579750955637428224?s=20> (дата звернення: 17.09.2023).
163. Ivan_russophobe. *Твіттер*. 01.10.2023. URL: <https://x.com/rusnyagivno/status/1708560140264161648?s=20> (дата звернення: 15.10.2023).
164. Ivasyk. *Твіттер*. 23.12.2022.
URL: <https://x.com/Wuschlik/status/16063882005117194249?s=20> (дата звернення: 17.09.2023).
165. Joseph Dymydivskyi. *Твіттер*. 20.04.2023. URL: <https://x.com/josephdymyd/status/1649115228397764608?s=20> (дата звернення: 15.10.2023).
166. Khatsanovsky. *Твіттер*. 29.05.2022. URL: <https://twitter.com/khatsanovsky/status/1530809561938071553?s=20> (дата звернення: 11.09.2023).
167. Khrystyna Golovko. *Твіттер*. 06.04.2022. URL: <https://twitter.com/DimKhrystyna/status/1511729864470147078?s=20> (дата звернення: 11.09.2023).
168. Koenig Segg. *Твіттер*. 27.08.2023. URL: https://x.com/segg_koenig/status/1695872851088155104?s=20 (дата звернення: 01.10.2023).
169. Kuma. *Твіттер*. 24.05.2023. URL: <https://x.com/Mykhailo/status/1661282514172870656?s=20> (дата звернення: 16.09.2023).
170. kyselchukv. *Твіттер*. 25.04.2022.
URL: <https://x.com/kyselchukv/status/1511384389221031942?s=20> (дата звернення: 15.10.2023).
171. Leorhecat. *Твіттер*. URL: <https://x.com/leva10102002/status/1453796783381942273?s=20> (дата звернення: 16.09.2023).
172. Lina. *Твіттер*. 29.07.2022. URL: <https://x.com/Shambala3/status/1552984087421456384?s=20> (дата звернення: 16.09.2023).
173. Lucky Bet. *Твіттер*. 17.06.2022. URL: <https://twitter.com/LuckyBet3/status/1537807903943725057?s=20&t=ZaKvSuBVm1hEJeRb11hixA> (дата звернення: 17.04.2023).

174. MakkarPetrovich. *Твіттер*. 06.03.2022. URL: <https://twitter.com/MakkarPetrovich/status/1504764041469829122?s=20> (дата звернення: 11.09.2023).
175. Max Parkhomenko. *Твіттер*. 2022. URL: <https://twitter.com/maxparkhomenko1/status/1509588174691000330?s=20&t=8Ynv pL9c2s-iM4UNKQe-ZA> (дата звернення: 02.01.2023).
176. MEDOÏD. *Твіттер*. 05.08.2022. URL: <https://twitter.com/VictorSolone ts/status/1555568280517185540?s=20&t=ZaKvSuBvm1hEJeRb11hixA> (дата звернення: 17.04.2023).
177. MOlfaro4Ka. *Твіттер*. 2022. URL: https://twitter.com/advoka_tesa/status/1509864938852044805?s=20&t=8Ynv pL9c2s-iM4UNKQe-ZA (дата звернення: 02.01.2023).
178. Mortighull. *ТікТок*. 05.09.2023. URL: <https://www.tiktok.com/@mortighull /video/7275207770939460869?r=1& t8fQhrM zs0zW> (дата звернення: 06.09.2023).
179. Oleksandr Lisovyi. *Твіттер*. 30.12.2022. URL: https://twitter.com/O_Lisovyi/status/1608895598991937536?s=20&t=VroLOvPPUA 5AZEсHN8aRQg (дата звернення: 15.10.2023).
180. Olena. *Твіттер*. 17.10.2022. URL: <https://x.com/Olena013350444/status/1571135263619022848?s=20> (дата звернення: 15.10.2023).
181. Orysia Khimiak. *Твіттер*. 02.03.2022. URL: https://twitter.com/orysia_khimiak/status/1498997750922362880?s=20 (дата звернення: 22.04.2023).
182. other brick in the L. *Твіттер*. 27.06.2022. URL: https://x.com/marusidze_live/status/1541517245066641408?s=20 (дата звернення: 15.10.2023).
183. Pavlo Bondarenko. *Твіттер*. 20.10.2022. URL: https://x.com/bo_pavlo /status/1583013781617057793?s=20 (дата звернення: 24.09.2023).

184. Pan Oleksa UA. *Твіттер*. 30.09.2022. URL: https://x.com/Oleksa_UA66/status/1575804576795873280?s=20 (дата звернення: 15.10.2023).
185. PROBASS Δ HARDI - ДОБРОГО ВЕЧОРА (WHERE ARE YOU FROM?). 21.10.2021. URL: https://www.youtube.com/watch?v=BvgNgTPTkSo&ab_channel=PROBASS%E2%88%86HARDI (дата звернення: 01.01.2023).
186. Rossonero. *Твіттер*. 20.09.2022. URL: <https://x.com/svitvik1/status/1572210468244127748?s=20> (дата звернення: 16.09.2023).
187. Sentinel. *Твіттер*. 2022. URL: https://twitter.com/You_are_Future/status/1512228928001388561?s=20&t=q8Zfp6JRYx3H78MliTNhZg (дата звернення: 02.01.2023).
188. Serg. *Твіттер*. 05.01.2023. URL: <https://twitter.com/NHunter007/status/1611060091872022541?s=20&t=ZaKvSuBVm1hEJeRb11hixA> (дата звернення: 17.04.2023).
189. sergey panaiev. *Твіттер*. URL: <https://x.com/SergeyPanaev/status/1208423957998821379?s=20> (дата звернення: 16.09.2023).
190. Serhii Zaderiienko. *Твіттер*. 31.08.2022. URL: <https://x.com/zsetyanin/status/1564944477617328129?s=20> (дата звернення: 15.10.2023).
191. STERNENKO. *Телеграм*. URL: <https://t.me/sssternenko> (дата звернення: 15.10.2023).
192. The Rashists from Mordor vs. the Tractor Troops: Ukraine's new language of war. *Politico*. URL: <https://www.politico.eu/article/rashists-mordor-tractor-troops-ukraines-new-language-of-war/> (дата звернення: 17.04.2023).
193. tolerspace. *ТікТок*. 22.04.2022. URL: https://www.tiktok.com/@tolerspace/video/7089467144575978758?is_from_webapp=1&web_id=7163715612522792454 (дата звернення: 22.04.2023).
194. 2022 Duolingo Language Report. 06.12.2022. URL: <https://blog.duolingo.com/2022-duolingo-language->

[report/?fbclid=IwAR1RxI5LFkaRnsSpGEdmIFugHQPLa-Q1AB_sNkSaUkwhSN9SR0iJGPRMXng](#) (дата звернення: 01.01.2023).

195. Uklon. *Твіттер*. 11.10.2022. URL: <https://twitter.com/uklon/status/1579816779488309249?s=20&t=S2khYyIrZtVwtBdcvePZ4w> (дата звернення: 17.04.2023).

196. urchuin. *Твіттер*. 12.07.2022. URL: <https://twitter.com/RyzhukMaksym/status/1535890443489226755?s=20> (дата звернення: 22.04.2023).

197. VERKA SERDUCHKA OFFICIAL. *Ютуб*. URL: <https://www.youtube.com/channel/UCSX30LUjMnLx2KSc9rMczxKA> (дата звернення: 09.09.2023).

198. vlad_shevchenko. *ТікТок*. URL: <https://vm.tiktok.com/Zmjj3kN3v/> (дата звернення: 08.09.2023).

199. Volodymyr Omelyan. *Твіттер*. 07.03.2022. URL: https://twitter.com/V_Omelyan/status/1500882148882067462?s=20 (дата звернення: 15.10.2023).

200. Voronz. *Твіттер*. 15.02.2023. URL: <https://twitter.com/voronz/status/1627725463400349712?s=20> (дата звернення: 15.10.2023).

201. whilkssx. *ТікТок*. 22.03.2022. URL: https://www.tiktok.com/@whilkssx/video/7077871309228657925?is_from_webapp=1&web_id=7163715612522792454 (дата звернення: 22.04.2023).

202. Yevhen Lyr. *Твіттер*. 20.03.2023. URL: <https://x.com/LyrYevhen/status/1637854525754155008?s=20> (дата звернення: 16.09.2023).

203. Yurii Koval. *Твіттер*. 05.05.2023. URL: <https://x.com/YuriiVKoval/status/1653428027915751430?s=20> (дата звернення: 16.09.2023).

204. Z та V: що означають літери на російській техніці? Як вороги виправдовуються за латинську абетку. Новий канал. 25.03.2022. URL: <https://novy.tv/ua/news/2022/03/25/z-ta-v-shho-oznachayut-liter-y-na-rosijskij-tehniczi-yak-vorogy-vypravdovuyutsya-za-latynsku-abetku/> (дата звернення: 25.04.2023)

ДОДАТКИ

Додаток А. Словник неологізмів періоду російсько-української війни

Аватар – військовий, який зловживає алкогольними напоями. В інтерв'ю Антропології, військовий казав що краще «аватар» аніж панікер, тому вневнена що той сидівший/пивший хлопак вже краще за панікера (https://x.com/kateryna_today/status/1587190130107981825?s=20, 31.10.2022).

АкваМазепа – український корвет «Гетьман Мазепа». *АкваМазепа* приїде – порядок наведе (https://www.youtube.com/watch?v=w62btw2qYbo&ab_channel=AlekseyDurney, 07.10.2022).

Алкобатальйон – російські війська. В *алкобатальйоні* вже є перші втрати (https://www.youtube.com/watch?v=JAbIXBo7HeI&ab_channel=AlekseyDurney, 27.09.2022).

Аналоговнет – що-небудь російське низької якості. *Справжній російській сервіс, якому, і правда, аналоговнет* (<https://twitter.com/volodarskijo/status/1712459491705606219?s=20>, 12.10.2023).

Антисвіт – імовірний чоловічий антропонім. *Антисвіт* (<https://t.me/memargam/9329?comment=43370>, 24.12.2022).

АраХамити – поводитися зухвало, нахабно. *Арахамія може там і хамити і араХамити* (<https://x.com/AndriyKulyk1/status/1498249433091354625?s=20>, 28.02.2022).

Арестовити – говорити нісенітниці. *Арестовити* - *верзти маячню* (<https://x.com/Shambala3/status/1552984087421456384?s=20>, 29.07.2022).

Арестовлення – заспокійливе повідомлення. *Арестовлення* *заспокоює нерви рівно до 15:00* (https://x.com/Vivacious_Child/status/1510994922110955521?s=20, 04.04.2022).

Аристотель – український політичний діяч О. Арестович. *Олексій Арестович, більш відомий як агент фсб «Аристотель»* (<https://x.com/NATObandera/status/1695720713250836813?s=20>, 27.08.2023).

Арт-терапія – перегляд відео, на яких українська артилерія нищить російських окупантів. *Особисто для мене арт-терапія - це перегляд відео, де наша арта влучно їбашиє по русні* (<https://x.com/shutafrontdoor/status/1530904004393242625?s=20>, 29.05.2022).

Асвабадітелі – російські окупанти. *Спасають асвабадітелі, мрію щоб маску так пару раз спасли...* (https://x.com/bidenko_O/status/1726385824101536160?s=20, 20.11.2023).

Бавовна* – вибух на території Росії чи тимчасово окупованій території України. У *Белгородській області «бавовна»: горить військовий госпіталь* (<https://x.com/tsnua/status/1725976814684905981?s=20>, 18.11.2023).

Бавовнятко – мітична істота, яка палить бази росіян. *Вночі Бавовнятко тихенько приходиться на бази окупантів, склади, аеродроми, нафтопереробні заводи та інші місця, заповнені легкозаймистими предметами, і починає там бавитися з вогнем", – йдеться у повідомленні* (<https://life.pravda.com.ua/society/2022/08/28/250208/>, 28.08.2022).

Байденко – Президент США Дж. Байден. *Актуально Джо Байденко* (<https://x.com/briskinder1/status/1551897173167640576?s=20>, 26.07.2022).

Байденувати – звинувачувати когось. *Байденувати* - *говорити, дивлячись на зростаючий burn down, на дейлі: "а я ж казав!", - і звинувачувати всіх навколо, але не працювати над покращеннями* (<https://x.com/snxsnb/status/1528469164679213057?s=20>, 15.06.2022).

Байденчук – Президент США Дж. Байден. *Джо Байденчук пише листа російському царьку* (<https://x.com/snxsnb/status/1528469164679213057?s=20>, 22.05.2022).

Байрактарити – нищити ворога за допомогою безпілотної «Байрактар». *Скоріше це захист щоб на парад не прилетіло, бо по своїх не байрактарять* (<https://x.com/Odinokoff/status/1521188049559904258?s=20>, 02.05.2022).

Байрактарівець – патріот України. *Хоч змагайся, хто найбільш пробандерівський байрактарівець* (<https://x.com/IrynaGerashche2/status/1702580692113092739?s=20>, 15.09.2023).

Байрактарщина – примітивні музичні твори на тему війни. *Блять коли я побачила твіт з назвою цієї пісні і подумала, що це нове узагальнення типу як байрактащина, а це реальна назва виходить* (<https://x.com/likemokid/status/1639370807553007616?s=20>, 24.03.2023).

Бандероль* – мертвий російський військовий. *ЗСУ перетворили в бандеролі на росію ще 450 рашистів* (<https://www.5.ua/suspilstvo/zsu-peretvoryly-v-banderoli-na-rosiiu-shche-450-rashystiv-henshtab-nazvav-vtraty-rosiiskykh-viisk-za-30-kvitnia-304453.html>, 01.05.2023).

Бандеро-росіянин – росіянин, який удає любов до України. *Бандеро-росіянин. Написав у паспорті «Слава Україні»: прикордонники затримали найпатріотичнішого росіянина* (https://www.youtube.com/watch?v=KEGbs8d3pt0&ab_channel=AlekseyDurnev, 15.09.2023).

Батарейка – імовірний жіночий антропонім. *Батарейка* (<https://t.me/memargam/9329?comment=43377>, 24.12.2022).

Бджовелін – протитанковий ракетний комплекс «Джавелін». *Цим уйобищенкам і вилку страшно давати, який там бджовелін* (https://x.com/MagnitoFon_UA/status/1572709505166614529?s=20, 22.09.2022).

Безвітлана – імовірний жіночий антропонім. *Безвітлана* (<https://t.me/memargam/9329?comment=43377>, 24.12.2022).

Безглуздий – прикметник, який уживають для номінації російських окупантів. *Українські слова з літерою з беZглуZди* (<https://www.facebook.com/inmo.org.ua/photos/a.1173991522768801/2164755747025702/>, 16.03.2022).

Безсиренний – який без сирен. *Наприклад, бажаю всім безсиренного дня, тобто спокійного, без сирен* (<https://www.facebook.com/centreprpp/photos/a.147204750510456/450240606873534/?type=3>, 31.03.2022).

Білобайка – селище Білогорівка Луганської області. *Річкова філія – Білогорівка (або Білобайка)* (<https://x.com/RutaUA/status/1526532292017020929?s=20>, 17.05.2022).

(Біло)раша – зневажлива назва Білоруси. *(біло)раша, гуд бай* (https://www.youtube.com/watch?v=B3LXD8Zs4Zc&ab_channel=AlekseyDurnev, 15.07.2023).

Білорашка – Білорусь. *Білорашка так само не має права на існування* (<https://x.com/svecha62/status/1502254537100476417?s=20>, 11.03.2022).

Білорусня – жителі Білорусі. *ВСЯ русня і білорусня, гомофоби і мізогіни ідуть нахуй, всіх інших рада вітати* (<https://x.com/natanordnata/status/1561247464459468801?s=20>, 21.08.2022).

Блекдаун – аварія в енергосистемі через російській обстріли, що супроводжується вимкненням споживачів. *Колета видала нове слово - блекдаун* (<https://twitter.com/basylkit/status/1598339538618834952?s=20&t=S2khYIrZtVwtBdcvePZ4w>, 01.12.2022).

Бледіна – російська ракета. *прилетіло дві бледіни* (<https://myslovo.com/?dictionary=%D0%B1%D0%BB%D1%94%D0%B4%D1%96%D0%BD%D0%B0>, 23.07.2022).

Блетгород – Білгород. *Блетгород — тестування повітряної тривоги* (<https://t.me/lachentyt/23829>, 09.12.2022).

Блінолопатна – Російська Федерація. *І я дуже цьому рада, тому що це маю шанс побачити, як ця блінолопатна захлинеться власною кров'ю* (https://x.com/ceo_of_ugly_cry/status/1629004023108972544?s=20, 24.02.2023).

Бліцкринж – невлда російська військова операція. *росія хотіла бліцкриг, а вийшло бліцкринж* (<https://x.com/ukrominion/status/1497426925375082503?s=20>, 26.02.2022).

Бліцкрігнути – завоювати територію за невеликий проміжок часу. *Новина для геть УСІХ жителів рф: так, ті, що тут у нас шось намагались **бліцкрігнути** затридні таки сдохнуть, а тім, що «за парєбріком» також нічо доброго не світить* (<https://twitter.com/ElenaAn14791671/status/1526951867489583106?s=20>, 18.05.2022).

Бліцкрік – невдала російська військова операція. *росія хотіла бліцкриг, а вийшло бліцкринж. **бліцкрік*** (<https://x.com/huuuugeheart/status/1497431824825741322?s=20>, 26.02.2022).

Бліцпук – невдала російська військова операція. *росія хотіла бліцкриг, а вийшло бліцкринж. **Бліцпук*** (<https://x.com/ukrominion/status/1497448157772337152?s=20>, 26.02.2022).

Блічацнутися – зганьбитися. *Вийшов: **блічацнулса** на канцерте кабзона* (<https://x.com/aaalyarm/status/1497644467536412672?s=20>, 26.02.2022).

Блохольот – російський штурмовик. *Тривога знову пов'язана із активністю російських **блохольотів** у білорусі* (https://twitter.com/sternenko/status/1606991194768162818?s=20&t=PBXj2VF54EGZt-O_6Lsm0g, 25.12.2022).

Блямонд – російське привілейоване товариство. *То є увесь **блямонд*** (<https://x.com/SmerekaDan9/status/1662324444595978241?s=20>, 27.05.2023).

Бляцкрінж – невдала російська військова операція. *росія хотіла бліцкриг, а вийшло бліцкринж. **Бляцкрінж*** (https://x.com/tweet_na_troih/status/1497609488089686019?s=20, 26.02.2022).

БНР – Білгородська народна республіка. *Кажуть, що у Валуйках, що в в **БНР** горить військовий госпіталь* (<https://x.com/Wandere51226593/status/1725951104603529639?s=20>, 18.11.2023).

Боброїдка – російська пропагандистка М. Симонян. *Хотіли без вас жити на цій планеті, **боброїдко*** (<https://t.me/bozhejakekonchene/8338>, 15.11.2022).

Божевільний карлик – Президент Росії В. Путін. ***божевільний карлик**, який скидає бомби на Україну, тут ні до чого* (<https://t.me/bozhejakekonchene/3294>, 26.03.2022).

Бомжахед – російський окупант, погано забезпечений засобами амуніції. ***Бомжахед*** (<https://x.com/ChekhPasha/status/1657429101177610247?s=20>, 13.05.2023).

Бомжетизація – система заходів, спрямованих на погіршення економічного становища росіян. ***Бомжетизація** росіян триває* (https://www.youtube.com/watch?v=virpn8aIqng&ab_channel=AlekseyDurnev, 20.10.2022).

Ботоксний – Президент Росії В. Путін. ***Ботоксний** йде нх зі своїми страшилками!* (<https://x.com/gonnor2/status/1519318355097919488?s=20>, 27.04.2022).

БоягуZ – російський окупант. *Українські слова з літерою z **боягуZ*** (<https://www.facebook.com/inmo.org.ua/photos/a.1173991522768801/2164755747025702/>, 16.03.2022).

Братиганьба – столиця Словаччини Братислава. *Не люблю це місто **Братиганьба*** (<https://t.me/novinach/42000>, 21.11.2023).

Будданов – керівник Головного управління розвідки К. Будданов. *Лікар: — **Будданова** не існує, він не може Вам нашкодити* (https://x.com/der_meister_UA/status/1706500360968273999?s=20, 26.09.2023).

Булорусня – жителі Білорусі. *йобана русня і **булорусня*** (<https://x.com/vera4ever/status/1620353371227193344?s=20>, 31.01.2023).

Бульбаш – Президент Білорусі О. Лукашенко. ***Бульбаш** презентував аптечку «лучше чем в НАТО» аналоговнет* (<https://t.me/c/1646540589/15041>, 06.01.2023).

Бульболяндія – Білорусь. *Та кому треба твоя **бульболяндія**, курва немита!* (<https://x.com/aleksandrcev/status/1669188993961848833?s=20>, 15.01.2023).

Бульбостан – Білорусь. *В **Бульбостан** підтягнулося вже мінімум 8 колон "вагінерів", кожна з десятками, а то й сотнями, одиниць техніки* (<https://x.com/compdemon/status/1681696306761220096?s=20>, 19.07.2023).

Бульборусь – Білорусь. *Верховна зРада оголосила Бульборусь посібниками тероризму* (https://x.com/Oleksa_UA66/status/1685995427743592448?s=20, 31.07.2023).

Бункерний гном – Президент Росії В. Путін. *Чомусь цей бункерний гном вирішив, що можна покласти хуй на український народ, на його бажання, на його думку* (<https://x.com/antonohaio/status/1500891008405549061?s=20>, 07.03.2022).

Бункерний дід – Президент Росії В. Путін. *А ще бункерний дід так влітку заспокоював своїх перед передачею HIMARS* (<https://x.com/olarhat/status/1605959814873370629?s=20>, 22.12.2022).

Бункерний півень – Президент Росії В. Путін. *Дурня розповідає про те, що мобілізація в РФ провалилася і що він не розуміє мети нападу на Україну, як і не особливо розуміє про яку денацифікацію і демілітаризацію говорив бункерний півень* (<https://x.com/OttoHansWolf1/status/1608133747504779264?s=20>, 28.12.2022).

Бункерний фюрер – Президент Росії В. Путін. *Бункерний фюрер виліз з катакомб, хай туди хоч метеорит лупане чи що* (<https://x.com/Abadonna555/status/1523586386238251008?s=20>, 09.05.2022).

Бурят-орк – російський окупант родом із Бурятії. *Бурят-орк намаролерив в Україні* (<https://x.com/Vadim11111/status/1685339246104559616?s=20>, 29.07.2023).

Буханкоцид — знищення ворожих УАЗів. *Буханкоцид А щоб добивати піхоту, яка там повибігала, треба ще більше дронів!* (<https://t.me/sssternenko/21169>, 04.10.2023)

Вагнерштерн – російський репер Моргенштерн. *Вагнерштерн. Моргенштерн сказав, що розглядає поїздки на Донбас, щоб виступити перед бійцями в зоні сво* (https://www.youtube.com/watch?v=SVdeO2OHqsw&t=42s&ab_channel=AlekseyDurnev, 09.11.2023)

Ванька – російський окупант. *Ішов російський ванька вбивати українців* (<https://x.com/Inside the AFU/status/1649377912922034176?s=20>, 21.04.2022).

Варикоктейль – імовірно прізвище. *Типу: Перебийдрон, Варикоктейль, Неїжгуманітарка, Ловихаймарс, Ловибайрактар, Запілітіток...* (<https://x.com/OlenaShal/status/1588920502047100929?s=20>, 05.11.2022).

Ватник* – російський окупант. *Здається, я зрозумів: російський ватник вважає, що Україну вигадав Ленін, російський ліберал — що Гоголь* (<https://x.com/misyats/status/1550493258815602688?s=20>, 22.07.2022).

Велодесантник – десантник без ніг, якому подарували велосипед. *Велодесантник. В Донецьку ВДВшнику, якому у тому ВДВ відірвало ноги, на день ВДВ подарували велосипед* (https://www.youtube.com/watch?v=LjIBZCxY82Q&t=893s&ab_channel=AlekseyDurnev, 04.08.2023).

Висерман – російський політичний діяч А. Вассерман. *«Висерман» в акує!* (https://x.com/Vivat_Ukraine/status/1144504623157469185?s=20, 04.10.2023).

Вівторкодонатинг – вівторок, у який потрібно донатити. *Тиждень понеділодонатинг вівторкодонатинг середодонатинг четвергодонатинг п'ятницедонатинг суботодонатинг неділедонатинг* (<https://t.me/memargam/13656>, 31.10.2023).

Вівцелюб – зневажлива назва Р. Кадірова. *Від цього вівцелюба народжувати - той ще героїзм* (<https://t.me/bozhejakekonchene/8322>, 14.11.2022).

ВідБайрактарити – знищити ворога за допомогою безпілотного літального апарата «Байрактар». *Треба всю ту мразоту лаптену відБайрактарити!* (<https://twitter.com/leva10102002/status/1453796783381942273?s=20>, 28.10.2022).

Відвохсотити – убити. *Відвохсотили було б краще* (<https://x.com/UkropChekPi/status/1520737678895026177?s=20>, 01.05.2022).

Відірпінити – звільнити місто Ірпінь Київської області. *Нові українські слова: - відірпінити* (<https://www.facebook.com/search/posts/?q=%D0%B2%D1%96%D0%B4%D1%96%D1%80%D0%BF%D1%96%D0%BD%D0%B8%D1%82%D0%B8>, 04.04.2022).

Відкобзонити – убити. *Тих тварюк вузькооких всіх до одного треба відкобзонити* (<https://x.com/OlehRo/status/1552996865095909378?s=20>, 29.07.2022).

Відхарківнути – звільнити Харківщину від окупантів. *А потім на закуску Відхерсонити, Перекаховити, Примиколаїти і Відхарківнути!!!* (<https://www.facebook.com/search/posts/?q=%D0%B2%D1%96%D0%B4%D1%85%D0%B5%D1%80%D1%81%D0%BE%D0%BD%D0%B8%D1%82%D0%B8>, 30.03.2022).

Відхерсонити – звільнити Херсонщину. Див. відхарківнути.

Відчорнобайти – дати прочухана. *Офіційно пропоную замість кацапського матюка "відпиздити" застосовувати український неологізм «відчорнобайти» або «відхерсонити»!* (<https://x.com/skydion5/status/1509625478805659650?s=20>, 31.03.2022).

Волонтёлки – російські волонтерки. *«Волонтёлки» з Рязані* (<https://t.me/gumorjartu/2711>, 24.10.2022).

Ган-дон – Президент Чечні Р. Кадиров. *Ган-дон Кадиров виклав відео про відправку чергової партії тик-токерів в Україну* (<https://x.com/TekilaUa/status/1522199890926968832?s=20>, 05.05.2022).

Генерал Йода – Головнокомандувач Збройних сил України В. Залужний. *Підпис під угодою поставив генерал Йода* (<https://x.com/ivancoffeman/status/1513212844313088004?s=20>, 10.04.2022).

Генералопад – убивство російських генералів. *Генералопад. У Бердянську цокнули росіяньського генерала Цокова* (https://www.youtube.com/watch?v=B3LXD8Zs4Zc&ab_channel=AlekseyDurnev, 15.07.2023).

Генератій – імовірний чоловічий антропонім. *Генератій* (<https://t.me/memargam/9329?comment=43366>, 24.12.2022).

ГЕТЬман – п'ятий Президент України П. Порошенко. *Сивочолий ГЕТЬман ніби кричав: Армія, МОВА, Віра...* (https://twitter.com/O_Lisovyi/status/1608895598991937536?s=20&t=VroLOvPPUA5AZEcHN8aRQg, 30.12.2022).

Гіркін-Диркін – російський терорист І. Гіркін. *Схоже поїздка гіркіна-Диркіна на фронт відкладається* (<https://t.me/c/1646540589/9785>, 14.08.2022).

Говнокомандувач – головнокомандувач. *І говнокомандувач їх коля-катлета* (https://x.com/Oleksa_UA66/status/1575804576795873280?s=20, 30.09.2022).

ГоловоріZ – російський окупант. *Українські слова з літерою z головоріZ* (<https://www.facebook.com/inmo.org.ua/photos/a.1173991522768801/2164755747025702/>, 16.03.2022).

ГорлоріZ – російський окупант. *Українські слова з літерою z горлоріZ* (<https://www.facebook.com/inmo.org.ua/photos/a.1173991522768801/2164755747025702/>, 16.03.2022).

ГУРівець – працівник Головного управління розвідки Міністерства оборони України. *ГУРівці вертаються з Вишок Бойка* (<https://t.me/ukrainearmedmemes/1123>, 11.09.2023).

Двохсотий – мертвий. *У Херсоні зненацька вибухнув автомобіль колаборантів - ментів. Один двохсотий* (<https://x.com/aronets/status/1553738254763032577?s=20>, 31.07.2022).

Дебахнулько – легковажна людина, яка викладає в інтернеті наслідки російських обстрілів. *Дебахнуло (дебахнулько) — людина, яка через свій інтерес чи стурбованість може спричинити багато шкоди* (<https://wz.lviv.ua/news/467478-armiainform-v-efir-natsionalnoho-telemarafonu-rozpozivila-pro-neolohizmy-viiny>, 28.07.2022).

Демопедизація – знищення іранських дронів-камікадзе «Шахед». *Демопедизація Ірану* (https://x.com/nu_sho_tam/status/1619806836252884993?s=20, 29.06.2023).

День всіх закопаних – свято в Росії, яке відзначають 14 лютого. *Жінки на росії відзначають день всіх закопаних* (<https://t.me/memargam/10017>, 14.02.2023).

Деоркізація – знищення орків (росіян). *Успішна деоркізація* (<https://x.com/hruodperah45/status/1555581492360843265?s=20>, 05.08.2022).

Депутінізація – система заходів, спрямованих на ліквідацію російської ідеології путінізму. *Однозначно, потрібною є «депутінізація» та демілітаризація росії* (<https://x.com/Wh0Know5/status/1519217552236466176?s=20>, 27.04.2022).

Дерун – білорус. «білоруси, **деруни** срані» (<https://x.com/45autumn/status/1604089436765143041?s=20>, 17.12.2022).

Деруснявізація – знищення русні. *Це було не затримання, а спеціальна операція по дечмонізації та деруснявізації жалюгідного діда, що видавав себе за впливового політика* (<https://x.com/aratakiitito/status/1513948909965565954?s=20>, 12.04.2022).

Дечмонізація – знищення чмонь (росіян). *треба ще лукаша додати і дечмонізація пройшла успішно* (<https://x.com/xanny/status/1513951327755321348?s=20>, 12.04.2022).

Дешахедизація – знищення іранських дронів-камікадзе «Шахед». *Відбувається дешахедизація* (<https://x.com/JohnnyCringe/status/1619506761672826880?s=20>, 29.01.2023).

ДеЗертир – російський військовий, який самовільно залишив частину. *Українські слова з літерою з деЗертир* (<https://www.facebook.com/inmo.org.ua/photos/a.1173991522768801/2164755747025702/>, 16.03.2022).

Джавелінити – бити ворога за допомогою переносного протитанкового ракетного комплексу «Джавелін». *байрактарять та джевелінять* (<https://x.com/LardFader/status/1496750153289682946?s=20>, 24.02.2022).

Джанкоїтисся – вибухати в Джанкої. *Це що ж таке джанкоїтисся?* (<https://x.com/krasaslova/status/1560363262763536385?s=20>, 18.08.2022).

Джонсоненко – колишній Прем'єр-міністр Великої Британії Б. Джонсон. *До нас завітав Борис Джонсоненко* (<https://x.com/LuckyBet3/status/1537807903943725057?s=20>, 17.06.2022).

Джонсоніти – виконувати свої обіцянки. *Макроніти — шаройобитись, робити вигляд що зайнятий ділом А антомін - джонсоніти*)) (https://x.com/bzik_z_voluni/status/1531926876775759872?s=20, 01.06.2022).

Джонсончук – колишній Прем'єр-міністр Великої Британії Б. Джонсон. *So Джонсончук is Johnsonson* (<https://x.com/arielwolfe/status/1584898182798278656?s=20>, 25.10.2022).

Джонсонюк – колишній Прем'єр-міністр Великої Британії Б. Джонсон. *Поворознюк та Джонсонюк - будуть реп-частину читати* (<https://x.com/VaqifKazim/status/1726500334129020939?s=20>, 20.11.2023).

Диванний – цивільний, який уважає, що краще знає стратегію ведення бойових дій. *Диванні з усіх боків накинлись на окопних, під різними прапорами партій, з-за бугра і тутешні, з піною і злістю..* (<https://twitter.com/superyurch/status/1599628546648834048?s=20&t=VroLOvPPUA5AZEchN8aRQg>, 05.12.2022).

Диванний аналітик – цивільний, який уважає, що краще знає стратегію ведення бойових дій. *Панове диванні аналітики, попереджаю, якщо хоча б один буде триндіти на те, що «здали території», «не так стріляли», «чому розмінували» не те били артою», «чому мало дохлої русні» - одразу в бан* (<https://twitter.com/Lisa227795877/status/1543628864118607874?s=20&t=VroLOvPPUA5AZEchN8aRQg>, 03.07.2022).

Диванний БееМПе-вода – цивільний, який уважає, що краще знає стратегію ведення бойових дій. *Нарешті активізувалися диванні БееМПе-води та експерти з легкої «західної» бронетехніки, і аналітики ринку американо-франко-німецького бронезахисту у т.ч. і на колісній тязі* (<https://twitter.com/OlegPrykhodko/status/1611223426634772480?s=20&t=VroLOvPPUA5AZEchN8aRQg>, 06.01.2023).

Диванний вояка – цивільний, який вважає, що краще знає стратегію ведення бойових дій. *З раши тікають диванні вояки з зетками на машинах, котрі будуть чекати перемогу своєї рососії* (<https://twitter.com/DmytroRomashko/status/1573655705239920640?s=20&t=VroLOvPPUA5AZEсHN8aRQg>, 24.09.2022).

Диванний експерт – цивільний, який вважає, що краще знає стратегію ведення бойових дій. *Експерти диванні та польові, підкажіть хто зна від якої ракети може бути уламок (ракета, яка впала у Польщі)* (<https://twitter.com/ThorHeyerdahl15/status/1592606083088257025?s=20&t=VroLOvPPUA5AZEсHN8aRQg>, 15.11.2022).

Диванний політик – цивільний, який вважає, що краще знає стратегію ведення бойових дій. *Стан, коли читаєш реплаї вестернесів і не важливо чи це якісь стени, чи прости диванні політики* (<https://twitter.com/CarinaeNebula7/status/1552260907811618816?s=20&t=VroLOvPPUA5AZEсHN8aRQg>, 27.11.2022).

Диванний психолог – цивільний, який вважає, що краще знає стратегію ведення бойових дій. *Розумійте це як хоче наркомани і диванні психологи* (<https://twitter.com/inkormax/status/1611678524309475328?s=20&t=VroLOvPPUA5AZEсHN8aRQg>, 07.01.2023).

Диванний рашист – росіянин, який ухиляється від мобілізації. *ЗМІ водоспадом ллють, як диванні рашисти не хочуть служити, в яких важких умовах перебувають, як не підготовлені, як себе калічать, щоб не могилізуватися* (<https://twitter.com/bryhynets/status/1575421472285270016?s=20&t=VroLOvPPUA5AZEсHN8aRQg>, 29.09.2022).

Диванний стратег – цивільний, який вважає, що краще знає стратегію ведення бойових дій. *Ну, що порохоботи, диванні стратеги?!* (<https://twitter.com/EdisonTom8/status/1560181053570093056?s=20&t=VroLOvPPUA5AZEсHN8aRQg>, 18.08.2022).

Диркін – російський терорист І. Гіркін. *Диркін знову за старе Засмучує русню своїми прогнозами* (<https://t.me/bozhejakekonchene/7157>, 07.09.2022).

«Дубайтьківщина» – партія Ю. Тимошенко. *Партія «Дубайтьківщина»* (<https://t.me/memargam/9782>, 27.01.2023).

Дін-дон – Президент Чечні Р. Кадилов. *дін-дон хоче «тра-тата-тата», але забув, що його ТікТок війська не вмють стріляти офлайн* (<https://t.me/bozhejakekonchene/13211>, 01.11.2023).

Дон – Президент Чечні Р. Кадилов. *Дон візьме Польщу за 6 секунд* (<https://t.me/bozhejakekonchene/5148>, 26.05.2022).

Дон-дон – Президент Чечні Р. Кадилов. *Приготуйтеся, бо дон-дон вирішив прискорити війну* (<https://t.me/channel12vol/17293>, 03.07.2022).

Дондонівець – солдат армії Р. Кадилова. *дондонівець: хоть би в реки тіктока залетіти...* (<https://x.com/KravetsDenis072/status/1511834505694351362?s=20>, 07.04.2022).

Дтекочка – імовірний жіночий антропонім. *Мам, а я запланована дитина? Так, Дтекочка* (<https://t.me/memargam/9329>, 24.12.2022).

Екофловій – імовірний чоловічий антропонім. *Екофловій* (<https://t.me/memargam/9329?comment=43367>, 24.12.2022).

Електрослав – імовірний чоловічий антропонім. *Електрослав* (<https://t.me/memargam/9329?comment=43389>, 24.12.2022).

Електрохарчування – електропостачання. *ммм електрохарчування* (<https://t.me/memargam/9353>, 26.12.2022).

Енлоїти – нищити ворога за допомогою протитанкового комплексу «NLAW». *Байрактарити, енлоїти, джавелініти, стінгерити, хаймарсити — нищити ворога, ходити*

на полювання, партизанити (<https://loyer.com.ua/uk/bajraktaryty-enloyity-dzhavelinyty-v-ukrayini-stvoryly-slovyk-neologizmi/>, 28.07.2022).

Ерефія – Російська Федерація. *Вся ерефія має нести колективну відповідальність за геноцид Української нації, особливо тьоті з плакатами* (https://x.com/Lialia_Y/status/1508382575408160770?s=20, 28.03.2022).

Євробляха – зброя, яку надали Україні європейські партнери. *Євробляхи в 2015: авто. Євробляхи в 2023: танк* (<https://t.me/memargam/12657>, 10.08.2023).

Єлектра – імовірний жіночий антропонім. *Єлектра* (<https://t.me/memargam/9329?comment=43462>, 24.12.2022).

Ємогила – державна програма зі знищення російських окупантів. *Івани з радістю почали користуватися сервісом єМогила* (https://x.com/qwest_/status/1497616294472003586?s=20, 26.02.2022).

Єрмачити – збагачуватися на гуманітарній допомозі. *Слово мародерити загальновідоме, а яке слово коли наживатись на гуманітарній допомозі під час війни - єрмачити* (<https://x.com/Yuri57048376/status/1517952925192146947?s=20>, 23.04.2022).

Забавовнити – почати вибухати з великою частотністю. *Забавовнило: в тимчасово окупованому Херсоні щось горить та детонує* (<https://t.me/UkraineNow/17871>, 03.09.2022).

Забаранити – убити, завдати травми несумісні із життям. *можна було просто забаранити, ніхто і не спитав би* (<https://x.com/aqxwiii/status/1642188831888666633?s=20>, 01.04.2023).

Забулгачити – убити. *Ну добре, - окрім «закобзонити» тепер буде недовго і «забулгачити»* (<https://x.com/BAU54815857/status/1712360769453539553?s=20>, 12.10.2023).

Завербити – убити ворога за допомогою реактивної системи залпового вогню «Верба». *Нині кожен українець може КЗРа: заджавелінити застінгерити заNLAWити застугнути закорсарити занептунити загрімити завербити* (<https://x.com/DidMykola2/status/1492528811392516100?s=20>, 25.02.2022).

Завиванець* – російський полонений окупант. *Завиванці- ворог, який завиває (в полоні)* (<https://www.facebook.com/inmo.org.ua/photos/a.1173991522768801/2182018561966087/?type=3>, 09.04.2022).

Задвадні – нездійсненні плани. *Дридцять восьмий день військової спецоперації Київ задвадні* (<https://twitter.com/IvanKrymskij/status/1510374712580390912?s=20>, 03.04.2022).

Задвохсотити – убити ворога. *Щиро бажаю комусь з наших Героїв задвохсотити в Маріуполі цю йобану мразоту і отримати в колекцію його шеврон* (<https://x.com/daetodenisUA/status/1521588298505928704?s=20>, 03.03.2022).

Задвохсотитися – бути вбитим. *Задвохсотився двохсот тисячний двохсотий!* (<https://twitter.com/vereshchu/status/1658413349808525312?s=20>, 16.05.2023).

Заджавелінити – убити ворога за допомогою протитанкового ракетного комплексу «Джавелін». *Нині кожен українець може КЗРа: заджавелінити застінгерити заNLAWити застугнути закорсарити занептунити загрімити завербити* (<https://x.com/DidMykola2/status/1492528811392516100?s=20>, 25.02.2022).

Застінгерити – убити ворога за допомогою переносного зенітно- ракетного комплексу «Стінгер». *Нині кожен українець може КЗРа: заджавелінити застінгерити заNLAWити застугнути закорсарити занептунити загрімити завербити* (<https://x.com/DidMykola2/status/1492528811392516100?s=20>, 25.02.2022).

(Зає)балістична ракета – балістична ракета, запуск якої викликає лють в українців (<https://t.me/memargam/11613>, 29.05.2023).

Засбучити – звільнити місто Буча Київської області. *Нові українські слова: - відірпінити засбучити начорнобаїти* (<https://www.facebook.com/search/posts/?q=%D0%B2%D1%96%D0%B4%D1%96%D1%80%D0%BF%D1%96%D0%BD%D0%B8%D1%82%D0%B8>, 04.04.2022).

Зажмурити* – убити. *Непоганий час зажмурити Медвечука випадково* (<https://x.com/HuSnizhne/status/1497934085397917696?s=20>, 27.02.2022).

Закобзонити* – убити. *а було б достатньо три роки тому закобзонити одного Портнова і вся історія України змінилася би* (<https://x.com/LedvePozajak/status/1575231650211844096?s=20>, 29.09.2022).

Залізний генерал – Головнокомандувач Збройних сил України В. Залужний. *«Залізний генерал» зі Звягеля* (<https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/3751505-zaliznij-general-zi-zvagela.html>, 23.08.2023).

Залісся* – Російська Федерація. *Друзі, сьогодні чудовий день для перегляду новин із залісся* (https://x.com/bandera_khm/status/1672457338001694720?s=20, 24.06.2023).

Занептунити – потопити за допомогою української протикорабельної крилатої ракети «Нептун». *З першого разу кацап корабль напрямку не зрозумів. Прийшлося занептунити* (<https://twitter.com/VldmrKmr/status/1514347104537387014?s=20>, 13.04.2022).

Запілітікток – імовірне прізвисько. *Типу: Перебийдрон, Варикоктейль, Неїжгуманітарка, Ловихаймарс, Ловибайрактар, Запілітікток...* (<https://x.com/OlenaShal/status/1588920502047100929?s=20>, 05.11.2022).

Запоребрик – Російська Федерація. *Запоребрик так палає від того, що у нас московський патріархат обіжають, наче у них є Патріархат Київський і вони його на руках носять* (https://x.com/ka_vasilevs/status/1642790289914904582?s=20, 03.04.2023).

Запоребриковий – російський. *О, ще один запоребриковий вирішив поплакатись...* (<https://x.com/giustizio/status/1528731263972126720?s=20>, 23.05.2022).

Застугнити – убити ворога за допомогою протитанкового ракетного комплексу «Стугна-П». *Нині кожен українець може КЗРа: заджавелінити застінгерити заNLAWити застугнити закорсарити занептунити загрімити завербити* (<https://x.com/DidMykola2/status/1492528811392516100?s=20>, 25.02.2022).

Затурканий* – окупант, який загинув від ударного безпілотної літального апарата «Байрактар». *- Як називаються російські солдати після зустрічі з Байрактаром? - Затуркани!* (https://t.me/anecdotes_ua/6269, 15.10.2022).

Заукраїнити – принизити на глобальному рівні у відповідь на агресію. *Заукраїнили новий броневий автомобіль Тигр* (https://twitter.com/search?q=%D0%B7%D0%B0%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8%D0%BB%D0%B8&src=typed_query&f=top, 12.04.2022).

ЗаNLAWити – убити ворога за допомогою протитанкового комплексу «NLAW». *Нині кожен українець може КЗРа: заджавелінити застінгерити заNLAWити застугнити закорсарити занептунити загрімити завербити* (<https://x.com/DidMykola2/status/1492528811392516100?s=20>, 25.02.2022).

ЗЕКраш – шостий Президент України В. Зеленський. *ЗЕКраш* (<https://twitter.com/Dimterus/status/1589920799674470403?s=20&t=ZaKvSuBVm1hEJeRb11hixA>, 08.11.2022).

ЗЕлужний – Головнокомандувач Збройних сил України В. Залужний. *ЗЕхрін і ЗЕлужний допустили свідомо в полон воїнів Азова і захват орками Запорізької АЕС* (https://twitter.com/roman_rusyn/status/1574774849473581060?s=20&t=ZaKvSuBVm1hEJeRb11hixA, 27.09.2022).

ЗеНевтік (зНевтік, зеневтік) – зневажлива назва В. Зеленського. *То що, зеНевтік, подивився в очі динозавру?))))))* (<https://twitter.com/zovenz/status/1585335733669093376?s=20&t=nVJysi0TWfL8k39uyUnHjw>, 26.10.2022).

Змієбайвка – острів Зміїний. *Кажуть, дух о. Змієбайвка дістався тимчасово окупованого Бердянська* (https://x.com/Loreen1_12/status/1558815408022605826?s=20, 14.08.2022).

Зомбіленд – Російська Федерація (країна зомбі). *росія не лише ворог, вона ще і терорист, і зомбіленд, і взагалі залупа кінська* (<https://x.com/nataliyaGm/status/1704566699159175512?s=20>, 20.09.2023).

ЗСУівець – солдат Збройних сил України. *Цікаво, що ця чічка мала на думці, коли писала, же її тато-ЗСУівець «не такой конченый, как наши "защитники"»?* (<http://46.101.96.201/news/740/kogda-uzhe-russkie-vojdut-v-rovno-divchina-z-rivnenshini-chekaye-na-okupantiv-poki-tato-sluzhit-v-zs>, 19.08.2022).

ЗСУіст – чоловік, який вірить у ЗСУ. *Я зсуіст русофобської течії* (<https://x.com/averagechemist1/status/1503057408683347973?s=20>, 13.03.2022).

ЗСУістка – жінка, яка вірить у ЗСУ. *- Ваші релігійні переконання? - я зсуістка* (<https://x.com/kashasaltsova/status/1503000057561366531?s=20>, 13.03.2022).

ЗСУс Христос – Збройні сили України. *Слава ЗСУсу Христу* (https://t.me/cool_advice/1811, 09.04.2023).

Затридні – нереалістичні плани. *Той момент, коли ти хотів взяти Київ затридні, дійти до Львова та розділити Україну, але щось пішло не так і тепер терміново будеш заградки від українських танків, тікаєш від мобілізації і сцши, шо вбють* (https://x.com/pahomova_natali/status/1584075785480024065?s=20, 23.10.2022).

Затрьюхсотити – поранити. *Внатурі, нахуя кидати щось на них аби тіпа заганьбити якщо можна просто вбити чи затрьюхсотити* (<https://x.com/radykalniy/status/1582704322906685440?s=20>, 19.10.2022).

Інтересант – особа, зацікавлена в чому-небудь. *Дуже довго різні «інтересанти» намагалися створити враження, ніби українці та поляки живуть по-різному* (<https://www.ukrinform.ua/rubric-polytics/3426906-zelenskij-polakam-pamatajte-nas-razom-90-miljoniv.html>, 11.03.2022).

Іхтамнетити – убивати ворога. *Іхтамнетити-знищувати ворогів* (<https://x.com/lidiya1407/status/1629727485955850242?s=20>, 26.02.2023).

Кадирити – видавати бажане за реальність. *Рамзік за ними в куточку кадирить* (<https://x.com/temmisslv/status/1535544576416616448?s=20>, 11.06.2022).

Кадирка (ка-дирка) – зневажлива назва Р. Кадирова. *В мережі пишуть, що в наслідок ударів по точках розташування окупантів в Мелітополі підсмажилась улюблена сучка ка-дирки – мурад саїдов* (<https://t.me/c/1646540589/14290>, 11.12.2022).

Кадировець – солдат армії Р. Кадирова. *Шойгу також подякував кадировцям за «вагомий внесок» у війні* (<https://t.me/channel12vol/17293>, 03.07.2022).

Калашан – мережа супермаркетів «Ашан», яка не вийшла з ринку Росії. *Калашан. Где у вас полки свежего мяса? Один полк под Угледаром, второй под Бахмутом* (<https://t.me/memargam/10068>, 18.02.2023).

Капітан «Гола Дупа» – російський актор С. Глушко. *Термінове звернення капітана «Голої Дупи» до голодуючої Європи* (<https://t.me/bozhejakekonchene/3477>, 01.04.2022).

Картопляндія – Білорусь. *Поясніть, будь ласка, хтось Бульбофюреру, що його Картопляндія нікому нахуй не здалася* (https://x.com/Dariia_K_/status/1579453120379490304?s=20, 10.10.2022).

Катерина-конейобка – російська імператриця Катерина II. *Труханов йобнувся і вимурував стодолу навколо пам'ятника катерині-конейобці* (<https://t.me/privatnamemarnya/44742>, 06.11.2022).

Катеринопод – демонтування в Україні пам'ятників Катерині II. *невже катеринопод?* (<https://x.com/putinessa/status/1589897437317328897?s=20>, 08.11.2022).

Кац – зневажлива назва росіянина. *Коли була загроза, що каци пройдуть маршем Україною і доберуться до Польщі, тоді була допомога, бо допомагали по-суті собі* (<https://x.com/SergWindy/status/1727302087220826155?s=20>, 22.11.2023).

Кацапландія – Російська Федерація. *Я вже казав багато разів: за пару років кацапландія окуклиться, закрийється зсередини і почне гзетети з такими словами для ваньок друкувати з новинами типу «Давеча праклятиє біндерівці аб'єдалісь крєветками прямо на віду у всех на балконє в Харькаве! Пазор буржуїнскаму атродію!!»* (https://x.com/jizz_bee/status/1693272295358320744?s=20, 20.08.2023).

Кацаполім – російська авіація. *Мінус це один кацаполім рашистів* (<https://x.com/326840nk/status/1672885150865039361?s=20>, 25.06.2023).

Кацапстан – Російська Федерація. *Має зупинитись кацапстан, піти на#уй з української землі, вибачитись та виплатити репарації* (<https://x.com/paramonbandera1/status/1727378163075084376?s=20>, 22.11.2023).

Кацапурія – Російська Федерація. *МОЖЕ КАЦАПУРІЯ КРАЇНА ТЕРОРИСТ А ТЕРОРИСТІВ ЛІКВІДОВУЮТЬ.!!!!* (<https://x.com/k5P6laAsL4huzXk/status/1599289692067106816?s=20>, 04.12.2022).

Квадрокоптити — нищити ворога за допомогою квадрокоптера: *Квадрокоптити - не байрактарить!* (11.10.2022 [Igor Вице-блогер](https://twitter.com/Igor12066848/status/1579750955637428224?s=20) <https://twitter.com/Igor12066848/status/1579750955637428224?s=20>).

Кібервійна – війна в інтернет-просторі. *Кібервійна триває також* (<https://x.com/victor tvictor/status/1497585975953969162?s=20>, 26.02.2022).

Кібервійсько – спільнота українських ІТ-спеціалістів, що працюють для нейтралізації ворога в кіберпросторі під час російського вторгнення в Україну. *дуа ліпа, аріана гранде, кендал дженнер, анджеліна джолі, тайка вайтімі. наше кібервійсько!* (<https://x.com/juliefounddead/status/1496956757180141568?s=20>, 24.02.2022).

Кіберкозак – особа, яка бере участь у кібервійні. *Кіберкозак бандерівець* (<https://x.com/kolkakalina/status/1498392757399916550?s=20>, 28.02.2022).

Кіберкозацтво – збірний іменник до кіберкозаки. *то кіберкозак Характерник з коміксу Характерник про кіберкозацтво* (<https://x.com/NoFTeR /status/1718923953836548460?s=20>, 30.10.2023).

Кіберпартизан – особа, яка бере участь у кібервійні. *О 9 ранку на «Авторадіо Курск 106.7» в Тьоткіно Курської області в екстреному випуску новин вийшло звернення від українських кіберпартизан* (<https://x.com/Zn Portnova/status/1679036663798931456?s=20>, 14.07.2023).

Кіберфронт – кібернетичний фронт. *Беріть телефон, лептон, комп'ютер і вставляйте до бою з москальською пропагандою обороняти кіберфронт України!* (<https://x.com/pekelna zhinka/status/1499085042378846215?s=20>, 02.03.2022).

Кімити – не впадати у відчай. *Кімити-зберігати оптимізм попри все* (<https://x.com/lidiya1407/status/1629727485955850242?s=20>, 26.02.2023).

Кобзонити – убивати. *FPV дрони «Ескадрон» закуплені за донати підписників «Оперативний ЗСУ» продовжують кобзонити окупантів та палити їхню техніку* (<https://x.com/Shtirlitz53/status/1718717787894436219?s=20>, 29.10.2023).

Кобиляча морда – Міністр закордонних справ Російської Федерації С. Лавров. *Кобиляча морда Лавров і китайський голова МЗС знову провели зустріч - тепер у Самарканді* (<https://x.com/ArthurKei UA/status/1646518150756990976?s=20>, 13.04.2023).

Котокомандувач – кіт, присутній під час зустрічі В. Зеленського з військовими. *Зустріч з верховним котокомандувачем Мемаграм 16.09.2023* <https://t.me/memargam/12719>

Котосоюзник – український кіт, який завдав шкоди окупантам. *наші котосоюзники* (<https://t.me/memargam/12436>, 26.07.2023).

Кораблювати – іти вслід за російським кораблем. *Кораблєю за російськомовним лайном* (<https://x.com/chaykin alex/status/1525139595742138368?s=20>, 13.05.2022).

КраЗСУнчик – український захисник. *краЗСУнчики* (<https://x.com/tiredwinemaker/status/1509912259430162441?s=20>, 01.04.2022).

КраЗСУня – українська захисниця. *Від щирого серця дякуємо вам, наші краЗСУні і краЗСУнчики, за кожен ранок* (<https://www.instagram.com/fanaticcenter/>).

Кремлядь – російське політичне керівництво. *кремлядь заздалегідь вклала гроші в цукербергів-масків, щоб потім використовувати прокладки проти демократичного світу* (<https://x.com/leusenko1/status/1694804713739342155?s=20>, 24.08.2022).

КуЗбас – Кемеровська область Російської Федерації. *Губернатор Кемеровської області Цивільов доручив в «офіційних матеріалах уряду» писати назву регіону як «КуЗбас»* (<https://x.com/Noranadim1991/status/1498957572484878338?s=20>, 02.03.2022).

Лавракати – обманювати. **Лавракати**
(<https://www.facebook.com/inmo.org.ua/photos/a.1173991522768801/2182018561966087/?type=3>, 09.04.2022).

ЛаВРУвати – маніпулювати думкою населення. **ЛаВРУвати** - доносити до населення єдину вірну думку та чисту (чесне блахародне слово) правду з метою ізолювати себе від цивілізації (<https://x.com/FTalimer/status/1508521331503112197?s=20>, 28.03.2022).

Ладакалінізація – знищення російських окупантів. *Магія від ЗСУ. Ладакалінізація* (<https://x.com/Ukropivna1/status/1575143776804282373?s=20>, 28.09.2022).

ЛАДно – вираження згоди за умови отримання автомобіля «Лада». *Російські мамки: ЛАДно* (<https://t.me/novinach/29988>, 13.11.2022).

Лантестадо – група росіян. *А від чого лантестадо відпочивало там?* (<https://m.facebook.com/ukrpravda/posts/6288033911211216/>).

Лантестан – Російська Федерація. *Пригадаємо скількома і якими домовленостями, договорами лантестан підтер своє смердюче свинособаче гузно?!* (<https://x.com/NebroskayaN/status/1727434296057831575?s=20>, 22.11.2023).

Лантестанець – зневажлива назва росіянина. *Одружитися з україночку та взяти їх прізвисьце, щоб ніхто не дізнався, що він лантестанець й поїхати разом до Канади, піздець я в ахуї, хробак* (<https://x.com/ukrslyzerine/status/1531368586790719488?s=20>, 30.05.2022).

Лантеногий – зневажлива назва росіянина. *Лантеногий просить обміняти його на херсонського єнота* (https://x.com/ukr_peremoga/status/1594319917003710466?s=20, 20.11.2022).

Лебігарків – Харків, у якому мером М. Лебіга. *Мером якого міста я буду? Лебігарків* (<http://surl.li/nhbyo>, 25.08.2023).

Лебігович – український блогер М. Лебіга. *Зупиніть Лебіговича будь ласка!!!* (<https://www.tiktok.com/@misha.lebiga/video/7271205301896940806?r=1&t=8fVIJnTLeTO>, 25.08.2023).

Лебігольницький – Хмельницький, у якому мером М. Лебіга. *Мером якого міста я буду? Лебігольницький* (<http://surl.li/nhbyo> 25.08.2023).

Лебігомир – Житомир, у якому мером М. Лебіга. *Мером якого міста я буду? Лебігомир* (<http://surl.li/nhbyo> 25.08.2023).

Лебігоріжжя – Запоріжжя, у якому мером М. Лебіга. *Мером якого міста я буду? Лебігоріжжя* (<http://surl.li/nhbyo> 25.08.2023).

Лебішко – український блогер М. Лебіга. *Лебішко Радикальна партія* (<https://www.tiktok.com/@music.vibe.666/video/7271205868283235590?r=1&t=8fVIH2BrkNq> 25.08.2023).

Літакопад – падіння російських літаків. *Ворожий літакопад* – два підтверджених збиття російських літаків СУ-25 бійцями підрозділів протиповітряної оборони 93 бригади Холодний Яр на Донеччині (<https://x.com/ANDRU6307/status/1575001408440795137?s=20>, 28.09.2022).

Ліхтар* – імовірний чоловічий антропонім. **Ліхтар**
(<https://t.me/memargam/9329?comment=43377>, 24.12.2022).

Лободити – постійно говорити нісенітниці. **Лободити** (лат. *lobobutus*) стабільно пороти хуйню (https://t.me/UA_MEMASi/3013, 27.06.2023).

Лободитися – дотримуватися одночасно протилежних поглядів. *Сидіти на 2 стільцях = лободитися*) (https://x.com/klopotenko_chef/status/1721568869850943543?s=20, 06.11.2023).

Ловибайрактар – імовірне прізвисьце. *Типу: Перебийдрон, Варикоктейль, Неїжгуманітарка, Ловихаймарс, Ловибайрактар, Запілітїток...* (<https://x.com/OlenaShal/status/1588920502047100929?s=20>, 05.11.2022).

Ловихаймарс – імовірне прізвисьце. *Типу: Перебийдрон, Варикоктейль, Неїжгуманітарка, Ловихаймарс, Ловибайрактар, Запілітїток...* (<https://x.com/OlenaShal/status/1588920502047100929?s=20>, 05.11.2022).

Лука – Президент Білорусі О. Лукашенко. *Лука каже, що з радістю, хоч зі зброєю, хоч без* (<https://x.com/BoobIvvo/status/1479445163529453575?s=20>, 07.06.2022).

ЛУП – союз України, Литви й Польщі. *Давайте оберемо аббревіатуру для союзу Литва - Україна - Польща. Нам подобається ЛУП* (<https://t.me/memargam/9593>, 11.01.2023).

ЛУПашити – знищувати російську армію спільними силами України, Литви й Польщі. *Будемо ЛУПашити р**ню* (<https://t.me/memargam/9593>, 11.01.2023).

Магате-шмагате – зневажлива назва Міжнародного агентства з атомної енергії. *Ну що магате-шмагате і нато, невже ракета яка впала недалеко від реактору АЕС це не пряма погроза ядерною катастрофою?* (<https://x.com/curlyukrainian/status/1571790113381695488?s=20>, 19.09.2022).

Макронити – 1. вдавати стурбованість. *Макронити* — шаройобитись, робити вигляд що зайнятий ділом (<https://x.com/babichss/status/1531713468428128264?s=20>, 31.05.2023); 2. довго говорити по телефону. *Макронити* - довго пиздіти по телефону ні про що (<https://x.com/Sahnivsky/status/1535916092241092608?s=20>, 12.06.2022).

Мамкувати – не виконувати простих дій, спрямованих на збереження життя. *Мамкувати* — не виконувати простих дій для збереження життя (<https://x.com/lidiya1407/status/1630435965931012096?s=20>, 28.06.2023).

Мегазагорітися – загорітися в торговельному комплексі «МегаХімки». *У підмосков'ї мегазагорівся торговий центр «Мега Хімки»* (<https://t.me/novinach/30947>, 09.12.2022).

Медведімка – російський політик Д. Медведєв. *Медведімка мріє про концтабір від Лисабона до владивостоку, того що вже має йому мало* (<https://x.com/kyselchukv/status/1511384389221031942?s=20>, 05.04.2022).

Мертвечук – проросійський політик В. Медведчук. *Після суду, на Мертвечука чекає позбавлення волі строком до 15 років* (<https://t.me/konkurentinua/15328>, 02.06.2022).

МерЗотник – російський окупант. *Українські слова з літерою з мерЗотники* (<https://www.facebook.com/inmo.org.ua/photos/a.1173991522768801/2164755747025702/>, 16.03.2022).

Міжмор'я* – союз України, Литви й Польщі. *Міжмор'я* (<https://t.me/memargam/9593?comment=44570>, 11.01.2023).

Мінвбивств – Міністерство оборони Росії. *Цікаво, як швидко їх почнуть «знищувати» у своїх звітах Мінвбивств РФ* (<https://x.com/HeinzWilhelmGu1/status/1612089758330544129?s=20>, 08.01.2023).

Мінобороніпідсєжа – Міністерство оборони Росії. *Відео мінобороніпідсєжа рф від 18 серпня* (<https://t.me/novinach/31059>, 13.12.2022).

Могилити – убивати. *Наші «пташки» могилять орків як в день так і вночі* (<https://x.com/AIUkraine/status/1665788493912502272?s=20>, 15.06.2023).

Могилізація – знищення російських окупантів. *могилізація окупантів у Бахмуті* (<https://x.com/DimSel007/status/1632757121350606849?s=20>, 06.03.2023).

Могилізувати – знищувати російських окупантів. *ЗСУ продовжують могилізувати рашистських окупантів!* (https://x.com/IgorZ_ua/status/1595299931555766273?s=20, 23.11.2022).

Мойдодир-дон – Р. Кадиоров. *Мойдодир-дон. Кадиоров прогулявся по Грозному та наказав відібрати земельні ділянки, які, на його думку, не дуже гарно виглядають* (https://www.youtube.com/watch?v=d-MxYUbkEbY&ab_channel=AlekseyDurnev, 16.11.2023).

Мокша – зневажлива назва росіянина. *Мокша йди за руським кораблем* (<https://x.com/TsurkanVasiliy/status/1727529236230226349?s=20>, 23.11.2023).

Мокшандія – Російська Федерація. *МОКШАНДІЯ ТЕРОРИСТИЧНА країна, в якій проживає не народ, а дика орда, ЯКА МАЄ БУТИ ЗНИЩЕНА!!!* (<https://x.com/ykc5dLkiYj28TD0/status/1511625169592373252?s=20>, 06.04.2022).

Молотерея – гра на удачу під час купівлі молока. *Купівля молока - це тепер молотерея* (https://www.youtube.com/watch?v=b9KtLXMJUgY&ab_channel=AlekseyDurnev, 21.09.2022).

Мопед* – іранський дрон-камікадзе «Шахед». *Шахед мопед вам* (<https://x.com/premia69/status/1589494710045138944?s=20>, 17.10.2022).

Мордор* – Росія. *Та блть..ім діти потрібні тільки для того, щоб поповнювати армію вбивць мордор немає права на існування* (<https://x.com/Taykoni/status/1720812885218099206?s=20>, 04.11.2023).

Мордорянин – зневажлива назва росіянина. *Оскільки мордоряни і є колективний ху..ло, то там дійсно все налагодиться, коли воно все поповизди..ає* (<https://x.com/K3fCPRYT/status/1621870851736961024?s=20>, 04.02.2023).

Московит (московит) – зневажлива назва росіянина. *Московити - одвічний ворог* (https://x.com/advoka_tesa/status/1725762764847644697?s=20, 18.11.2023).

Московія – Російська Федерація. *Вдячність до Польщі тут ні до чого, коли з одного боку нас душить московія, а з іншого економічно поляки!* (<https://x.com/TheObserversUA/status/1727990220404949359?s=20>, 24.11.2023).

Мостоцид – атака на мости в Чонгарі та на Арабатській стрічці. *Кримський мостоцид* (https://www.youtube.com/watch?v=m9ZHwU76ixA&ab_channel=AlekseyDurnev, 10.08.2023).

Набайрактарити – завдати шкоду. *Він може Україні таке ще набайрактарити!* (<https://x.com/fdOoDrM8epcNUyL/status/1540566132276477953?s=20>, 25.06.2022).

Наволонтерити – здобути що-небудь, долаючи труднощі. *У мене є підозра, що українці і таке можуть наволонтерити* (https://twitter.com/ilona_pikulsky/status/1510309681125801984?s=20, 02.04.2022).

Нагостомеляти – звільнити селище Гостомель Київської області. *Сьогодні друзі скинули текст: "сьогодні орків відірпінити, залишилось заєбучити та нагостомеляти* (<https://www.facebook.com/search/posts/?q=%D0%B2%D1%96%D0%B4%D1%85%D0%B5%D1%80%D1%81%D0%BE%D0%BD%D0%B8%D1%82%D0%B8>, 30.03.2022).

НайСиніша армія – армія Російської Федерації. *НайСиніша армія світу* (<https://x.com/Reimantar/status/1503445012880764935?s=20>, 14.03.2022).

Намоскві – у Росії. *А що там намоскві?* (<https://x.com/Taisa32350481/status/1692395235148444049?s=20>, 18.08.2023).

Натівець – особа, яка не виконує свої обіцянок. *Жоден натівець геть доби не витримав би під обстрілами і бомбардуваннями, як витримують наші хлопці* (<https://x.com/tazasho21/status/1509158580838092818?s=20>, 30.03.2022).

Начорнобайти – звільнити село Чернобайівка Херсонської області. *Нові українські слова: - відірпінити заєбучити начорнобайти* (<https://www.facebook.com/search/posts/?q=%D0%B2%D1%96%D0%B4%D1%96%D1%80%D0%BF%D1%96%D0%BD%D0%B8%D1%82%D0%B8>, 04.04.2022).

Нацьк – місто в Україні, з якого почнеться контрнаступ. *Місто називається Нацьк* (<https://x.com/YuriiVKoval/status/1653428027915751430?s=20>, 02.05.2023).

Неділедонатинг – неділя, у яку потрібно донатити. Див. *вівторкодонатинг*.

Не зміг-31 – російський МіГ-31, який не може виконувати своїх функцій. *Замість «не може-31» напевно краще «не зміг-31»* (https://x.com/polovcuk_pavlo/status/1636439500887867398?s=20, 16.03.2023).

Незупинник – особа, яка продовжує щось робити, незважаючи на труднощі. *Українці — незупинники!* (<https://twitter.com/uklon/status/1579816779488309249?s=20&t=S2khYyIrZtVwtBdcvePZ4w>, 11.10.2022).

Неїжгуманітарка – імовірно прізвище. *Типу: Перебийдрон, Варикоктейль, Неїжгуманітарка, Ловихаймарс, Ловибайрактар, Запілітіток...* (<https://x.com/OlenaShal/status/1588920502047100929?s=20>, 05.11.2022).

Ненацьк – місто в Україні, з якого має початися контрнаступ. *Контрнаступ почнеться не за Баром, а з Ненацька* (<https://x.com/evahegram/status/1655138647639769089?s=20>, 07.05.2023).

Нефтедирне Пинєбабве – Російська Федерація. *Я людина зайнята то скажу коротко Підорахія, РФія, Рабські Вимірати, Свинособачий Хуйлостан, Нефтедирне Пинєбабве, Блінолопатна Скотоублюдія* (https://x.com/kurt_bled/status/1583395178630754304?s=20, 21.10.2022).

Нікчемізувати – виявляти свою нездатність зробити що-небудь. *Кожне засідання ООН, НАТО, ОБСЄ, та інших буквенних утворень НІКЧЕМІЗУЮТЬ самих себе* (<https://twitter.com/IvanGonta72/status/1503799812935794698?s=20&t=S2khYyIrZtVwtBdcvePZ4w>, 15.03.2022).

ОблЕленочка – імовірний жіночий антропонім. **ОблЕленочка** (<https://t.me/memargam/9329?comment=43368>, 24.12.2022).

Обленерг – імовірний чоловічий антропонім. **Обленерг** (<https://t.me/memargam/9329?comment=43377>, 24.12.2022).

Олівець* – осколковий снаряд для РСЗВ. *Рашисти вже «приймають» пакистанські «олівці» до «Градів»* (https://defence-ua.com/news/rashisti_vzhe_prijmajut_pakistanski_olivtsi_do_gradiv-11081.html, 26.03.2023).

ООНити – нічого не робити для вирішення проблеми. *Здається з'явилося нове слово «оонити» — багато говорити, але не робити* (<https://x.com/MarDeMarr/status/1511586927757119494?s=20>, 06.04.2022).

Орбанити – завдавати шкоди. *орбанити - не дивлячись ні на що, продовжувати робити шкоду* (<https://x.com/Yuri57048376/status/1508128910705315844?s=20>, 27.03.2022).

Орбанутися – утратити здоровий глузд. *Орбан остаточно орбанується!* (<https://x.com/Semen84174783/status/1664615718397116416?s=20>, 02.06.2022).

Орк – російський окупант. *Орк телепортується з лівого берега Херсонської області до пекла* (https://x.com/ayzin_illya/status/1724509318496526599?s=20, 14.11.2023).

Орко-мавпа – російський окупант. *дохлі орко-мавпи на Запорізькому напрямку* (https://t.me/s/info_zp?before=26276, 15.01.2023).

Орконасіпалка – будь-яка зброя, яку використовують ЗСУ для нищення ворога. **Орконасіпалка** (https://t.me/Bratchuk_Sergey/21950, 04.11.2022).

Оркостан – Російська Федерація. *Уйобуйте з Європи в свій Оркостан і друзів не забудьте* (https://x.com/rftf_hifi/status/1727604814719173018?s=20, 23.11.2023).

Орчення – дитина орка. *Бо як тоді маленького Орка назвати, Орчення?* (https://x.com/Named_Kir/status/1586971826298789891?s=20, 31.10.2022).

Орчиня – дружина орка. *гага прикольчик, виявляється, ти така ж орчиня!!* (<https://x.com/quwassalide/status/1547909470264516609?s=20>, 15.07.2022).

Орчиха – дружина орка. *здається ця орчиха народила маленьке бридкеньке хуйлятко* (<https://x.com/sisterXaos/status/1725545432678310258?s=20>, 14.11.2023).

Отсосія – Російська Федерація. *сука з діркою під паховою, хай затягне в якусь космічну чорну діру тебе і все те утворення під назвою ьосія/отсосія/рфія/* (https://x.com/s_susekova/status/1580900728293363712?s=20, 14.10.2022).

Пакетизувати – убивати. *На відео: наші воїни ССО пакетизують окупантів* (<https://x.com/TelekanalNTA/status/1715316374329848282?s=20>, 20.10.2023).

Пакет – російський військовослужбовець. *А якого ти хуя в Україні, пакет?* (https://twitter.com/i_gil_/status/1591880206117376000?s=20, 13.11.2022).

Паляміте – російський окупант, який не вміє говорити українською мовою. *Русня, вся твоя жизнь - Чернобаївка, а ти в ній - паляміте* (<https://x.com/katespicegirl/status/1507106070321319940?s=20>, 24.03.2022).

Парашка (ПаРашка) – Російська Федерація. *Поки дурніні російські Ваньки воюють хер зрозумій за що в Україні ПаРашка перетворюється на Таджикистан))* (<https://x.com/OttoHansWolf1/status/1677101954676269060?s=20>, 07.07.2023).

ПараЗит – російський окупант. *Українські слова з літерою з параЗити* (<https://www.facebook.com/inmo.org.ua/photos/a.1173991522768801/2164755747025702/>, 16.03.2022).

Паша Мерседес – архієрей УПЦ (МП) П. Лебідь. *Проросійський агент, жопа в рясі Паша Мерседес вийшов на волю, за нього внесли заставу 33 млн грн* (<https://x.com/SymorozOfficial/status/1688576949730394112?s=20>, 07.08.2023).

Перебийдрон – імовірно прізвище. *Типу: Перебийдрон, Варикоктейль, Неїжгуманітарка, Ловихаймарс, Ловибайрактар, Запіліткіток...* (<https://x.com/OlenaShal/status/1588920502047100929?s=20>, 05.11.2022).

Перемогобісся – святкування перемоги зі значним розмахом. *І навряд чи дізнаємось правду поки при владі зешобло зі своїм мономарафоном де 24/7 йде полірування тестикул найвеличнішого боневтіка, перемогобісся в вишиванках!* (https://x.com/joseph_dymyd/status/1649115228397764608?s=20, 20.04.2023).

Перекаховити – звільнити місто Каховка Херсонської області. Див. відхарківнути.

Петушарій – проросійський пропагандист А. Шарій. *Після того, що писав сьогодні виблядок петушарій, я хочу одного - щоб оця вся його екстрадиція та суд не відбулись* (https://x.com/marusidze_live/status/1541517245066641408?s=20, 27.06.2022).

Підорахія – Російська Федерація. *Я людина зайнята то скажу коротко Підорахія, РФія, Рабські Вимірати, Свинособачий Хуйлостан, Нефтедирне Пинебабве, Бінолопатна Скотоублюдія* (https://x.com/kurt_bled/status/1583395178630754304?s=20, 21.10.2022).

Понеділодонатинг – понеділок, у який потрібно донатити. Див. вівторкодонатинг.

По-мобілізаційськи – за звичаєм мобілізації. *М'ясо по-мобілізаційськи* (https://www.youtube.com/watch?v=TuKRM1-8rfrk&ab_channel=AlekseyDurnev, 15.10.2022).

Пополченець – російський окупант із так званих ДНР і ЛНР. *А може він пополченець Дамбаса або кізяк* (<https://x.com/SergeyPanaev/status/1208423957998821379?s=20>, 21.12.2022).

Порєбрик – Росія. *А виявилось, що треба було здавати ПОВНІСТЮ, бо за порєбриком такі самі брехуни* (<https://x.com/lissa07311/status/1726718010034168065?s=20>, 20.11.2023).

Потерьнет – пропагандистське твердження про відсутність втрат у росіян. *Та там же новий підвид іхтамнетов: «потерьнет»* (<https://x.com/Zhorro-UA/status/1497242786235564035?s=20>, 25.02.2022).

Позор – ганьба росіян. *ноЗор, блять* (https://x.com/kin0ko_noko/status/1499051774866599942?s=20, 02.03.2022).

ППО – п'ятий Президент України П. Порошенко. *мало хто знає але ППО це Порошенко Петро Олексійович* (<https://x.com/superocheck/status/1510141212346490886?s=20>, 02.04.2022).

ППОвець – український захисник, який бере участь у діях, спрямованих на відбиття ворожого удару з повітря. *«За 11 хвилин збили 7 «елітних» російських літаків»: ППОвець ЗСУ розповів про найбільшу масовану атаку на Київ* (<https://tsn.ua/exclusive/za-11-hvilin-zbili-7-elitnih-rosiyskih-litakiv-ppovec-zsu-rozpoviv-pro-naybilshu-masovanu-ataku-na-kiyiv-2126317.html>, 07.08.2022).

ППОнеділок – понеділок, коли було випущено велику кількість ракет, проте їх збили сили ППО. *завтра ППОнеділок* (https://x.com/halepa_music/status/1589189488647213056?s=20, 06.11.2022).

ППОХУЙ – збиття великої кількості російських ракет, якими атакували Україну. *ППОХУЙ. ППО збили всі 11 ракет «Іскандер-М» та «Іскандер-К», якими росіяни атакували сьогодні Київщину* (<https://t.me/memargam/11613>, 29.05.2023).

ППОшник – український захисник, який бере участь у діях, спрямованих на відбиття ворожого удару з повітря. *Мій товариш, колишній ППОшник, йшов вулицею в момент влучення* (<https://www.bbc.com/ukrainian/news-64282318>, 15.01.2023).

Прес-алкаше – російська політична діячка М. Захарова. *Прес-алкаше захарова на стільки професійно підходить до своєї роботи, що досі не розібралася, що Гуменюк - це жінка* (<https://t.me/bozhejakekonchene/12537>, 13.09.2023).

Приліт* – улучання ворожої ракети чи снаряда. *Є прильоти у різних районах міста, – МВА* (<https://t.me/ФАКТУ ICTV/63057>, 26.09.2023).

Примиколаїти – звільнити Миколаївщину. Див. відхарківнути.

Пропагандон – російський пропагандист. *Свнособачий пропагандон зустрів український дрон і став харошим руцкім* (https://x.com/marta_lviv/status/1727603291910000747?s=20, 23.11.2023).

Пташка* – безпілотний літальний апарат. *Шарк (Shark) — розвідувальний безпілотний комплекс, створений компанією Ukrspesystems для спостереження та коригування вогню. Дуже гарна пташка!* (https://x.com/IgorZ_ua/status/1589934452788310016?s=20, 08.11.2022).

Пу – зневажлива назва В. Путіна. *Гнати на забій зеків? Пу* (https://x.com/va_VinM/status/1714657785978212616?s=20, 18.10.2023).

Пукін – зневажлива назва В. Путіна. *В планах побачить , як пукін здохне ..* (<https://x.com/Alona1508/status/1657102450279718912?s=20>, 12.05.2023).

ПУЛ – союз України, Литви й Польщі. *ПУЛ як тягнути англійською, якщо вже на те пішло.. ніякої заЛУПи, Боже збав..* (<https://t.me/memargam/9593?comment=44584>, 11.01.2023).

Путінець – особа, яка підтримує політику В. Путіна. *Путінець Бойко виключив путінця Ківу з путінської партії ОПЗЖ за путінізм!* (<https://x.com/Rooftop564/status/1497828909102120965?s=20>, 27.02.2022).

Путінст – особа, яка підтримує політику В. Путіна. *Путініст заявляє, що, якби його дитина втратила ногу, вони б із дружиною її добили, а потім дружина йому народила б нового* (<https://x.com/dmitryakhato/status/1548567476027494405?s=20>, 17.07.2022).

Путінстан – Російська Федерація. *На черзі останні - Путінстан, Китай, Іран* (<https://x.com/ArcadiaUA/status/1584213346039267328?s=20>, 23.10.2022).

Путлернет – «автономний» російський інтернет. *Для чого їм путлернет?* (<https://headtopics.com/ru/10551086108910877193-30941983>, 21.10.2022).

Путлерстан – Російська Федерація. *В путлерстан нехай ідуть!* (<https://x.com/Okdaisy2511/status/1658221328762109952?s=20>, 16.05.2023).

Путріот – особа, яка підтримує політику В. Путіна. *Хорватський президент, нажаль - рашиофедераст і пупріот* (<https://x.com/arxiteks/status/1521842685849616384?s=20>, 04.05.2022).

Пушкінопад – демонтування в Україні пам'ятників О. Пушкіну. *І пушкінопад дійшов до міста Кременчук* (<https://x.com/DecolonizatorUA/status/1594633015958855680?s=20>, 21.11.2022).

П'ятнищедонатинг – п'ятниця, у яку потрібно донатити. Див. вівторкодонатинг.

Рабсія – Російська Федерація. *Рабсія, країна кончених* (<https://x.com/ANDRU6307/status/1573684157338861581?s=20>, 24.09.2022).

Рабсіянин – зневажлива назва росіянина. *рабсіянин образився, що нашим безкоштовно видають продукти в Європі* (<https://x.com/pinkertosh/status/1511706447087906822?s=20>, 06.04.2022).

Рабські Вимірати – Російська Федерація. *Я людина зайнята то скажу коротко Підорахія, РФія, Рабські Вимірати, Свнособачий Хуйлостан, Нефтедирне Пинебабве, Бінолопатна Скотоублюдія* (https://x.com/kurt_bled/status/1583395178630754304?s=20, 21.10.2022).

Расасія – Російська Федерація. *расасія в інший бік, дурепо* (<https://x.com/tuuanme/status/1508184933596024839?s=20>, 23.03.2022).

Расся – Російська Федерація. *В мене народився дивіз расся прийшла - хуй принесла* (<https://x.com/Tonny52337430/status/1649029047387660291?s=20>, 20.04.2023).

Расчленінград – місто в Росії Ленінград (зараз Санкт-Петербург). *Пояснить , нашо вони в Расчленінград летять усі ?* (<https://x.com/XIELVNXI/status/1672578506272784384?s=20>, 24.06.2023).

Раша – Російська Федерація. *І Головне:РАША ВОЮЄ в Україні По НАКАЗУ КИТАЮ!* (<https://x.com/boikobogdan1/status/1725490150463897715?s=20>, 17.11.2023).

Рашан – мережа магазинів «Ашан», яка не вийшла з ринку Росії. *Рашиан* (<https://telegraf.com.ua/ukraina/2023-02-17/5779754-rashan-i-kalashan-skandal-iz-postachannyam-merezheyu-ashan-dopomogi-okupantam-potrapiv-v-memi>, 17.02.2023).

Рашизм – ідеологія та практика воєнничого російського шовінізму, яка прагне до ліквідації української державності та знищення українців як нації; сучасний різновид нацизму. *як б нам не хотілось, рашизм нікуди не дінеться* (https://x.com/captain_Ilya/status/1726543245889745323?s=20, 20.11.2023).

Рашист – сповідувач ідеології рашизму. *Рашист рускочелюстной, я на своїй землі* (<https://x.com/Lara04804675/status/1726821072602058989?s=20>, 21.11.2023).

Рашизм – російський фашизм. *ЛИШЕ рашиЗм ЗМІГ ОБ'ЄДНАТИ МУСУЛЬМАН ТА ІУДЕЇВ,ЩОБ 3,14здити ЦИХ ПОКИДЬКИВ* (<https://x.com/A70V2/status/1549705695062376451?s=20>, 20.07.2022).

Рашка – Російська Федерація. *Рашика скоро развалится, будешь асфальт жрать!* (<https://x.com/JDemyanskaya/status/1726270998733852963?s=20>, 19.11.2023).

Рашстан – Російська Федерація. *От прикол буде, якщо за нашого життя Пів.Корея стане демократичнішою ніж раиштан* (<https://x.com/IAMWowster/status/1567608930993414157?s=20>, 07.09.2022).

РоЗбишака – російський окупант. *Українські слова з літерою з роЗбишаки* (<https://www.facebook.com/inmo.org.ua/photos/a.1173991522768801/2164755747025702/>, 16.03.2022).

РоЗбійник – російський окупант. *Українські слова з літерою з роЗбійники* (<https://www.facebook.com/inmo.org.ua/photos/a.1173991522768801/2164755747025702/>, 16.03.2022).

РоЗдовбон – російський окупант. *Українські слова з літерою з розЗдовбони* (<https://www.facebook.com/inmo.org.ua/photos/a.1173991522768801/2164755747025702/>, 16.03.2022).

Русак* – російський окупант. *Якщо ви чули крик, то це я кричав, бо русак без ніг з прізвищем Колесов то пиздець як смішно* (<https://x.com/afigenen/status/1727031226287132971?s=20>, 21.11.2023).

Русобулінг – ненависть до всього російського. *Можлива пусозневага, русонехтування, русобулінг, а точно не русофобія* (<https://twitter.com/AlexMykolaiv/status/1634655693826318336?s=20>, 11.03.2022).

Русо-нацисто – російський нацист. *Хто волочить русо-нацисто до України??* (https://x.com/Roman_Levadnyj/status/1633330341673926658?s=20, 08.03.2023).

Русоненависть – ненависть до всього російського. *Русоненависть* (<https://twitter.com/AlexMykolaiv/status/1634655693826318336?s=20>, 11.03.2022).

Русонехтування – ненависть до всього російського. *Можлива пусозневага, русонехтування, русобулінг, а точно не русофобія* (<https://twitter.com/AlexMykolaiv/status/1634655693826318336?s=20>, 11.03.2022).

Русоріз – знищення російських окупантів. *Наші гривні на русоріз* (<https://x.com/BzickOff/status/1726219172437499958?s=20>, 19.11.2023).

Русофобія – ненависть до всього російського. *Тож, русофобія в Україні чи Європі вже не можлива* (<https://twitter.com/AlexMykolaiv/status/1634655693826318336?s=20>, 11.03.2022).

Рускиглій – росіянин, який скаржиться на несправедливе ставлення до росіян. *Вигадав нове слово для позначення руских, що нитють: рускиглій* (<https://twitter.com/itztruejoker/status/1559180751068872705?s=20&t=S2khYyIrZtVwtBdcvePZ4w>, 15.08.2022).

Русзкій – російський. *Сімпсони «русзкій мір»* (<https://x.com/r2d2251/status/1659573145630650370?s=20>, 19.05.2023).

РФія – Російська Федерація. *Я людина зайнята то скажу коротко Підорахія, РФія, Рабські Вимірати, Свинособачий Хуйлостан, Нефтедирне Пинебабве, Бінолопатна Скотоублюдія* (https://x.com/kurt_bled/status/1583395178630754304?s=20, 21.10.2022).

Саме-той-бункер-на-уралі – бункер, у якому переховується В. Путін. *Ми почекаємо, коли звільниться саме-той-бункер-на-уралі, і викупимо його всією країною* (<https://t.me/bozhejakekonchene/8200>, 06.11.2022).

Сверхдержатися – пристосуватися до умов життя в «сверхдержаве». *Живеш у «сверхдержаве» - «сверхдержись»* (<https://t.me/bozhejakekonchene/7775>, 12.10.2022).

Свиногорія – Російська Федерація. *все вірно, тому що правильно буде Свиногорія* (<https://x.com/Streichholz/status/1506770138284138503?s=20>, 24.03.2022).

Свинодупий – зневажлива назва росіянина. *Щоб їм пекло було...свинодупі* (https://x.com/Irenanana_Berry/status/1646641964387901441?s=20, 14.04.2023).

Свиномордий – зневажлива назва росіянина. *#русня виздыхає як нація, ми на накладемо veto на повітря для ваших легень свиноморді* (<https://x.com/kibchyk/status/1497474449662222339?s=20>, 26.02.2022).

Свинорилий – зневажлива назва росіянина. *Заскавулили свинорилі* (<https://x.com/vogonpravdy/status/1497825470380924928?s=20>, 27.02.2022).

Свинопацюк – зневажлива назва росіянина. *Ці свинопацюки усі, УСІ до єдиного знали куди вони ідуть!* (<https://x.com/sermixalu4/status/149870877633206279?s=20>, 01.03.2022).

Свинособака – сволота, негідник, нікчема (про російських зайд). Підкацапський свинособака (<https://x.com/Antaresskimi/status/1726645495672787096?s=20>, 20.11.2023).

Свінгер* – переносний зенітно-ракетний комплекс «Стінгер». *Обожнюю цей ПЗРК свінгер* (https://t.me/UA_MEMASi/3091, 10.07.2023).

Світлодіодій – імовірний чоловічий антропонім. **Світлодіодій** (<https://t.me/memargam/9329?comment=43389>, 24.12.2022).

Світослав – імовірний чоловічий антропонім. **Світослав** (<https://t.me/memargam/9329?comment=43372>, 24.12.2022).

Свічана – імовірний жіночий антропонім. **Свічана** (<https://t.me/memargam/9329?comment=43369>, 24.12.2022).

Селітра – вибух на російському складі з боєприпасами. *В стаханові знов селітра з огірками* (<https://x.com/HegemonyConsul/status/1548770787368341509?s=20>, 17.07.2022).

Середодонатинг – середа, у яку потрібно донатити. Див. вівторкодонатинг.

Скотоублюдія – Російська Федерація. *скотоублюдія, свинособачий хуйлостан, рабські вимірати, нафтодирне пинєбабве* (https://x.com/antii_dote/status/1634630522197401604?s=20, 11.03.2023).

Совкопитек – особа, яка не сумує за СРСР. *О, совкопитек іпучий видригнув* (<https://x.com/Olena013350444/status/1571135263619022848?s=20>, 17.09.2022).

Спербанк – Сбербанк Росії. **Спербанк** (<https://x.com/Valen66729983/status/1710971771799667138?s=20>, 08.10.2023).

Спермоусов – колаборант К. Стремоусов. *Повідомляють, що кіріл спермоусов здох в дтп* (<https://t.me/ukrainearmedmemes/592>, 09.11.2022).

Спецобсирація – російська спеоперація. *Це ще не почали воювати, ага, жаліють нас, ага, спецобсирація іде по плану, ага...* (<https://x.com/Gadzhega/status/1546780651201994752?s=20>, 12.07.2022).

Спецоперація – російська назва російсько-української війни. *«спецоперацією» у РФ називають повномасштабне вторгнення в Україну* (<https://www.epravda.com.ua/news/2022/11/1/693309/>, 01.11.2022).

Спецперувати – виконувати «спецоперацію». *І що взагалі вони спецперувати зібралися?* (<https://x.com/FoxLovingBoxes/status/1558217383352975360?s=20>, 13.08.2022).

Сракета – російська ракета. *Вантажівка з вибухівкою чи сракета?* (<https://x.com/kairos00956927/status/1579215417393876992?s=20>, 10.10.2022).

Стінгерити – нищити ворога за допомогою зенітно-ракетного комплексу «Стінгер». *Байрактарити, енлоїти, джавелініти, стінгерити, хаймарсити* — нищити ворога, ходити на полювання, партизанити (<https://loyer.com.ua/uk/bajraktaryty-enloyity-dzhavelinyty-v-ukrayini-stvoryly-slovnyk-neologizmiv/>, 28.07.2022).

Суботодонатинг – субота, у яку потрібно донатити. Див. вівторкодонатинг.

Сукабаєва – російська телеведуча О. Скабєєва. *Терешкова, сукабаєва та симонян, так, бутерброд?* (<https://x.com/SERGEY48395460/status/1633684334459723777?s=20>, 09.03.2023).

Суворовопад – демонтування в Україні пам'ятників О. Суворову. *Суворовопад виходить на фінішу пряму* (<https://x.com/DecolonizatorUA/status/1625906782102073362?s=20>, 15.01.2023).

Сушка* – авіаційний винищувач Су. *Ізюмська Сушка (схоже Су-35у) пишуть, одного з пілотів полонили* (<https://x.com/DimSel007/status/1510585714009939972?s=20>, 03.04.2022).

Танктаквжейтемна – імовірний жіночий антропонім. *Танктаквжейтемна* (<https://t.me/memargam/9329?comment=43377>, 24.12.2022).

Танктіти – стріляти з танка. *Гвинтокрили гвинтять, танки танктять, Хаймерси хаймарсять і тільки русня дохне!* (<https://x.com/WarSvitla/status/1640210346316054530?s=20>, 27.03.2023).

Тартарія – Російська Федерація. *Мені назва озвучена хуйлом, подобається навіть більше ніж московія, або тартарія...* (<https://x.com/TekilaUa/status/1665034932790390790?s=20>, 03.06.2023).

Тероборона – спеціальні військові заходи, організовані у воєнний час для боротьби з ворогом. *Тероборона насипам кацапам* (<https://x.com/Inside the AFU/status/1673007538822938624?s=20>, 25.06.2023).

Терораша – Російська Федерація як держава-терорист. *доземний уклін і щира дяка занепокоєним оонам і радбезам ві найбільшої країни європи, яку безкарно нищить терораша на очах всього світу..* (<https://x.com/InnaVostok/status/1595840591459491843?s=20>, 24.11.2023).

Тікток-війська (тікток війська) – війська Р. Кадирова, які свої воєнні успіхи демонструють у соцмережі «Тікток». *Тікток-війська Кадирова налажали* (https://www.youtube.com/watch?v=3w8MOwx8o4M&ab_channel=24%D0%9A%D0%B0%D0%BD%D0%B0%D0%BB, 05.01.2023).

Толстоевський – загальний образ російських культурних діячів. *Велика руська культура, кращеє совєцьке освітанє, Толстоевський і вот это вот всьо* (<https://x.com/ZhidkiyBorshtch/status/1524066139155963904?s=20>, 10.05.2022).

Тристаграм – автономна російська соцмережа, що прийшла на заміну соцмережі «Інстаграм». *Нові соціальні мережі руЗні - Тристаграм и ФСБук* (<https://x.com/dctr1973/status/1502382202696474624?s=20>, 11.03.2022).

Трѳохсотий – поранений. *пощастило, ви трѳохсотий, лежите без ніг в лікарні* (https://x.com/die_bitches_die/status/1521095050029158408?s=20, 02.05.2022).

ТЦКашник – представник Територіального центру комплектування. *ТЦКашник повірив у себе* (<https://www.tiktok.com/@andrey822gal/video/7272172318061841696?r=1&t=8fVIFB06olh>, 28.08.2023).

Ура-істерика – істерика в Росії. *Ура-патріоти в ура-істериці* (https://www.youtube.com/watch?v=KD46ob80t_Y&t=34s&ab_channel=AlekseyDurnev, 15.09.2022).

Ура-патріот – несправжній патріот. Див. ура-істерика.

Фарімоня – І. Фаріон. *Фарімоня* (https://www.tiktok.com/@nikfox_x/video/7299218691302903046?r=1&t=8hE0AvVDHaY, 09.11.2023)

Федерашка – Російська Федерація. *Федерашка капут* (<https://x.com/XaocMupa/status/1515198201615335424?s=20>, 16.04.2022).

ФСБук – соціальна мережа в Росії. *Нові соціальні мережі руZні - Тристаграм и ФСБук* (<https://x.com/dctr1973/status/1502382202696474624?s=20>, 11.03.2022).

Фсб-церква – Російська православна церква в Україні (РПЦУ). *Зараз ще більше зросла напруга у суспільстві, але я дуже радий, що потроху є рух у бік «очищення» від опзж та фсб-церкви* (<https://t.me/lachentyt/23908>, 12.12.2022).

Фу-рашка – фуражка російських солдатів. *Чули як москалі називають свій кашкет? Фу-рашка!* (<https://x.com/krasaslova/status/1571375982069547008?s=20>, 18.09.2022).

Хаймарсити – нищити ворога за допомогою реактивної артилерійської системи «Хаймарс». *Та ти шо, в 14 році хлопці в тапочках зупинили орду, сьогодні в таланах хаймарсять орків, а ви покидьки вбиваєте дітей жінок людей похилого віку, словом - терористи* (<https://x.com/santa1541683/status/1614326167980462082?s=20>, 14.07.2022).

ХарциЗяка – російський окупант. *Українські слова з літерою з харциЗяки* (<https://www.facebook.com/inmo.org.ua/photos/a.1173991522768801/2164755747025702/>, 16.03.2022).

Херсонізація – звільнення Херсонщини. *Емоційна херсонізація чи херсонська евакуація рашистів...* (<https://x.com/prxpnx/status/1564469882091196416?s=20>, 30.08.2022).

Химера* – реактивна артилерійська система «Хаймарс». *«Химера» для Росії. Нова зброя, яку отримала Україна* (<https://glavcom.ua/publications/khimera-dlja-rosiji-nova-zakhidna-zbroja-pro-jaku-nedavno-mi-mohli-lishe-mrijati-865934.html>, 11.08.2022).

Хлопок – вибух на території Росії, Білорусі чи тимчасово окупованих територіях України. *Хлопок газу: в Росії вдруге за 3 дні від вибуху обвалилася багатоповерхівка* (https://x.com/ukrpravda_news/status/1623590722749321218?s=20, 09.02.2023).

Хуйлопітек – зневажлива назва росіянина. *Хуйлопітеки, чого вас сюди припердолило?* (https://x.com/dlck_sucker/status/1581942547051859968?s=20, 14.05.2022).

Хуйлонія – Російська Федерація. *воно йде на спад: хуйлонія > бульбашия > сербія > вірменія* (https://x.com/dlck_sucker/status/1581942547051859968?s=20, 17.10.2022).

Хуйлостан – Російська Федерація. *Я людина зайнята то скажу коротко Підорахія, РФія, Рабські Вимірати, Свинособачий Хуйлостан, Нефтедирне Пинебабве, Блінолопатна Скотоублюдія* (https://x.com/kurt_bled/status/1583395178630754304?s=20, 21.10.2022).

Хуйляндія – Російська Федерація. *Хуйляндія створила кліп у підтримку орків, які в Україні, але і це в черговий раз було спіжжєсно!* (<https://x.com/Olko1367/status/1523174043943600128?s=20>, 08.05.2022).

Х'юстянов – представник російського військового керівництва. *Х'юстянов, у нас праблеми* (<https://t.me/novinach/39309?comment=1523393>, 21.08.2023).

Циган-привид – український циган, який знезброює окупантів. *Циган-привид. Вкрав уже 159754876-й танк* (https://x.com/Hu_Gadach/status/1556729048193179652?s=20, 08.08.2022).

Четвергодонатинг – четвер, у який потрібно донатити. Див. вівторкодонатинг.

Чмомобілізація – мобілізація чмонь. *Чмоням треба радіти, що вони пройшли перший етап чмомобілізації і дорогою до військкомату їх не вбив водій чмомобіля* (https://www.youtube.com/watch?v=virpn8aIqng&ab_channel=AlekseyDurnev, 20.10.2022).

Чмомобіль – автомобіль, на якому перевозять чмонь. *Чмоням треба радіти, що вони пройшли перший етап чмомобілізації і дорогою до військкомату їх не вбив водій чмомобіля* (https://www.youtube.com/watch?v=virpn8aIqng&ab_channel=AlekseyDurnev, 20.10.2022).

Чмоня – російський військовий. *Чмоня - це розхідник* (https://x.com/Ultra_Neo_UA/status/1725969669872333043?s=20, 18.11.2023).

Чорнобаїти – 1. вбивати росіян під Чорнобаївкою. *Чорнобаїти рашистів* (<https://twitter.com/yakadluri/status/1553102127521845248?s=20>, 29.07.2022); 2. постійно робити одну й ту ж дію, не отримуючи результату. *Макрон заїбав чорнобаїти* (https://x.com/sergi_lehkyi/status/1508199745814249479?s=20, 28.04.2022).

Чорнобайнути – звільнити село Чорнобаївка Херсонської області. Див. відхарківнути.

Чортило – російський патріарх Кирило. *Патріарх чортило кирило закликав русню та українців якнайшвидше зупинити «конфлікт»* (<https://t.me/bozhejakekonchene/10306>, 16.04.2023).

Чортолїт – російський вертоліт. *У каців атріцательно взлетел чортолїт Mi-8* (<https://x.com/Irokez18/status/1660651002838614016?s=20>, 22.05.2023).

ЧужоЗемець – російський окупант. *Українські слова з літерою з чужоЗемці* (<https://www.facebook.com/inmo.org.ua/photos/a.1173991522768801/2164755747025702/>, 16.03.2022).

Шапкосховище – маєток В. Януковича. *шапкосховище під ударом* (https://www.youtube.com/watch?v=Ic9C8mRg-SY&ab_channel=AlekseyDurnev, 27.07.2023)

Шлюха* – іранський дрон-камікадзе «Шахед». *І от як потім пояснювати нащадкам, що бледіна=ракета, а илюха=шахед* (<https://x.com/TypovaBoyko/status/1665861172979957768?s=20>, 06.06.2023).

Шлюхед – іранський дрон-камікадзе «Шахед». *Ну тут то все зрозуміло - шахед>илюхед>илюха* (https://x.com/lana_nekrasova/status/1667810954527080449?s=20, 11.06.2023).

Шойгувати – удавати, що все йде згідно з планом. *Шойгувати – робити вигляд на роботі, що все йде за планом, а насправді ні* (<https://x.com/spotko/status/1508855434060476425?s=20>, 29.03.2022).

Шольцонюк – Федеральний канцлер Німеччини О. Шольц. *Гляньте, що творить Олаф Шольцонюк* (<https://t.me/memargam/9925>, 09.02.2023).

Шольцувати – не виконувати обіцяне. *Шольцувати - ходити довкола з обіцянками які виконуються вічність* (<https://x.com/HLaDim/status/1562814413278945289?s=20>, 25.08.2022).

ьосія/отсосія/рфія/ – Російська Федерація. *сука з діркою під пахвою, хай затягне в якусь космічну чорну діру тебе і все те утворення під назвою ьосія/отсосія/рфія/* (https://x.com/s_susekova/status/1580900728293363712?s=20, 14.10.2022).

Budanheimer – Буданов-Опенгеймер. - *Мам, хочу на Опенгеймера - У нас є Опенгеймер вдома Опенгеймер вдома: Budanheimer* (<https://t.me/memargam/12655>, 10.08.2023).

Buddhanow – керівник Головного управління розвідки К. Буданов. *Buddhanow* (<https://scotch.glavcom.ua/live/budanov-zasvitivsja-z-novoju-zachiskoju-merezha-vibukhnula-memami-936073.html>, 21.06.2023).

ІТ-армія – спільнота українських ІТ-спеціалістів, що працюють для нейтралізації ворога в кіберпросторі під час російського вторгнення в Україну. *Бо ІТ-армія України дала кібервідповідь за теракти 10 жовтня* (<https://x.com/1945Antonov/status/1581675439969341440?s=20>, 16.10.2022).

Lada-Калинізація – знищення російських окупантів. *Lada-Калинізація* (https://x.com/1_zppju/status/1575138173113585666?s=20, 28.09.2022).

Napoleonstowich – ексрадник Офісу Президента України О. Арестович. *Napoleonstowich Netflix* (<https://t.me/memargam/12474>, 29.07.2023).

Вандал – російський дикун. *Ватник Вандал* (<https://x.com/zhakhin01/status/1569501815590338567?s=20>, 13.09.2022).

Ворог – російський окупант. *Ворог Здох* (<https://x.com/n1kren41k/status/1579420649646620672?s=20>, 10.10.2022).

Z – Росія. *Росія таки справжнє родовище ібанутих істот... країна Z...* (<https://x.com/tewton44/status/1626931477505093633?s=20>, 18.02.2023).

Заблуда – російський окупант. *Українські слова з літерою з Заблуди* (<https://www.facebook.com/inmo.org.ua/photos/a.1173991522768801/2164755747025702/>, 16.03.2022).

Заброда – російський окупант. *Українські слова з літерою з Заброди* (<https://www.facebook.com/inmo.org.ua/photos/a.1173991522768801/2164755747025702/>, 16.03.2022).

Забрьоха – російський окупант. *Українські слова з літерою з Забрьохи* (<https://www.facebook.com/inmo.org.ua/photos/a.1173991522768801/2164755747025702/>, 16.03.2022).

Завоювати – захопити, загарбати (коли йдеться про дії росіян). *захопити. завойовати. зневолити* (<https://x.com/volodarskijo/status/1503634965476564997?s=20>, 15.03.2022).

Загарбати – відібрати (коли йдеться про дії росіян). *злякати. залякати. загарбати. заграбастати* (<https://x.com/volodarskijo/status/1503634965476564997?s=20>, 15.03.2022).

Загарбник – російський окупант. *Українські слова з літерою з Загарбники* (<https://www.facebook.com/inmo.org.ua/photos/a.1173991522768801/2164755747025702/>, 16.03.2022).

Заграбастати – відібрати (коли йдеться про дії росіян). *злякати. залякати. загарбати. заграбастати* (<https://x.com/volodarskijo/status/1503634965476564997?s=20>, 15.03.2022).

Загреба – російський окупант. *Українські слова з літерою з Загреби* (<https://www.facebook.com/inmo.org.ua/photos/a.1173991522768801/2164755747025702/>, 16.03.2022).

Задрипанець – російський окупант. *Українські слова з літерою з Задрипанці* (<https://www.facebook.com/inmo.org.ua/photos/a.1173991522768801/2164755747025702/>, 16.03.2022).

Зажера – російський окупант. *Українські слова з літерою з Зажери* (<https://www.facebook.com/inmo.org.ua/photos/a.1173991522768801/2164755747025702/>, 16.03.2022).

Зайда – російський окупант. *Українські слова з літерою з Зайди* (<https://www.facebook.com/inmo.org.ua/photos/a.1173991522768801/2164755747025702/>, 16.03.2022).

Закордоння – Російська Федерація. *зараза з закордоння* (<https://x.com/DimSel007/status/1509916780189429762?s=20>, 01.04.2022).

Z-алфавіт – алфавіт російської мови. *Ну z-алфавіт вже вивчили - можна і «за родіну» йти помирать* (<https://t.me/bozhejakekonchene/12681>, 22.09.2023).

Залякати – викликати страх (коли йдеться про дії росіян). *злякати. залякати. загарбати. Заграбастати* (<https://x.com/volodarskijo/status/1503634965476564997?s=20>, 15.03.2022).

Замазура – російський окупант. *Українські слова з літерою з Замазури* (<https://www.facebook.com/inmo.org.ua/photos/a.1173991522768801/2164755747025702/>, 16.03.2022).

ЗаПацаоV – російське пропагандистське гасло. *Наприклад, в публікаціях в офіційному інстаграмі російського міністерства оборони поряд із зображеннями «Z» з'являється буква «V» - у написах «ЗапацаноV» та «СилаVправде»* (<https://www.telegraf.in.ua/kremenchug/10104487-bez-z-gurt-bez-obmezhen-zminjuje-logotip-cherez-rosijske-vtorgennja.html>, 23.03.2022).

Зараза – росіяни. *зараза з закордоння* (<https://x.com/DimSel007/status/1509916780189429762?s=20>, 01.04.2022).

Зарізяка – російський окупант. *Українські слова з літерою з Зарізяки* (<https://www.facebook.com/inmo.org.ua/photos/a.1173991522768801/2164755747025702/>, 16.03.2022).

Зармія – російська армія. *Зармія мородерів* (<https://x.com/DimSel007/status/1509916780189429762?s=20>, 01.04.2022).

Засранець – російський окупант. *Українські слова з літерою з Засранці* (<https://www.facebook.com/inmo.org.ua/photos/a.1173991522768801/2164755747025702/>, 16.03.2022).

Захопити – захватити (коли йдеться про дії росіян). *захопити. завоювати. Зневолити* (<https://x.com/volodarskijo/status/1503634965476564997?s=20>, 15.03.2022).

Z-бабка – баба з Росії. *Z-бабка розповідає, що Польщу та Прибалтику треба прибрати* (<https://x.com/volodarskijo/status/1503634965476564997?s=20>, 19.04.2023).

Збезчестити – знеславити (коли йдеться про дії росіян). *змусити. змучити. знесилити. знецінити. знищити. зламати. збезчестити..* (<https://x.com/volodarskijo/status/1503634965476564997?s=20>, 15.03.2022).

Збидлений – прикметник, який уживають для номінації російських окупантів. *Українські слова з літерою Збидлені* (<https://www.facebook.com/inmo.org.ua/photos/a.1173991522768801/2164755747025702/>, 16.03.2022).

Зблогер – російський блогер. *z-блогер з Макіївки демонструє «багатую жизнь»* (<https://t.me/bozhejakekonchene/12479>, 09.09.2023).

Звір – російський кат. *Москва ще раз підтвердила, що літера Z залишається символом цілої Росії – Зло, Звір* (<https://realist.online/ukr/society/ukrajina-znovu-platit-velicheznu-tsinu-za-nerishuchist-zakhodu>, 18.03.2022).

Z-вірш – вірш, у якому прославляють Росію. *Є поезія шедевральноша за Шекспіра, але крінжовішої за z-вірші поезії точно нема* (<https://t.me/bozhejakekonchene/11015>, 02.06.2023).

Звірюка – російський окупант. *Українські слова з літерою з Звірюки* (<https://www.facebook.com/inmo.org.ua/photos/a.1173991522768801/2164755747025702/>, 16.03.2022).

Z-влада – українська влада під керівництвом В. Зеленського. *Таке відчуття, що нас вже кілька тижнів тішать незрозумілими маневрами в бік Херсона (відчутні результати яких на карті бойових дій не проглядаються), аби відволікти увагу народу від жахливої м'ясорубки на Луганщині з якою наша z-влада впоратися не здатна...* (<https://x.com/doshchyk/status/1539897671174987776?s=20>, 23.06.2022).

Z-гній – зневажлива назва росіян. *Не забувайте репортити на той z-гній* (<https://x.com/9np6U0tN8z2mKBR/status/1578816069321433088?s=20>, 08.10.2022).

Здохляк – російський окупант. *Українські слова з літерою з Здохляки* (<https://www.facebook.com/inmo.org.ua/photos/a.1173991522768801/2164755747025702/>, 16.03.2022).

Ze-підорня – росіяни. *бо треба закликати не «вбивати» Ze-підорню, а «закобзонити»* (<https://x.com/LedvePozajak/status/1577202194247716865?s=20>, 04.10.2022).

Z-ідіотизм – розумова відсталість росіян. *Рускомірській Z-ідіотизм* (<https://x.com/CukTamara/status/1519988104085524480?s=20>, 29.04.2022).

Z-канал – російський пропагандистський канал. *Ось цю поплаву (пародію на рекламу pizza hut, але з хуйлом) зараз шерять у z-каналах* (<https://t.me/bozhejakekonchene/8459>, 23.11.2022).

Zкоманда – команда В. Зеленського. *Зелене очко починає стискатись: Zкоманда здатна генерувати лише PR-гундосики та красти державні гроші, навіть не уявляє, як рятувати економіку, яка й до початку війни на ладан дихала їх стараннями* (<https://x.com/DeadAstronaut/status/1515394183774851083?s=20>, 16.04.2022).

Z-країна – Російська Федерація. *Здається ця Z-країна переповнена такими* (<https://x.com/DessinDaro/status/1614291504759017474?s=20>, 14.01.2023).

Зламати – змусити знесилитися фізично або морально (коли йдеться про дії росіян). *змусити. змучити. знесилити. знецінити. знищити. зламати. збезчестити..* (<https://x.com/volodarskijo/status/1503634965476564997?s=20>, 15.03.2022).

Злидняк – російський окупант. *Українські слова з літерою з Злидняки* (<https://www.facebook.com/inmo.org.ua/photos/a.1173991522768801/2164755747025702/>, 16.03.2022).

Злю – щось погане, яке спричинила діяльність Росії. *Москва ще раз підтвердила, що літера Z залишається символом цілої Росії – Зло, Звір* (<https://realist.online/ukr/society/ukrajina-znovu-platit-velicheznu-tsinu-za-nerishuchist-zakhodu>, 18.03.2022).

Злодіяка – російський окупант. *Українські слова з літерою з Злодіяки* (<https://www.facebook.com/inmo.org.ua/photos/a.1173991522768801/2164755747025702/>, 16.03.2022).

Злякати – викликати страх (коли йдеться про дії росіян). *злякати. залякати. загарбати. заграбастати* (<https://x.com/volodarskijo/status/1503634965476564997?s=20>, 15.03.2022).

Змусити – силувати (коли йдеться про дії росіян). *змусити. змучити. знесилити. знецінити. знищити. зламати. збездіяти..* (<https://x.com/volodarskijo/status/1503634965476564997?s=20>, 15.03.2022).

Змучити – завдати страждань (коли йдеться про дії росіян). *змусити. змучити. знесилити. знецінити. знищити. зламати. збездіяти..* (<https://x.com/volodarskijo/status/1503634965476564997?s=20>, 15.03.2022).

Зневолити – завоювати (коли йдеться про дії росіян). *захопити. завоювати. зневолити* (<https://x.com/volodarskijo/status/1503634965476564997?s=20>, 15.03.2022).

Знесилити – ослабити (коли йдеться про дії росіян). *змусити. змучити. знесилити. знецінити. знищити. зламати. збездіяти..* (<https://x.com/volodarskijo/status/1503634965476564997?s=20>, 15.03.2022).

Знецінити – позбавити когось або чогось значення (коли йдеться про дії росіян). *змусити. змучити. знесилити. знецінити. знищити. зламати. збездіяти..* (<https://x.com/volodarskijo/status/1503634965476564997?s=20>, 15.03.2022).

Знищити – стерти з лиця землі (коли йдеться про дії росіян). *змусити. змучити. знесилити. знецінити. знищити. зламати. збездіяти..* (<https://x.com/volodarskijo/status/1503634965476564997?s=20>, 15.03.2022).

Z-окупант – російський окупант. *Z-окупант «Мурз» розповів, чому Кремль не зміг взимку провести нову мобілізацію 400 тис. осіб* (https://x.com/ukrDialog_UA/status/1646494852194902016?s=20, 13.04.2023).

Z-олігарх – російський олігарх. *Рятуючись від санкцій z-олігарх мордашов загнав свою яхту до владивостока* (<https://t.me/bozhejakekonchene/11785>, 24.07.2023).

Зомбі – росіянин. *Зомбі надіслали в Маріуполь комплекс радіоелектронної боротьби РБ-341В «Леер-3»* (<https://x.com/Info53917080/status/1505928098977562629?s=20>, 21.03.2022).

Зомбований – який перебуває під впливом російської пропаганди. *Українські слова з літерою з Зомбовані* (<https://www.facebook.com/inmo.org.ua/photos/a.1173991522768801/2164755747025702/>, 16.03.2022).

Z-орк – російський окупант. *Жоден Z-орк не зміг випустити достатньо сильну ракету, щоб зламати український дух* (<https://x.com/RadarRaym/status/1628995077702926336?s=20>, 24.02.2023).

Z-патріот – російський патріот. *z-патріоти не відвідують книгарні* (<https://t.me/bozhejakekonchene/7869>, 17.10.2022).

Z-письменник – російський письменник. *Друг гіркіна Z-письменник калашніков після відвідування Донбасу дуже здивувався, що майже все населення не любить* (<https://t.me/bozhejakekonchene/11254>, 19.06.2023).

Z-пропагандоп – російський пропагандист. *z-пропагандоп позняков на стільки зламався, що вже розмірковує про можливість повіситися* (<https://t.me/bozhejakekonchene/9761>, 05.03.2023).

Зрадник – зрадник України. *Малорос, колаборант, зрадник, українофоб..*
(<https://x.com/BulbaStepan/status/1599101162623750144?s=20>, 03.12.2022).

Z-трофей – трофей російської армії. **Z-трофей** ВСУ
(<https://x.com/lipschz/status/1545022317884997636?s=20>, 07.07.2022).

Додаток Б. Словник фразеологізмів періоду російсько-української війни

Бандеру шукати (шукати Бандеру в Чорнобаївці) – робити безглузду справу. *«Шукати Бандеру в Чорнобаївці»*, я думаю цим фразеологізмом можна визначити найвищу ступінь тупізму (https://twitter.com/sanyaa_17/status/1509613761723875331?s=20, 31.03.2022).

Валяти Шольца – не виконувати своїх обіцянок. *Валяти Шольца* – обіцяти і не виконувати обіцянок, потім ще раз обіцяти (<https://twitter.com/Myslovo/status/15381334371140894472?s=20>, 18.06.2022).

Виродок із Житомирської області – російський диверсант, який почав опановувати українську мову. *«Виродок із житомирської області»* – російський диверсант, який намагався перекласти з російської «уроженець» (<https://x.com/ThorHeyerdahl5/status/1496926814664630285?s=20>, 24.02.2022).

Від'єднання від наркотрафіку – (жарт.) санкція, яку накладають центри наркаторгівлі на Росію (<https://www.facebook.com/drpbklibr/posts/d41d8cd9/5208511962527685/>, 19.03.2022).

Відправити на концерт Кобзона – убити. *Це допоможе відправити* більше росіян на концерт кобзона (<https://twitter.com/AhabLostHisLeg/status/16574816107558117472?s=20>, 13.05.2023).

Відправитися на концерт Кобзона – померти. *На Харківщині ЗСУ допомогли 300 окупантмм відправитися на концерт Кобзона* (<https://x.com/5channel/status/1553187756167139328?s=20> /, 30.07.2022).

Грати Шольца – не виконувати своїх обіцянок. *Грати шольца* – постійно обіцяти, але нічого не давати (<https://twitter.com/RyzhukMaksym/status/1535890443489226755?s=20>, 12.07.2022).

Дати бандерівське смузі – убити. *Дати бандерівське смузі* – вбити та спалити (https://www.tiktok.com/@whilkssx/video/7077871309228657925?is_from_webapp=1&web_id=7163715612522792454, 22.03.2022).

Економічна спецоперація – (жарт.) фінансово-економічні санкції, накладені на Російську Федерацію за розв'язання війни проти України. *Немає ніяких санкцій, це економічна спецоперація* (<https://twitter.com/LHopppe/status/1500043518437433351?s=20/>, 05.03.2022).

Завести трактор – навести несподівані аргументи (https://www.tiktok.com/@tolerspace/video/7089467144575978758?is_from_webapp=1&web_id=7163715612522792454, 22.04.2022).

Загальна могилизація – знищення російських окупантів в Україні (<https://www.facebook.com/drpbklibr/posts/d41d8cd9/5208511962527685/>, 19.03.2022).

Київський привид – пілот, який виграв чимало повітряних боїв над Києвом. *По вас летить Київський Привид* (https://twitter.com/red_planet_dude/status/1497691227684278273?s=20, 26.02.2022).

Класти зерна в кишеню – підготуватися до неминучої смерті (<https://www.facebook.com/drpbklibr/posts/d41d8cd9/5208511962527685/>, 19.03.2022).

Козацький драйв – волелюбність, нескореність, жага до перемоги українців. *Бережемо козацький драйв і лупаймо сю скалу* (<https://twitter.com/AlexKorchevski/status/1501212448036163596?s=20>, 08.03.2022).

Криваві гроші не пахнуть – джерело прибутку не важливе, навіть якщо вбивати людей. *Криваві гроші не пахнуть, а в Пітер близько їздити і бухло там дешевше* (https://twitter.com/IM_LANA_tweet/status/1503276936600211457?s=20, 03.06.2022).

Купити мішок – підготуватися до неминучої смерті (<https://www.facebook.com/drpbklibr/posts/d41d8cd9/5208511962527685/>, 19.03.2022).

Леся Українка на танку їде – щось фантастичне, неправда. *Леся Українка на танку їде – брехня / фантастика*

(https://www.tiktok.com/@whilkssx/video/7077871309228657925?is_from_webapp=1&web_id=7163715612522792454, 22.03.2022).

Наче Авраменка послухати – беззаперечно вірити, не перевіряючи інформацію. *Наче Авраменка слухав – повірив першому слову / брехні* (https://www.tiktok.com/@whilkssx/video/7077871309228657925?is_from_webapp=1&web_id=7163715612522792454, 22.03.2022).

Наче Арестовича послухати – заспокоїтися. *Наче Арестовича послухали – заспокоїлися* (https://www.tiktok.com/@whilkssx/video/7077871309228657925?is_from_webapp=1&web_id=7163715612522792454, 22.03.2022).

Наче росня побувала – безлад (<https://www.facebook.com/drpbklibr/posts/d41d8cd9/5208511962527685/>, 19.03.2022).

Не бути москалем – нормально поводитися, бути людиною. *Не будь москалем – будь людиною* (https://www.tiktok.com/@whilkssx/video/7077871309228657925?is_from_webapp=1&web_id=7163715612522792454, 22.03.2022).

Негативно народитися – померти. *Русня – має негативно народитися* (<https://twitter.com/chornogoose/status/1566338153715273728?s=20>, 04.09.2022).

Один у полі воїн – одна людина може вплинути на перебіг бойових дій. *І один у полі воїн! Дяка* (<https://twitter.com/keyt20095/status/1699704788298895440?s=20>, 07.09.2023).

Піти на концерт Кобзона – померти. *Русня ніяк не може вся піти на концерт Кобзона?* (<https://twitter.com/aleksandrcev/status/1642602248420065286?s=20>, 02.04.2023).

Поїхати на концерт кобзона і шатунова – померти. *Замість цього поїхав когось рвати, але надірвався бідолаха. Поїхав на концерт кобзона і шатунова* (<https://z-upload.facebook.com/antac.ua/posts/5242920805806667>, 27.06.2022).

Понюхати українського пороху – взяти участь у воєнних діях проти України. *Хлопці, дайте їм добре понюхати українського пороху* (<https://twitter.com/UABanderivka/status/1496755062927855623?s=20>, 24.02.2022).

Послати за російським кораблем – прогнати окупантів. *Можу тільки послати їх вслід за російським кораблем* (<https://x.com/12r8PojfmPOBqdL/status/16290772302568698624?s=20>, 24.02.2023).

Пригостити бандерівським смузі – убити. *Час пригостити кацапів бандерівським смузі* (<https://x.com/SerhiySPulsar/status/1497823538782392324?s=20>, 27.02.2022).

Приготувати бандера-смузі – убити. *Мій ту ду ліст на сьогодні – приготувати бандера-смузі* (<https://x.com/STAYCSTEENFIXED/status/1508772525790089223?s=20>, 29.03.2022).

Прикидатися Шольцом – не дотримуватися слова. *Прикидатися Шольцом – казати лдне а робити невизначений термін* (https://twitter.com/fitolov_o/status/1539331820847779844?s=20, 21.07.2022).

Рейкові партизани – люди, які беруть участь у рейковій війні. *Рейкові партизани Псковської Народної Республіки пустили під уклін потяг з боєприпасами* (<https://x.com/93PpUtIwX5U9DT/status/1541076109114150913?s=20/>, 26.06.2022).

Ти мій Кім – найвища похвала. *Ти мій Кім – найвищий рівень компліменту* (https://www.tiktok.com/@whilkssx/video/7077871309228657925?is_from_webapp=1&web_id=7163715612522792454, 22.03.2022).

Тракторні війська – люди, які передають ЗСУ техніку, яку російські окупанти залишили на полі бою. *Тракторні війська продовжують здобувати трофеї* (<https://x.com/Iren89501619/status/1568955473365278722?s=20>, 11.03.2022).

Триматися як Шольц за Леопарди – не відпускати. *Щастя – це знайти людину, яка буде триматися за тебе, як Шольц за Леопарди* (<https://x.com/AtGate000/status/1617642152284262400?s=20>, 23.01.2023).

Як в Росії санкцій – дуже багато
(https://www.tiktok.com/@whilkssx/video/7077871309228657925?is_from_webapp=1&web_id=7163715612522792454, 22.03.2022).

Як долар в Росії – дуже дорогий. – ти для мене дуже дорога людина – як долар в Росії? (<https://twitter.com/hornysnak/status/1505895337332027369?s=20>, 21.03.2022).

Додаток В. Словник фразеологічних трансформацій

- Аби танк, а трактор знайдеться
(<https://twitter.com/WilnoLwiw/status/1521426700499918850?s=20>, 03.05.2022).
- Агресор з возу – країні легше
(<https://twitter.com/toyshefrukt/status/1500089581185679365?s=20>, 05.05.2022).
- Багатий, як циган на БТРи
(<https://twitter.com/toyshefrukt/status/1500089581185679365?s=20>, 05.05.2022).
- Бачили волонтери, що вибирали, доставляйте, хоч повилазьте
(<https://twitter.com/WilnoLwiw/status/1521426700499918850?s=20>, 03.05.2022).
- Близько Україна, та не вкусиш
(<https://twitter.com/toyshefrukt/status/1500089581185679365?s=20>, 05.05.2022).
- Боятися москаля – землю не боронити
(<https://twitter.com/toyshefrukt/status/1500089581185679365?s=20>, 05.05.2022).
- Брехливого москаля далеко чути
(<https://twitter.com/toyshefrukt/status/1500089581185679365?s=20>, 05.05.2022).
- Високо літає – та джавелін дістане
(<https://twitter.com/toyshefrukt/status/1500089581185679365?s=20>, 05.05.2022).
- Всі їбани фільми жахів не такі страшні, як наша війна.
(https://x.com/jana_skhidna/status/1710358235222311064?s=20, 06.10.2023).
- Ворог не такий страшний, як дехто його малює
(<https://armyinform.com.ua/2023/04/14/vorog-ne-takyj-strashnyj-yak-dehto-jogo-malyuye-komroty-volodymyr/>, 14.04.2023).
- В сім'ї не без русні (<https://twitter.com/toyshefrukt/status/1500089581185679365?s=20>, 05.05.2022).
- В тихому болоті москальські танки тонуть
(<https://twitter.com/toyshefrukt/status/1500089581185679365?s=20>, 05.05.2022).
- Джавелін танки верне (<https://x.com/WilnoLwiw/status/1521426702144000002?s=20>, 03.05.2022).
- Дракон ведмедю не товариш (<https://www.youtube.com/@AlekseyDurnev>).
- "Другий варіант" в концепті не такий страшний, як його малюють
(<https://x.com/arstotzia/status/1529522286730129409?s=20>, 25.05.2022).
- Згорів склад з БК – гори і воєнна частина
(<https://twitter.com/toyshefrukt/status/1500089581185679365?s=20>, 05.05.2022).
- Іранські безпілотники в РФ - не такі страшні, як їх малюють
(https://x.com/censor_net/status/1566746715289522176?s=20, 05.09.2022).
- І рибку з'їсти, і на тротил сісти (<https://www.youtube.com/@AlekseyDurnev>).
- Кожен Нептун свою москву знайде
(<https://twitter.com/WilnoLwiw/status/1521426700499918850?s=20>, 03.05.2022).
- Кожен росіянин своє болото хвалить
(<https://twitter.com/toyshefrukt/status/1500089581185679365?s=20>, 05.05.2022).
- Літа пливуть, як рускій корабль нахуй
(<https://twitter.com/toyshefrukt/status/1500089581185679365?s=20>, 05.05.2022).
- Любиш асвабаждать, люби і помірають
(<https://twitter.com/WilnoLwiw/status/1521426700499918850?s=20>, 03.05.2022).
- Мемі про Ізраїль не такі страшні, як пояснення від людей чому українці мають донатити їхній армії (<https://x.com/notadipper/status/1711457633423487423?s=20>, 09.10.2023).
- Мертві москалі не гудуть
(<https://twitter.com/toyshefrukt/status/1500089581185679365?s=20>, 05.05.2022).
- Москаль думкою багатіє
(<https://twitter.com/toyshefrukt/status/1500089581185679365?s=20>, 05.05.2022).
- Моя хата скраю, перша в Путіна стріляю
(<https://twitter.com/toyshefrukt/status/1500089581185679365?s=20>, 05.05.2022).

На чужий рідний край рота не роззявляй
(<https://twitter.com/toyshefrukt/status/1500089581185679365?s=20>, 05.05.2022).

Не така страшна бледіна, як накручені тро в комендантську годину на гопрайон
(<https://x.com/OlhaKami/status/1521931201073848321?s=20>, 04.05.2022).

Не така страшна брехня Зеленського, як віра в цю брехню українців
(<https://x.com/saniolli/status/1555682592317493248?s=20>, 06.08.2022).

Не така страшна війна, як армія, у якій ще повно радянщини і дебілізму
(<https://x.com/v73frost/status/1668153585018851328?s=20>, 12.06.2023).

Не така страшна війна, як гобліни з ТЦК, які проводять мобілізацію
(<https://x.com/SeamanInTheSea/status/1703503971615232187?s=20>, 17.09.2023).

Не така страшна гіперзвукова зброя, як її малюють
(<https://twitter.com/fiendenkommer/status/1654431759927312386?s=20>, 05.05.2023).

Не така страшна масова мобілізація русні, як її малюють
(https://twitter.com/m1n0s_ua/status/1521883097377255425?s=20, 04.03.2022).

Не така страшна ракета / бомба, як російське поневолення
(<https://twitter.com/anavel0083uc/status/1504417533457272838?s=20>, 17.03.2022).

Не така страшна русня, як свої гниди які хочуть виїхати на своїх людях
(https://x.com/Love_Chernivtsi/status/1633803453670604801?s=20, 09.03.2023).

Не така страшна стамбульська конвенція, як її малюють
(<https://twitter.com/AloIshc/status/1538248208857681921?s=20>, 18.06.2022).

Не така страшна ядерка, як оце її нестерпне чекання
(<https://twitter.com/allsummerwine/status/1575126563699494912?s=20>, 28.09.2022).

Не така страшна ядерка, як про неї думають
(<https://twitter.com/horbachvolod/status/1613213323121594370?s=20>, 11.01.2023).

Не така страшна ядерка, як про неї пишуть
(<https://twitter.com/UberUkr/status/1576874452817948672?s=20>, 03.10.2022).

Не така страшна ядерна зброя, як її малюють
(https://twitter.com/Kulgaviy_Joe/status/1512717381860212736?s=20, 09.04.2022).

Не такий страшний Бабіш (<https://infopost.media/ne-takyj-strashnyj-babish/>, 28.01.2023).

Не такий страшний блекаут (<https://www.depo.ua/ukr/politics/ne-takiy-strashniy-blekaut-yak-ukrainskiy-vladi-ne-povtoriti-pomilok-pershikh-tizhniv-viyni-202211211443887>, 21.11.2022).

Не такий страшний ведмідь, як його малюють (<https://www.oporaua.org/viyna/pogrozi-viinoiu-z-iadernoiu-derzhavoiu-ta-privitannia-z-nezalezhnistiu-ogliad-zaiav-rosiiskikh-propagandistiv-pro-viinu-v-ukrayini-24294>, 26.08.2022).

Не такий страшний «вовчик» Путін, як його малюють
(<https://ukrreporter.com.ua/golovne/statti/ne-takyj-strashnyj-vovchik-putin-jak-jogo-malyuyut-rozdumy-pro-rosijsku-agresiyu.html>).

Не такий страшний ворог, як про нього кажуть
(<http://www.golos.com.ua/article/369308>, 22.03.2023).

Не такий страшний ворог як союзник порохоскот
(<https://x.com/faust1694/status/1717873690199670881?s=20>, 27.10.2023).

Не такий страшний ворог, як співвітчизник довбойоб
(<https://x.com/faust1694/status/1660199437975670784?s=20>, 21.05.2023).

Не такий страшний кацап, як його малюють
(https://cenzor.net/ru/blogs/3181549/zastarliyi_mzsvskiyi_drug).

Не такий страшний МКС як його малюють
(https://lb.ua/blog/koalitsiia_ua5am/553891_takiy_strashniy_mks_yak_yogo_malyuyut.html, 03.05.2023).

Не такий страшний москаль (москалик), як його малюють (<https://t.me/memagram>).

Не такий страшний окупант, як його малюють
(<https://twitter.com/toyshefrukt/status/1500089581185679365?s=20>, 05.05.2022).

Не такий страшний Путін, як його малюють
(<https://twitter.com/khatsanovsky/status/1530809561938071553?s=20>, 29.05.2022).

Не такий страшний путін, як українці, які вивішають шоблу кац-агентів у нашій владі (<https://twitter.com/MakkarPetrovich/status/1504764041469829122?s=20>, 06.03.2022).

Не такий страшний рашазвір, як його малюють
(<https://www.facebook.com/show.imperia/videos>).

Не такий страшний той чорт Путін, як росіяни, що його намалювали
(https://x.com/luba_alena/status/1560179666291499008?s=20, 18.08.2022).

Не такий страшний чорт, як його малятки
(<https://x.com/AbdelGamal4/status/1609451915967963136?s=20>, 01.01.2023).

Не такі страшні вороги, як зрадники яничари
(<https://x.com/XeniaUA/status/1586464715194044416?s=20>, 30.10.2022).

Не такі страшні кацанські воші, як арестович і зекодло
(<https://x.com/tendertorg21/status/1614666065904107521?s=20>, 15.01.2023).

Не такі страшні кацанські воші, як наші гниди
(<https://x.com/tendertorg21/status/1686620263721349120?s=20>, 02.08.2023).

Не такі страшні українські воїни, як їх малюють русняві пропагандони
(<https://x.com/Inside the AFU/status/1664214106402947073?s=20>, 01.06.2023).

Не такі страшні хороше рускіє, як хороше укрАїнци
(<https://x.com/BratyKapranovy/status/1671034600355684352?s=20>, 20.06.2023).

Не так сталося, як наступалося
(<https://twitter.com/WilnoLwiw/status/1521426700499918850?s=20>, 03.05.2022).

Ніхто не бачить, як москаль плаче
(<https://twitter.com/WilnoLwiw/status/1521426700499918850?s=20>, 03.05.2022).

Під лежачу русню вода не тече
(<https://twitter.com/toyshefrukt/status/1500089581185679365?s=20>, 05.05.2022).

Російська ядерна зброя не така страшна, як російський солдат
(<https://x.com/Abscurat/status/1512325936397668355?s=20>, 08.04.2022).

Слово тішить, а донат гріє
(<https://twitter.com/WilnoLwiw/status/1521426700499918850?s=20>, 03.05.2022).

Сонце іде на літо, а русня – на*уй
(<https://twitter.com/WilnoLwiw/status/1521426700499918850?s=20>, 03.05.2022).

Фільм жахів не такий страшний, як наша війна
(<https://x.com/yarka22ya/status/1710239114354688057?s=20>, 06.10.2023).

Що далі в ліс, то менше фюрер хоче чути від оточення неприємні речі (Громенко С. Чому Україна виграє. С. 8).

Язик до Байрактара доведе
(<https://twitter.com/toyshefrukt/status/1500089581185679365?s=20>, 05.05.2022).

Який дон, така і армія
(<https://twitter.com/WilnoLwiw/status/1521426700499918850?s=20>, 03.05.2022).

Додаток Д

